

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 1

17 Mart 2015 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.15

BAŞKAN : Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

BAŞKAN VEKİLİ : Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ : ALİ ERCOŞKUN (Bolu)

KÂTİP : Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, değerli davetliler, kıymetli basın mensupları; toplantı yeter sayımız vardır, gündemimizde yer alan konuları görüşmek üzere toplantıyı açıyorum.

Bugün, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlıkça esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen (1/1014) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile (2/2661), (2/2658), (2/2612), (2/2609), (2/1619) ve (2/1190) esas numaralı kanun tekliflerinin görüşmelerine devam ediyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, 16 Mart 2015 tarihinde gerçekleşen toplantıda tasarının 7’nci maddesini görüşerek kabul etmiştik.

Şimdi 8’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"şş) Teknik ve teknik olmayan kayıp: Dağıtım sistemine giren enerji ile dağıtım sisteminde tüketicilere tahakkuk ettirilen enerji miktarı arasındaki farkı oluşturan ve maliyeti etkileyen; teknik kayıp ve/veya kaçak kullanım gibi sebeplerden kaynaklanan ve teknik bir sebebe dayanmayan kayıp,

tt) Dağıtım şebekesi: Tüketicilerin iç tesisatını dağıtım sistemine bağlamak üzere tesis edilen bağlantı hatları hariç dağıtım tesisini,"

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen İzmir Milletvekilimiz Sayın Mehmet Ali Susam.

Buyurun Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Müsteşar, Bakanlık temsilcileri, sivil toplum örgütleri ve sektör temsilcileri, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; konuştuğumuz madde bu tasarının belki de en önemli maddelerinden bir tanesi. Bu madde Yargıtay hukuk dairesinin almış olduğu kararla kayıp kaçak oranlarının vatandaşın tahsil edilemeyeceğini, tüketiciden tahsil edilemeyeceğini, geriye ödenmesi gerektiğini ve bunların geriye dönük ödemesinin yapılması konusunda devlete, Hükûmete bir görev yüklemiş ve tüketici uzun bir uğraş sonucunda bu hakkını elde etmiş. Şimdi, bu hak elde edildikten sonra Hükûmet büyük bir telaşa düşmüş, yasa değişikliği yapmak üzere çeşitli torba kanunlarla -bugün başlayan, dün akşam Mecliste başlayan kanuna da koymuşlardı- alelacele bunu değiştirme noktasına gelmiştir. Aslında çok küçük görülebilecek bir iş çok önemli bir devlet yönetme anlayışı farkını ortaya koyuyor. İlk defa, Türkiye Cumhuriyeti hukuk devleti olmaktan çıktı, kanun devleti hâline gelecek bu değişiklikle. Hukuk devletiyle kanun devleti birbirinden farklıdır. Hukuk devleti dedi ki: “Tüketiciden bu parayı alamazsın.” Bu Hükûmet ne yaptı? Kanun çıkararak bunu elinden aldı yani hukuk devletini kanun devletine dönüştürdü. Çağdaş demokrasilerde devletler kanun devleti olamazlar, hukuk devleti olurlar. Demokrasilerin temel kriterleri, ölçüsü hukuk kurallarına ve evrensel hukuk normlarına uymaktan geçer. Bu noktada devletin görevi ezileni, hakkı gasbedilmiş olanı, mağduru, hukuk karşısında ona destek vererek onu etkin kılabilmek, hakkını arayabilmektir. Tüketiciler ve bu tüketimi yapan tüm kesim... Tüketiciden kastım evinde çok az elektrik tüketen ile sanayide elektrik ödeyip ürününü uluslararası pazarda satan, pazarlayan insana kadar hepsi tüketicidir. Yaklaşık 35 milyon abone var herhâlde, 35 milyon abonenin bu konuda ortak duyarlılığı “Ben tükettiğim kadar elektrik parası ödemeliyim. Benim tüketimimden fazlasını, Hükûmetin, Bakanlığın veya teşkilatın kendi hatalarından kaynaklanan elektrik kayıp ve kaçağının bedelini bana ödettirirseniz bu, hak ve adalet olmaz, bu ancak zorla devlet gücünü kullanarak, kanun gücünü kullanarak benim üzerimde baskı kurmaktır.” Bugün çıkaracağınız 8’inci maddenin özeti budur arkadaşlar. Kesinlikle yaptığınız olay budur. Elektrik dağıtımı konusunda, devlet, uzun yıllar belirli noktalara geldikten sonra sizin döneminizle politika değişikliği, yeni bir rota çizmiştir kendine. O rota nedir? “Ben, devlet olarak elektrik işletim ve dağıtımında dağıtım şirketleri vasıtasıyla bu işi gerçekleştireceğim.” Devletin, cumhuriyetin yıllarca birikimiyle kurulmuş olan bu elektrik dağıtımında önemli paralar alarak da ihalelere çıktınız. İhalelerde ne dediniz? Size burada bulup rakamlarını gösteririm. Her bölgenin kayıp kaçak oranlarını gösterdiniz. O kayıp kaçak oranlarına hedef koydunuz, düşürme hedefi koydunuz: “O kayıp kaçak oranları düşecek.” Bizim yapamadığımız, cebinize aldığınız... Özelleştirmeye paraları cebinize koydunuz, artı, döndünüz, dediniz ki: “Ey özelleştirilen dağıtım şirketi, sen benim koyduğum takvime göre yatırım

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 2

yapacaksınız. Bu yatırımı da tüketiciden, vatandaştan alacaksınız, böylece yıllara, o faturaya onu ilave edeceksin.” Yani, devlet bir kuruş bundan sonra bu elektrik dağıtım işine para harcamayacak ama devlet parayı alacak. Yılların birikimi olan dağıtım şebekelerinin bedelini pat diye dağıtım yaptığı şirketlerden kasasına koyacak. En çok ağlayan şirket bile, Dicle Dağıtım burada diyor ki: “Biz...” Ne verdiklerini okuyayım: 387 milyon Amerikan doları bedel karşılığı özelleştirilmiş Dicle Elektrik; 125 milyon Amerikan dolarını ödemiş, 270 milyon Amerikan doları daha ödeyecekmiş. Milyon dolarları alacaksınız cumhuriyetin kurduğu bu dağıtım şirketlerinden, ondan sonra devlet yatırım yapmayacak, artı, bu dağıtım şirketleri o süre içerisinde verilen hedeflere de uymayacaklar, uyamayacaklar, ondan sonra da kayıp kaçak oranları artacak, artan kayıp kaçak oranlarını vatandaşın sırtına yükleyeceksiniz, hukuk buna “Dur.” deyince, “Ey iktidar, ne yapıyorsun kardeşim? Bu vatandaştan bunu alamazsın.” deyince telaşa kapılacaksınız, döneceksiniz, diyeceksiniz ki: “Ya, biz bugüne kadar vatandaşın sırtından -bu rakamları- 33 milyar para topladık. Topladığımız paralar faizleriyle üzerine binerse 100 milyar doları bulacak. Biz bunu ödersek batarız.” Kardeşim, bu milletin sırtından bunca zamandır aldığınız para bu. Bunu, kayıp kaçak bedelini almışsınız. Şimdi “Bu para alınırsa batarız. Ne yaparız? Hemen hukuku aşalım, bir kanun çıkaralım. Kayıp kaçağı ortadan kaldıralım tanımla, ‘teknik kayıp’ diyelim. Teknik kaybı da elektriğin üretildiği yerden başlayarak tüketicinin sayacından çıktığı noktaya kadar olan ‘teknik’ ve ‘teknik olmayan kayıp’ diye, kayıp kaçak ile elektrik iletim hatlarından kaynaklanan kaçakları toplam bir tanımla tarif edelim ve kanuna diyelim ki: Bunlar teknik kayıptır. Bu teknik kaybı tüketici ödemek zorundadır. Bunun kaçışı yoktur. Bunun için de mahkemeden geri dönüş olmayacak tüm yasal düzenlemeleri 8’inci, 9’uncu, 10’uncu maddelere yerleştirelim. Böylece öyle bir zırh örelim ki kendimize, tüketici bundan sonra mahkemeye gittiğinde hak arayıp da bana geri dönüp kayıp kaçak oranlarından dolayı hak iddia edemesin.” diye kanun yapıyorsunuz. İşte dediğim olay bu, hukuk devletinden kanun devletine geçtiniz. Böylece, artık Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı, Türkiye Cumhuriyeti’nde hukuk tanımından, hukuk devleti tanımından vazgeçmiştir, yoktur böyle bir şey. Siz kanunla hukukun önüne bariyerler koyuyorsunuz, zırhlar örüyorsunuz, tüketicinin hak arama özgürlüğünü kesin bir şekilde engelliyorsunuz.

Elektrik dağıtım olayında da ciddi bir başarısızlığı burada görmek mümkündür. Bakınız, dağıtım şirketlerinde yaşanan olaylar bunun açık göstergesidir. Bunların hepsini size söyledik zamanında. Elektrik Kanunu çıkarken de söyledik. Açma kapama paralarından tutun, diğer tüm tahsilatlarda ve benzeri olaylarda, devletin, özelleştirdiği dağıtım ağını denetleme görevi konusunda ciddi bir zafiyeti de vardır, sistem de ciddi bir şekilde açık vermektedir ve zafiyet göstermektedir. Tüm bunlara baktığınızda, sizin elektrik dağıtım politikanız iflas etmiş bir noktadadır. Hatta o kadar iflas etmiştir ki -Dicle Elektrik’in raporu burada- “Ben bu işte artık beceremiyorum.” diyebilecek kadar, dağıtım şirketleri isyan noktasına gelmiştir. Bu ne demektir? Bu demektir ki siz enerji politikalarında dağıtımın özelleştirilmesiyle ciddi bir sıkıntıya girdiniz.

Dün, Sayın Bakan diyor ki: “Ben elektrik üretimini artırdım.” Ben bazı dağıtımçılarla da konuşuyorum, “Zararına elektrik dağıtıyoruz.” diyorlar. Dün piyasada elektrik çok ucuzdu. Eğer bugün elektrik kesintileri oluyorsa, sanayi üretimi durduğundandır arkadaşlar, sanayideki küçülmeden dolayıdır. Siz sanayi küçüldüğü için şu anki mevcut durumla idare ediyorsunuz vaziyeti. Aslında Türkiye normal büyüme trendini devam ettirmiş olsaydı, mevcut enerji üretimi, elektrik üretimi, Türkiye’nin artan ihtiyaçlarına cevap verebilecek noktada değildi. Savunma hazırlayabilirsiniz Sayın Başkan. Bu söylediklerim realitedir, gerçektir, piyasanın söylediği şeylerdir. Bunlara cevap vermeniz yetmiyor. Sözle cevap vermek değil, piyasaya gidip o piyasada bunları görmekten geçiyor. Türkiye’nin büyüme oranları bugün 2,5’lara düştüğü için, hele hele giderek de daha sıkıntılı bir süreci yaşadığı için, Türkiye’de sanayi üretiminde gerileme ileri boyutlara ulaştığı için ciddi sıkıntılar çekiliyor.

Şimdi, 8’inci maddeyle yapmak istediğiniz bir tanım değişikliğidir. Bu tanım değişikliği ciddi bir zafiyeti ve ciddi bir hukuk aşımını gündeme getirmektedir. Dediğim gibi, bu noktaya hiçbir tüketici, sadece tüketici dernekleri değil, bakınız, belki buraya gelip söyleyemiyorlar ama, sanayici, KOBİ, esnaf... Esnaf dükkânına gidiyorsunuz, adam 500 liralık elektrik faturası ödüyor, kayıp kaçak bedeli, 100-150 liraya yakın diğer girdilerini ödüyor; yazık değil mi bu adama? Bir günde parasını ödemesin, şak diye kesiliyor. Dolabında şarküteri mi varmış, eti mi varmış, bilmem nesi mi varmış, hiç kimsenin acıdığı yok. Ama aynı devlet, başka taraflarda bu kayıp kaçağın önlenmesi konusunda hiç adım atmadığı gibi oturup bu işin pazarlıklarını yapıp borcunu ödemeyenlerin elektriğini kullanmasına devam etmesine göz yumuyor. Ciddi bir şekilde bu zaafı ortadadır. Bunlar ortadayken şimdi, tüketicinin hukuk önünde zaferini gölgeleyecek, perdeleyecek, ortadan kaldıracak bir yasa değişikliğine biz bu kamuoyuyla birlikte izin verilmemesi gerektiğine inanıyoruz. Burada tüketici dernekleri var, üreten insanlar var, üretimin paydaşları var; herkes burada görüşünü söylesin. Eğer bu konuda bir adalet kurmak istiyorsanız bu tanımlamayı kaldırmanız lazım. 8’inci madde Türkiye’de hukuka, adalete uyan, zamanında borcunu ödeyen, tükettiğini ödeyen insanları cezalandıran; tükettiğinin parasını ödemeyen ve ciddi bir şekilde kayıp kaçağa neden olan kişilerle Enerji Bakanlığının yanlış politikalarının ödüllendirilmesi demektir. Ödül, doğruyu yapanlara verilir, yanlış yapanlara değil. Siz şimdi, yanlış yapanlara ödül veriyorsunuz, doğru yapanları cezalandırıyorsunuz. Bu tanıma Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk iktidarı son verecektir, inanıyorum buna.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 3

BAŞKAN – Yani AK PARTİ.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Türkiye'nin bundan sonraki ilk iktidarı Cumhuriyet Halk Partisi iktidarı olacaktır, hiç merak etmeyin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Susam, çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Evet, Milletvekilimiz Ali Ercoşkun, buyurun.

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Evet, ben öncelikle Sayın Susam’a teşekkür ediyorum.

Bugünü de gene güzel bir konuşmayla açtık. Bu konuşmalardan faydalandığımızı da ifade etmek istiyorum ama diğer taraftan, yapılan bu yasal düzenlemeyle hiçbir tüketicinin hukuk yolunu kapatmış olmuyoruz. Yani hukuka başvurma, hukuk kanalıyla hakkını arama noktasında herhangi bir kısıtlama veya engellenmenin söz konusu olmadığına altını çizmek istiyorum.

Diğer taraftan, geçtiğimiz süreçlerde verilen mahkeme kararlarında ise kararların iyi bir şekilde incelendiğinde “Mevcut mevzuatla bu tür bedellerin tahsil edilmesi mümkün değildir.” şeklinde bir karar söz konusu. Bunu da bir kez daha belirtmek istedim, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Külünk, buyurun.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hayırlı sabahlar.

Ben hadisenin bu tarafına değil de Hükümet tarafında, bu süreci yöneten mekanizma olarak bir hususta dikkatlerini çekmek istiyorum. Dağıtım şirketlerinin, özellikle kendi seçim bölgemde, ciddi bir aymazlığıyla karşı karşıyayız. Hizmet kalitesi noktasında üzgünüm ki hepimizi üzecek bir süreç yönetiyorlar. Yani dün kamunun yönetimindeyken hizmet kalitesindeki performansı bugün dağıtım şirketlerinin kendisinde bulmamız mümkün değil ve Sayın Müsteşarım, “Bu konuda nasıl bir model inşa edilecek?” sorusunun cevabını biz bulmak zorundayız. Ben, yanmayan bir sokak lambasını, dağıtım şirketinin tepe yönetimine 3 kere telefon ederek taktıracaksam kusura bakmayın, bir yerde bir yanlışlık var demektir. Sonuçta, bu özelleştirmenin amacı, hizmet kalitesini yükseltmekti, verimliliği yükseltmekti. Ancak, operasyonel olarak sahada karşımızda duran fotoğraf üzgünüm ki dağıtım şirketlerinin iş yapış biçimi, vatandaşa bakış açısı -altını çizerek söylüyorum- ve vatandaşı sadece para olarak gören bir anlayıştan dolayı, hizmet kalitesinde derin sıkıntı yaşıyoruz. Bu, hepimize ait bir problem, ne sadece muhalefeti ilgilendiriyor ne sadece bizi ilgilendiriyor, topyekün, şu anda ben sokak sokak liste veriyorum, bana geri dönülüp “Yapıldı.” deniliyor, ben sokağı kontrol ediyorum, ne gelen var ne giden. Bu cümleleri kendi bölgemdeki birçok yerle ilgili, belediye başkanlarıyla da oturup konuştuğumda aynı cümleleri defaatle duyuyorum. Meselemiz üzüm yemek, bağcıyı dövme derdimiz yok. Eğer bu şirketler bu dağıtım işini aldılarsa, vatandaşa yönelik bir kamu hizmeti yapıldığının da farkında olarak bu hizmet kalitesini yükseltebilmek için bizim de süreci yöneten amir konumundaki pozisyonumuz üzerinden bir model geliştirmemizin zaruri olduğunu düşünüyorum. Önümüzdeki süreçte bu sizi yani Enerji Bakanlığımızı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu daha fazla yoracaktır.

Onun için, ben konuşulmayı üst perdeden sizlerle burada, Komisyonun huzurunda paylaşıyorum; tedbir almamız gerek. Bu şirketler neyle denetlenecek, ben kime gideceğim, sokaktaki adamın canı yandığında, elektriği söndüğünde... Daha önce telefon ediyordum, sağ olsun, işin başındaki kardeşlerimiz koşup, gidip hallediyordu, şimdi, karşımdaki adam vatandaşın karşısında da kibirle duran bir adam üstelik de, üstelik de kibirle duruyor, üst perdeden, “Ya, bu işin sahibi benim, verirsen ver, vermezsen verme.” modunda. Bu, yaptığımız doğru işin kalitesini yükseltmek için dikkatten kaçırmamamız gereken bir husus.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Öztürk.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlar, Sayın Müsteşarımız, değerli bürokrat arkadaşlar, sektör temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum, hayırlı sabahlar.

Şimdi, Türkiye belli bir noktada, sadece bu sektörde değil, gerek serbestleşme gerekse özelleştirme noktasında tavrını koydu, bizim Hükümetimizin programı da bu. Burada amacımız ne? Amacımız, rekabeti artırmak, kaliteyi artırmak, fiyatları düşürmek; bunlar için uğraşıyoruz. Türkiye'nin geçmiş modellerle dünyayı yakalaması ve bu bahsettiğimiz şeyleri yakalaması mümkün değildi. Ha, uygulamadaki yanlışları tartışırız, var yani Metin Ağabey’e katılıyorum belli şeylerde. Eğer bunu sağlamasaydık bugün mevcut ihtiyaç duyduğumuz enerjiyi karşılayamazdık. Yani Türkiye'nin bu yatırımları yapmasının sermaye birikimi yoktu ve yıllardır da bu sermayeyi artırmaya çalışıyor işte. Yani 230 milyar dolardaki gayri safi millî hasıla 830 milyar dolara çıkmış. Yeterli mi? Hayır, bunun kaç misli olması lazım.

Şimdi, buraya baktığımız zaman yani daha önce -Sayın Müsteşarımız da belki sonradan söz alacaklar veya Başkanımız söz verecek- bir tek fatura çıkıyordu ortaya. Yani detaylandırmadan bir fatura ve kimse bunun detayında, içeriğinde ne var onu sormuyordu. Dolayısıyla hiç kimse “İşte burada kayıp kaçak oranları mı var, başka bir şey mi var?” merak da etmiyordu yani bir fatura vardı. Bizim bu detaylandırmaya geçmemizin sebebi de işte bu dağıtım şirketlerini

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 4

özelleştirdikten sonra gider kalemlerini kontrol edip daha iyiye gitmek. Kayıp kaçak oranlarına baktığınız zaman, kayıp kaçak oranları özelleştirmeden önce neydi, özelleştirmeden sonra ne? Bazı bölgelerde istediğimiz sonucu elde edemedik. Onu biliyoruz Güneydoğu Anadolu’da. Onu da düşürmeye çalışıyoruz yani belli hedefler var, bu hedefleri yakalamaya gayret ediyoruz. O bölgenin özel durumları, işte aşmaya çalıştığımız. İnşallah çözüm süreciyle de bunu aşarız ve belli bir noktaya kalırız. Bu problemleri bitirmeden ki geçen çıkardığımız kanunda da şu anda ulusal tarife uyguluyoruz ve bunların içinde hepsi, eğer biz bu problemleri çözdüğümüz zaman işte bölgesel tarifeye geçmeyi zaten kabul etmiştik. Bu ne demek? Herkesin istediği yerden elektriği alma ve istediği fiyatı tercih etme hakkına sahip olması demek ki epey bir oranda bu gerçekleşti, en azından belli tüketiciler anlamında.

Dolayısıyla, bu kayıp kaçak oranlarını dağıtım şirketleri ne kadar düşürürse ki onu denetliyoruz, amacımız da o yani arzu ederiz ki sıfır olsun ama dünyada da böyle değil işte üretimden kaynaklanan, iletim hatlarından kaynaklanan birtakım kayıp kaçak oranları var epey. Dağıtım şirketlerinin amacı da bu yani ne kadar düşürürse kendi avantajlarına olacak, hizmet kalitesini ne kadar yükseltirse kendi avantajı, işletme giderlerini ne kadar düşürürse kendi avantajlarına olacak. Kayıp kaçak oranlarının yüksek çıkması, kendi zararlarına, dolayısıyla buradan alınan bir pay kimsenin cebine gitmiyor, biz kimseye bir kıyak da geçmiyoruz, amacımız da bu değil zaten. Yani kayıp kaçak oranlarını mümkün mertebe düşürmek, bu bölgesel tarifeye geçtiğimiz zaman ben bunların minimuma ineceğini düşünüyorum.

Şimdi, özelleştirmeleri yaptık, bizim tabii buradan elde ettiğimiz gelirler var, bu doğrudur. Öyle de olacak zaten yani bir gelir elde edeceksiniz. Özelleştirmenin metotlarını tartışırız ama yeri burası değil. Fakat özelleştikten sonra biz bu paraları ne yaptık? Cebimize koymadık bu paraları yani kimsenin de cebine koymadık.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Faiz olarak verdiniz.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ne yaptık? Türkiye’nin IMF’e olan borçlarını ödedik. Bakın, Türkiye, vergi gelirlerinin yüzde 94’ünü faize ödüyordu, yüzde 94. Siz yüzde 94 faiz ödediğiniz bir yerde yatırım yapamazsınız, yapamazsınız, hiçbir yatırım yapılmaz. Bir ne yaptık? Altyapı yatırımlarını yaptık yani şu duble yollardan tutun, Marmaray’dan tutun, hastanelerden, okullardan tutun AR-GE harcamalarına harcadık yani AR-GE 0,45’lerdeyken şu anda yüzde 1’lere geldi yani hemen hemen iki katına artırdık. Yeterli mi? Hayır. Avrupa Birliğinin, gelişmiş ülkelerin ortalaması 2,3. Daha da artırmamız lazım, Türkiye’nin geleceği de burada, yüksek teknolojiye, üretimde, sanayide. Enerji yatırımlarına harcadık, vesaire vesaire yani şimdi bunları çok fazla detaylandırmak istemiyorum. Baktığımız zaman yine bu dağıtım şirketlerinin kâr formülü bellidir, Sayın Müsteşarımız biraz sonra detayına girer, ben girmeyeceğim. Dolayısıyla, bu kayıp kaçak oranlarının fazlası veya yüksekliği bir nokta hariç çok fazla etkilemiyor bunu, o formüle göre ödeme yapılıyor.

Şimdi, şu söyleniyor: “Türkiye’de sanayi küçüldü.” Ben, şimdi düşünüyorum sanayi nasıl küçüldü? Yani eğer ihracat artıyorsa, Merkez Bankasındaki birikimimiz artıyorsa, kişi başı millî gelir artıyorsa, ülkenin gayri safi millî hasılası artıyorsa ki bunların hepsi istatistik olarak her ay yayınlanır, üretim endeksleri artıyorsa, yabancı yatırımların oranı artıyorsa ki Bursa’da mesela biz sanayi yeri bulamıyoruz. Şimdi başka bir sanayi bölgesi oluşturmaya çalışıyoruz yer darlığından dolayı oluşturamıyoruz, inşallah oluşacak. Dolayısıyla, dünyada bir kriz olmasına rağmen, dünyada bir kriz var, ciddi bir kriz var. Türkiye’nin bu noktada büyümesi yüzde 5’ler civarında, dönemsel değişebilir ama ortalama yüzde 5’ler civarında devam ediyorsa -ki arzumuz keşke daha fazla olsa- açılan iş yeri sayısı artıyorsa, bakın şirketlere, bunlar istatistik olarak veriliyor. Bu ay istihdamda bir şey var ama genel anlamda da istihdamda da bir iyileşme oldu yani işsizlik düşmüştü, bu ayki rakamlarda yine dönemsel bir şeyler var. Dolayısıyla, yani bütün bu verilere baktığınız zaman Türkiye’nin ekonomisi, dünyada kriz olmasına rağmen, dünyada sosyal haklar geriye gitmesine rağmen, hatta belli yerlerde maaşlar kısıtlanmasına rağmen Türkiye bu noktada dimdik ayakta duruyor. Demek ki üretim azalmıyor, eğer üretim azalsa ihracat yapamazsınız. İhracat 36 milyar dolardan 157 milyar dolara çıkmış. Yeterli mi? Hayır, daha fazlasını yapmamız lazım. Nasıl yapacağız? İşte yüksek teknolojiyle yapacağız, verimliliği artırarak yapacağız, üretimi artıracağız, sanayiye destek vereceğiz, AR-GE’ye destek vereceğiz, bunları yapacağız. Dolayısıyla, Türkiye’nin bu noktada da enerji ihtiyacı -dün de söyledim- yani nüfus artmasına rağmen, kişi başı elektrik tüketimi artmasına rağmen, Türkiye’nin büyümesine rağmen ihtiyaç duyulan enerji ihtiyacını Türkiye artırmıştır. Kaynak çeşitliliğini sağlamıştır, bunları daha da artırmamız gerekiyor.

Dolayısıyla, yani bu yapılan düzenleme yani herhangi bir hukukun önüne bir engel koyma değil, hukuku tanımama değil tamamen sektörün düzenlemesine yönelik bir düzenlemedir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

Arkadan söz isteyen kardeşimiz kendini tanıtarak söze başlıyor.

Buyurun.

BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN - Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, Sayın Müsteşarım; şimdi, konu Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2014/679 sayılı kararıyla ilgili. Kararı çok kısaca özetleyebiliriz: Elektrik enerjisinin nakli esnasında meydana gelen kayıp ile başka kişiler tarafından hırsızlanmak suretiyle kullanılan elektrik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 5

bedellerinin kurallara uyan abonelerden tahsili yoluna gitmek hukuk devleti ve adalet düşünceleriyle bağdaşmaz.” Kararda bu husus yer alıyor. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, üst norm olarak, burada dayanak olarak Anayasa’yı kendisine esas alıyor ve Anayasa’nın 2 ve 5’inci maddelerine esasen başvuruyor. Şimdi, burada bir kanuni düzenleme yapılıyor, ancak Anayasa’nın 2 ve 5’inci maddeleri hâlen yürürlükte. O nedenle konunun değerlendirilmesi gerekir. Neden Yargıtay Hukuk Genel Kurulu bu şekliyle karar veriyor? Yapılan düzenlemede de teknik ve teknik olmayan kayıp düzenlemesinde de hırsızlanan elektrik enerjisi kapsam içerisine alınmış durumda. Bunun için, bunu açıklayabilmek için çok uzaklara gitmeye gerek yok. İşte ben buradayım, ben elektrik enerjisinde hırsızlık yapıyorum, elektrik enerjisi çalışıyorum, benim çaldığım enerji bedelini solumdaki ve sağımdaki arkadaşlar ödemek durumunda kalıyor. Bunu hukukçulara izah edemeyiz. O nedenle, bu düzenlemenin Anayasa’nın 2 ve 5’inci maddeleri bakımından tekrar düşünülüp, tekrar değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Saygılarımızla.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, çok sağ olun.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; 36 milyon elektrik abonemiz var, faturalar sadece 36 milyon aboneyi değil aynı zamanda 80 milyon vatandaşımızı ilgilendiriyor. Bu bakımdan, konu son derece yakıcı ve önemli. Buraya gelmemizin sebebi Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna kadar gelen bir tüketici hak ihlalinin yargı organlarına taşınmasıydı. Yaklaşık dört seneyi aşkın bir süre sürdükten sonra bir karar verildi. Bunu şunun için söylemek istiyorum: Burada sayın Komisyonunuz da sonuç itibarıyla bir karar verecek, Meclise gönderecek ve Meclis belli bir düzenleme yapacak. Eğer bu düzenleme az önceki baro temsilcisi arkadaşımızın belirttiği gibi başta Anayasa olmak üzere temel insan haklarına, evrensel insan haklarına, tüketici haklarına aykırı olması hâlinde bunun iptali için yerel ve ulusal ve aynı zamanda uluslararası tüm yollara gideceğimizin şimdiden saygıyla bilinmesini istiyoruz, belirtiyoruz. Bu durumda belki dört sene, belki beş sene sürecek ama dört sene, beş sene sonra şu anda açıkça haksızlığı somut olarak görünen bir konuda sayın komisyon üyelerimiz farklı bir uygulamayla hazırlanan, düzenlenen taslağı olduğu gibi Meclise göndermesi, yasalaştırması hâlinde belki vicdanların kanaması ve kanamasının hukuki açıdan değerlendirilmesi dört beş sene sonraya kalacak ama inanınız bu, gerçekleşecek bir durum olacaktır.

Şimdi, burada tüketici dernekleri olarak da bir durumu baştan gene arz etmek istiyorum. Siyasi düşüncelerle hareket eden bir kurum durumunda değiliz. Şu anda tüketici dernekleri adına bir arkadaşımız daha var, o da konuşacak, belirtecek düşüncelerini ama bir şeyi de belirtmek istiyorum: Türkiye’deki bütün tüketici dernekleri güçlerini birleştirmek ve gerçekten tüketicilerin haklarını savunabilmek uğruna bir araya gelerek ortak bir platform kurmuş durumdadırlar ve bundan sonra birlikte davranmak durumunda olacaklardır. Bu nedenle söylediklerimin bütün tüketici derneklerimiz adına da söylenen düşünceler ve öneriler çerçevesinde değerlendirilmesini özellikle rica ediyorum. Bu derneklerimiz içerisinde gerek dernek yapıları itibarıyla gerekse yöneticiler itibarıyla çok farklı siyasi düşüncede olan arkadaşlar var. Şu andaki sayın Komisyonunda çoğunluğu bulunan değerli parti bünyesi içerisinde olan arkadaşlarımız da bulunmaktadırlar, bunu özellikle belirtiyorum. Burada tamamen ve tamamen mesele siyasi bir yaklaşımdan öte tüketici haklarının savunulması temelinde bir birleşimdir ve sizinle birlikte siyasi düşüncede bulunan kimi yönetici arkadaşlarımız da aynı duygu ve düşüncelerle davranmak durumunda oluyorlar çünkü sadece ve sadece temel yaklaşımımız tüketici haklarının korunması ve geliştirilmesi noktasında olmaktadır.

Sayın Bakanımızın dünkü açıklamaları gerçekten çok düşündürücü ve bir bakıma vahim bir değerlendirme oldu. Sayın Bakanımız çok diplomatik bir üslupla tabii ki konuştu. Ancak söylenen...

BAŞKAN – Başkanım, bakın...

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Hayır, o şeye girmiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Benim nezaketime dikkat ederseniz, herkese söz veriyorum.

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Siyaset yapmayın burada.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bakanının söylediği.

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Bakanı eleştirme hakkınız yok. Siyaset yapacaksın geleceksin buraya.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Bakanımı eleştirdiğimi nereden çıkardınız? Pardon, özür diliyorum...

“Sayın Bakanım” dedim, ne diyeyim? Lütfen...

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Siyaset yapacak adam soyunur buraya gelir.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Siyaset yapmıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 6

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Siyaset yapmıyor adam, o, sizin siyasetinize daha yakın. Bırakın da adam konuşsun.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Sayın Komisyon Başkanım, bir polemige girmiyorum, izin veriniz lütfen. Yani ben konunun hassasiyetini biliyorum, ne diyeceğimi de biliyorum, lütfen izin veriniz, Bakanımızla polemige de girmiyorum. Sayın Bakanımızın bir sözünden kaynaklanarak bu durumla ilgili bir şey söyleyeceğim. Sayın Bakanımızın örtülü olarak söylediğindeki durum şuydu: Doğuda elektrik kayıp ve kaçak konusunda yeteri kadar orada denetimin yapılmadığı ve bu nedenle de kayıp kaçığın özellikle de PKK'nın da bu konudaki farklı uygulamaları nedeniyle, tutumları nedeniyle kayıp kaçak konusunda vatandaşların ödemekten imtina ettiğini ve kaçındığını söyledi. Benim belirtmek isteyeceğim konu bu. Sayın Bakanın söylediği bundan farklı bir şey değildi. Bunu biraz daha diplomatik bir üslupla söyledi ama işin özünde söylemiş olduğu konu budur.

Değerli komisyon üyeleri, Sayın Başkanım; yani biz o zaman burada devletin devlet erki olarak yapması gereken birtakım uygulamalarda doğan zafiyetlerin tüketicilerin üzerine yıkılması gibi bir durumla karşı karşıya kalıyoruz. Yani bunu anlatmaya çalışıyorum, yanlış herhangi bir şey de söylemek durumunda değilim. Bunun çözümü farklı mutabakatlarla, farklı uygulamalarla söz konusu olabilir. Yani, şimdi, diyelim ki vergilerde de bir boykot yaşandı, vergileri doğudaki vatandaşlarımız ya da şirketlerimiz ödemek durumunda olmayacak. Şimdi, dönüp bu vergileri de diğer vergi mükellefleri mi ödemek durumunda kalacak, onları da mı biz ödemek durumunda kalacağız? Böyle bir yaklaşımın Komisyonca benimsenmesinin çok doğru ve yerinde olmadığını düşünüyorum.

Bir diğer verilere girdiğimiz zaman, İstanbul nüfusumuz 14 milyon 377 bin olarak açıklanmış 2014 yılı itibarıyla. Dicle bölgesinde 6 ilimiz var, 6 ilimizin nüfusu 5 milyon 634 bin civarında. Şimdi, değerli komisyon üyeleri, Sayın Başkanım; kayıp kaçak oranı orada fazla diyoruz ama kayıp kaçak oranından öte bu, gerçekten çok vahim bir durum ama ondan daha vahim bir şey var. İstanbul'da Anadolu Yakası'ndaki kullanılan elektrikten daha fazla orada elektrik harcanıyor. Yani, kayıp kaçak oranından öte gariplikler var. Sayın Müsteşarın da bu konuda düşünceleri nedir, bilgileri nedir, onları da bize aktırırsa memnun olacağız. AYEDAŞ bölgesinde yani Anadolu Yakası'nda 10 milyar 750 milyon küsur megavat olarak satın alınan enerji söz konusu iken Dicle'de 19 milyar 483 milyon küsur. Yani, Anadolu Yakası'ndaki harcanan tüm elektrikten çok daha fazla Dicle bölgesinde harcama var. Şimdi, İstanbul biliyorsunuz mega bir kent. Sadece nüfus itibarıyla 15 milyon civarında bir nüfus var. E, sanayimizin çok önemli bir kısmı da -anladım Sayın Başkan- orada. Şimdi, bu kadar sanayisi ve nüfusu fazla olan bir yerde harcanan elektrikten daha fazla -Anadolu Yakası itibarıyla söylüyorum- Dicle bölgesinde harcanıyorsa burada bir anormallik, bir gariplik var. Acaba diyorum, bu elektriklerin nerelerde nasıl harcandığına dair Sayın Müsteşarın yaptığı araştırmalarda bir bilgi var mıdır ve gerçekten orada bir yıl içerisinde bu kadar harcama yapılmış mıdır? Şahsen ben de ciddi bir soru işareti oldu. İstanbul'daki kişi başına düşen...

BAŞKAN – Kafanıza takılan soruları sorun ki Müsteşar Bey'den şimdi hepsiyle ilgili bilgi alacağız.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Alabilirsek de sevinirim Sayın Başkanım.

İstanbul'da kişi başına 2.411 megavat enerji düşerken Dicle'de 3.457 megavat düşüyor. Yani, bu kadar sanayisi gelişmiş bir bölgenin oranlarından çok daha fazla oran olmasını ben şahsen çok anlayabilmiş durumda değilim.

BAŞKAN – Evet Başkanım, teşekkür ediyoruz.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Toparlamaya çalışıyorum.

Sayın Başkanım, sosyal devlet olma durumu söz konusu. Özellikle yerel yönetimler aracılığıyla siyasi iktidarımız sosyal devlet olma ilkeleri çerçevesi içerisinde birçok yardımlar yapmaktadır. Kömür yardımı yapılıyor, gıda yardımı yapılıyor, vatandaşa sosyal devlet gelenekleri hatırlatılmaya çalışılıyor. Peki, Sayın Başkanım, elektrik konusunda niye böyle bir sosyal devlet ilkesi hatırlanılmıyor? Yani, normal olarak bir vatandaşın, gerçekten yoksulluk sınırında olan bir vatandaşın eğer gerçekten elektrik kullanması belli limitlerde insan hakları, evrensel tüketici hakkı çerçevesi içerisinde belli bir limit var ise, bu limitin sosyal devlet ilkesi çerçevesi içerisinde devlet tarafından karşılanması çok daha makul ve yerinde olur ve olacaktır. Onun dışındaki olanların da önlenmesine dönük olarak ya da kullanılan elektriklerin alınmasına dönük olarak da gerekli yaptırımların da bir şekilde uygulanması gerekir diye düşünüyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki Başkanım, teşekkür ediyoruz, sağ olun.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Turhan Çakar.

BAŞKAN – Başkanım, bir dakika, konuşmadan...

Çalıştığımız ekip arkadaşlarımız, vekillerimiz bilir, ben mümkün olduğu kadar herkese söz vermeye özen gösteren bir Başkanlık yapmaya çalışıyorum. Dün siz konuştuktan sonra bir şey söylemedim ama içimde kalmaması gerekiyor. Konuştuğunuz sıra dediniz ki, yanlış hatırlamıyorsam tabii: “Burada yanlış, dünya kadar kanunlar çıkarıyorsunuz.” Biz size

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 7

söz verdiğimizde sivil toplum kuruluşu başkanı olarak konuyla ilgili konuşmanızı ve öğrenmek istediğiniz, aydınlanmak istediğiniz soruları sormanızı rica ediyorum. Tamam mı? Buyurun.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Sayın Başkan, sayın vekillerim, sayın katılımcılar; şimdi, efendim, burada teknik ve teknik olmayan kayıplar var. İşte, bunun içerisinde kayıp kaçaklar yani birilerinin çaldığı ve halkın büyük bir kesiminin kullanmadığı ve hatlardaki kayıplar.

Şimdi, efendim, tüketicilerin sorumlusu olmadığı, özellikle konut abonelerinin sorumlusu olmadığı, çalınmadığı, hatlardaki kayıplardan da sorumlu olmadığı bir tanımlama var burada. Bir defa, şunu belirteyim: Bu maliyet tanımlaması gerçekten yalnızca hukuka değil... Zaten hukuka baştan sona uygun değil bu maliyet tanımlaması, buradaki. İkincisi, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a aykırı, Borçlar Kanunu’na aykırı. Çünkü, tüketici almadığı, kullanmadığı, çalınmadığı, sorumlusu olmadığı bir malın, hizmetin bedelini ödemez. Ancak, burada, birilerinin çaldığı, daha çok da sanayi ve hizmet sektörünün çaldığı, fabrikaların çaldığı; barların, pavyonların, otellerin çaldığı elektriği ve dağıtım şirketlerinin hatlardaki kayıpları önlemek için almadığı önlemlerin sorumluluğunu tüketiciye yükleyip teknik ve teknik olmayan bir kayıp tanımı yapılmıştır.

Şimdi, efendim, bakın, şu anda faturalarda 9 kalem var. Zaten satın alınan alış fiyatı ve kayıp kaçak, birim fiyat adıyla konuyor. Bunun dışında dağıtım bedeli alınıyor, perakende satış hizmet bedeli, sayaç okuma bedeli, iletim sistem kullanım bedeli, enerji fonu, TRT payı, elektrik tüketim vergisi ve KDV... Şimdi, efendim, zaten tüm bu maliyetlerin büyük bir çoğunluğu hukuka aykırı, tüketici haklarına aykırı.

Hemen size şunu söyleyeyim: Bakın, biz Tüketici Hakları Derneği olarak yıllardan beri bu konuda çalışmalar yapıyoruz. Tüketicinin satın alma gücü önemli, satın alma gücü. Yani bir emekli, bir işçi, bir memur, bir öğretmen, bir asgari ücretli evine giren maaşla kaç kilovat elektrik alabiliyor, Avrupa’daki bir emekli, bir işçi, bir memur evine giren, hanesine giren gelirle kaç kilovat elektrik alabiliyor? Bunları lütfen karşılaştıralım. Bunları karşılaştırdığımızda... Dün de belirtmiştim, “elektrik yoksulluğu” denen bir kavram var. Eğer haneye giren gelirin yüzde 10’dan fazlası elektriğe gidiyorsa o elektrik yoksuludur, yüzde 10’dan fazlası doğal gazla gidiyorsa doğal gaz yoksuludur; yüzde 25’ten fazlası elektrik, doğal gaz, suya gidiyorsa enerji yoksulu. Şimdi, bunları hesaba kattığımızda, Türkiye’de 50 milyon dolayında kişi elektrik yoksuludur. TÜİK’in rakamlarıyla mevcut hane gelirlerini karşılaştırdığımızda 50 milyon dolayında kişi elektrik yoksulu.

Şimdi, efendim, zaten Yargıtay kararı var, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı. Bu, sıradan bir mahkeme kararı değil. Diyor ki: “Eğer sorumlusu olmayan, dürüst ve kurallara uyan abonelere bunlar yansıtılırsa dağıtım şirketleri hırsızın peşine düşme gereğini duymaz, hatlardaki kayıpları önlemek için yatırım yapma gereğini duymaz.” Şimdi, eğer biz Yargıtay kararına uymayacaksak o zaman bu Yargıtay niye var? Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a, Borçlar Kanunu’na, Anayasa’ya uymayacaksak bu kanunlar niye var?

Şimdi, dün de belirtmiştim Sayın Başkanım. Bakın, bu, gerçekten büyük patlamalara neden olacaktır, başlamıştır zaten. Şimdi, doğuda araştırma yaptık Dicle’nin olduğu bölgede. Orada arkadaşımızın da belirttiği gibi... Şimdi, Türkiye’de normal 4 kişilik bir hanenin tükettiği elektrik, Elektrik Mühendisleri Odasının yaptığı araştırmaya göre 230 kilovat. Biz onu hesapladık. İnanır mısınız, oradaki konut sayısını da aldık, doğuda, 6 ilde. Şu gerçek çıktı ortaya: Oradaki sanayi ve hizmet sektörünün müthiş şekilde elektrik kaçırdığı çıktı ortaya, hizmet ve sanayi sektörünün. Peki, niçin o elektrik kaçırın hizmet ve sanayi sektörünün üzerine üzerine gidilmiyor?

BAŞKAN – Başkanım, ben Gaziantepliyim. Doğuda sanayi sektörünün fazla olmadığını biliyorum ama sen devamlı “sanayi sektörü” diyorsun. Orada sanayi yok ki.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Ama bakın, orada başka şeyler var. Yani, şimdi konutların tükettiği elektrik bellidir.

BAŞKAN – Yani, sanayi demeyin, mesken deyin, baş üstüne ama sanayi yok orada. Ben Gaziantep’te oturuyorum. Siz herhâlde...

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Bilemiyorum, orada başka... Hizmet sektörleri vardır o zaman orada.

BAŞKAN – Bakın, ama şöyle: Yani, söyleminizi düzeltin diye söylüyorum. Sanayi yok.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Anlaşıldı, ne demek istediği anlaşıldı onun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Turhan Bey “Yanlış kararlar çıkıyor buradan.” dediğinde, yargının, Anayasa’nın ruhuna aykırı kararlar çıkartıyorsunuz demek istiyor.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Kesinlikle.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Doğru, halk diliyle de yanlış kararlar çıkarıyorsunuz.

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Siz avukatı mısınız?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, ben onun avukatıyım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 8

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Şimdi, yani, efendim, biraz önce siz belirttiniz. Sayın Başkanım, dediniz ki: "Dava açma hakkınız var." Şimdi, bir dava açılmış, Yargıtay karar vermiş. Şimdi, diyor ki yani, efendim, bunlar gerçekten... Bakın, 9 tane maliyet unsuru zaten haksız, birçoğu zaten olmaması gereken maliyet unsurlarıdır. Şimdi, bu maliyet anlayışı tüketici haklarına aykırı bir anlayıştır. Biz bu haklarımıza saygı göstermek durumundayız Sayın Başkanım, yasalara saygı göstermek, Yargıtay kararına saygı göstermek durumundayız. Eğer biz yasaları dinlemeyeceksek, hukuku dinlemeyeceksek, Yargıtay kararını dinlemeyeceksek, tüketici haklarını saygılı olmayacaksa bunun sonu yok Sayın Başkanım. Bu durum sürdürülemez ve gerçekten de patlamaya başladı Türkiye, patlayacak.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Başkanım, "Patladı, patlayacak." deyince karamsarlık soktun içimize.

Erdal Bey, gene sivil topluma devam edeyim mi, yoksa size vereyim mi?

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Devam edelim.

BAŞKAN – Aslında söz vekillerimizin ama vekillerimiz nezaketinden dolayı "Önce sivil toplumu dinleyelim." dediler. Onun için arka masadaki arkadaşlara söz veriyorum.

ELEKTRİK DAĞITIM HİZMETLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ UĞUR YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Konuşmalardaki bazı teknik hususlara açıklık getirmek için söz istedim.

Önce teknik kayıpla ilgili bazı yorumlar yapıldı. Bilindiği üzere, Yargıtay kararı hem teknik kayıpları hem de kaçakların tüketiciye fatura edilmemesi üzerine kurulmuş bir karardır. Türkiye’de dağıtım şirketlerinin teknik kayıpları -eğer böyle bir karar olmazsa- düşürmeyeceği yönünde bazı yorumlar yapıldı. Teknik kayıplar, elektriğin doğası gereği ortaya çıkan kayıplar. Altyapısı güçlü, nispeten daha yeni şebekelerde, Batı ülkelerinde 6 ile 9 arasında değişiyor. Türkiye yatırımlarla şebekesini yeniledikçe bu oranlara inecektir. Bugün bulunduğumuz oran 7 ile 9 arasında. Bu, sistemde ortadan kaldırılamayacak bir kayıp. Dağıtım şirketlerinin fonksiyonuyla bir ilgisi yok. Bu rakamları düşürmek için de iletkenliği çok daha iyi malzemeler kullanmamız gerekiyor ki bu da yatırım maliyetlerini artıran bir unsur. Burada teknik kayıpları azaltmayla yatırım maliyetlerini artırma konusunda bir karar vermeniz gerekiyor. Türkiye’de teknik kayıpları azaltma yönünde dağıtım şirketleri yatırımlarını gerçekleştirmektedir. Sıkça kullandığımız bir rakamı tekrar paylaşayım: 2006-2010 dönemindeki yatırım bütçeleri 2011-2015 döneminde 3 misli artırılmıştır. Özelleştirmeye birlikte yatırıma çok fazla ağırlık verilmeye başlanmıştır.

Bir diğer husus, faturalardaki bileşenler. Aslında aldığımız tüm mal ve hizmetlerde bu tür bileşenler var. Hangi mal ve hizmet olursa sadece elektriğin parasını ödemek mümkün değil. Nasıl, sadece, marketten domates alırken domatesin parasını ödemeniz mümkün olmadığı gibi pek çok ilave maliyete katlanmanız gerekiyor. Bu, işin doğasında var. EPDK’nın "Tüketicinin bunları bilmesi gerekir, şeffaf olması gerekir bu süreçler. Dolayısıyla da bu şeffaflık neticesinde denetlenmesi de kolaylaşır." yaklaşımıyla bu kalemler faturalarımızda bölünmüştür ve burada tartışılması için de bir ortam doğmuştur, faydalı olmuştur. Bu kalemlerle ilgili süreçler artık takip edilebilmektedir, tüketiciler açısından yararlı olmuştur. Mesela suda bu maliyetleri izleyemiyoruz. Sudaki kaçak yüzde 43’le 50 arasındadır Türkiye’de, tartışmıyoruz. Belediyeden aldığımız bir hizmet olduğu için bilmiyoruz çünkü kaçağın ne kadar olduğunu. Oysa elektrikte bu konunun bilinmesi tüketici bilincini ve bu konunun izlenebilmesi için uygun bir ortam yaratmıştır.

Kaçak, evet, konuşmacılar sıkça değindiler. Özelleştirme sonrasında istisnai 3 bölgemiz hariç tüm bölgelerimizdeki hedef kayıp kaçak değerleri tutturulmuştur ve altına inilmiştir. Model doğrudur, uygulama da başarıyla devam etmektedir. Şirketler kendilerine verilen hedefleri tutturmakta, tutturamazsa da bedeline cebinden katlanmaktadır. Süreç başlangıçtan kurgulandığı şekilde, sağlıklı bir şekilde ilerlemektedir. Dünyada da başka bir model yoktur. Dünyada kayıp kaçağın çok yüksek olduğu benzer ülkelerde bizden çok daha düşük adımlarla kayıp kaçak hedefleri belirlenmiştir. Brezilya’yı örnek gösterebiliriz, ciddi kayıp kaçak sorunları vardır. Bizde yüzde 10’ları, 12’leri bulan her yıl azaltma hedefleri, orada yüzde 2’ler dolayındadır. Dolayısıyla, kamu burada son derece agresif bir kayıp kaçak hedefiyle bu sorunu kısa sürede çözmek adına bir planlama yapmıştır. Şirketler de 3 istisnai bölge haricinde bunda başarılı olmuşlardır. O bölgeler de aldıklarına göre daha iyi yöndedir yani gidişatı olumludur ama başlangıç hedef rakamlarıyla ilgili tutarsızlıklardan dolayı bugün hâlâ da konuşulmaya devam etmektedir.

BAŞKAN – Sayın Genel Sekreterim, toparlayalım lütfen.

ELEKTRİK DAĞITIM HİZMETLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ UĞUR YÜKSEL – Peki efendim.

Oradaki sonuçların da olumlu yönde gelişeceği kanısındayız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyorum.

Sayın Alim Işık, Kütahya Milletvekilimiz, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 9

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle tüm katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu tasarının içerisinde iki önemli konu vardı. Bunlardan birini dün geçirdik bir şekilde iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımızın oy çokluğuyla. Tüm itirazlarımıza rağmen olmayan bir tanımlamayı varmış gibi göstererek bu Komisyona da çok fazla söz hakkı bırakmadan Hükûmetin baskısıyla arkadaşlarımız bunu onayladılar ama bu, inanıyorum ki kendi vicdanlarında bir gün sorgulama yaptıklarında onları da rahatsız edecektir. Çünkü bu tanımlamalarda, kanunda zemini bulunmayan bir kavramı varmış gibi göstererek bu Komisyonu hiçe sayan bir Hükûmet anlayışına destek veren arkadaşlar iddia ediyorum ve inanıyorum vicdanları sızlayarak buna el kaldırdılar, onu kendilerine bırakıyorum.

Şimdi, ikinci konu da kayıp kaçak oranlarını düzenleyip bu oranları, kullansın kullanmasın, çalsın çalmasın bir grup hırsızın devletten aldığı malı bedelini ödemedi kullanmasının faturasını 77 milyon insana dağıtmaya devam eden bir düzenleme yer almaktadır. Bu düzenlemenin kabulü mümkün değildir. Dün Sayın Bakanın açıklamaları bugün birçok medyada, basında çıktı: “PKK istedi, vatandaş elektriği ödemedi, 77 milyon bu faturayı yükledi.” diye. Eğer bu acziyeti içimize sindirebiliyorsak bu tasarıda gelen düzenlemeyi biz hiç konuşmayalım, parmaklarımızı kaldırm, geçirin arkadaşlar. Eğer bu ülkede bu devlet varsa, bu devleti AKP hükûmetleri on üç yıldır yönetiyorsa, bugün PKK’nın her dediğini yapacak duruma geldi ve o bölgede -ki bölgelerin kayıp kaçak oranları var, biraz sonra paylaşacağım- 21 bölgenin 18’inde bu ülkede yüzde 8-9 oranında düşen kayıp kaçak oranı 3 bölgede devlete rağmen, devletin arkasında durmadığı dağıtım şirketlerinin çabalarına rağmen yüzde 75, 64, 36 gibi oranlarla gerçekleşiyorsa arkadaşlar hepimiz bir oturup düşünmemiz lazım. Kime hizmet ediyoruz, ne için buralarda çaba sarf ediyoruz? Eğer devlet burada devletliğini gösteremeyecekse kusura bakmayın o zaman o bölgede söylenen lafları Hükûmet olarak kabullenmiş olursunuz.

Şimdi, Hükûmetin ikinci bir oyununu burada paylaşacağım. Değerli arkadaşlar, bu tasarı dün akşam itibarıyla Genel Kurulda görüşülmeye başlandı, torba yasa. İçinde 17’nci maddeyi okuyorum size şimdi. Komisyon üyeleri olarak bu işten bir ders çıkarmamız lazım. Biz burada figüran mıyız, yoksa dolu madde miyiz?

“MADDE 17- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.”

“Dağıtım sistemindeki kayıpların azaltılmasına ilişkin tedbirler.” Başlık.

“GEÇİCİ MADDE 18- 1/1/2016 tarihine kadar, teknik ve teknik olmayan kayıplarının oranı ülke ortalamasının üzerinde olan dağıtım bölgelerinde, diğer dağıtım bölgelerinden farklı düzenlemeler yapılmasına, hedef kayıp-kaçak oranlarının bir önceki yılın gerçekleşmeleri dikkate alınarak ve sonraki uygulama dönemleri de dâhil olmak üzere yeniden belirlenmesine Kurul yetkilidir.” Yani, EPDK yetkilidir.

Değerli arkadaşlarım, Komisyon üyesi arkadaşlarım, bu kanun tasarısının komisyonlara sevk sırasında söz konusu teklif Adalet, İçişleri, Bayındırlık, Ulaştırma, Turizm, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna sevk edildi. Geldi mi arkadaşlar bu teklif bize? Sayın Başkanım, Komisyonun üyelerine “Böyle bir madde var. Söz konusu torba yasayla ilgili tali komisyon olarak da bizim görüşümüz soruluyor, ne diyorsunuz?” diye biz Komisyon üyelerine bir haber gönderdiniz mi veya sizin görüşünüzü aldılar mı? Önce oradan başlamak istiyorum. Siz bu tasarıdaki bu düzenlemeye nasıl görüş verdiniz?

BAŞKAN – Tamam.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Tamam, onu da eğer açıklarsanız... Dolayısıyla, bu Komisyon üyelerine haber verilmedi. Bu Komisyon görüşünü bu konuda bildirmedi. Komisyonun en önemli ve en asli görevlerinden olan elektrik piyasasının düzenlenmesiyle ilgili görüşü sorulmuyorsa veya Komisyon Başkanı bu konuda görüş beyan edemiyorsa, bunun görüşüne ihtiyaç duyulmuyorsa bu Komisyona ne gerek var arkadaşlar? Şimdi, bunu zaten bugün yarın torba yasada Genel Kuruldan geçirecekler. Biz burada niye birbirimizi üzüyoruz? Bitti. EPDK’ya yetkiyi verdik. EPDK “Emredersin PKK lideri, nasıl istiyorsan, sen gene vatandaşı tehdit etmeye devam et, orada 5 kuruş para ödenmesin. Devletin geriye kalan 76 milyonu nasıl olsa -çok özür diliyorum- enayi, ödemeye devam ettireceğiz.” Arkadaşlar, olmaz. Onun için, biz burada tedbir almak zorundayız. Sistemi sorgulayacağız. Hükûmete diyeceğiz ki: Arkadaş, bölgesel tarifeye geçmende hangi engel var? Kanunun hangi maddesinde bir sıkıntı var da buraya getirmiyorsun? Bölge kaçak kullanıyorsa kullananlar faturasını ödeyecek arkadaş. Bunu başka türlü çözemeyiz. 3 bölge var. 21 bölgenin 18’i yüzde 10’un altında gerçekleşti de bu 3 bölgenin efeliği kime, bunların özelliği ne? Yani, bu kadar zulme burada biz rıza mı göstereceğiz?

Yani, Dicle, hedef gösterilmiş. 2015 yılında EPDK gösteriyor bunu arkadaşlar, Bakanlığın resmî verilerin paylaşıyorum. Bize böyle bir bilgi notu dağıtma ihtiyacı bile hissetmiyor Bakanlık ama Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine tek tek dağıtıyor bunu. Size verdiler mi arkadaşlar? Bizim sorduğumuz sorulara cevap veriyor mu Hükûmet? Orada bunu dağıtıyor, “Niye böyle bir düzenleme getirdik, bir madde.” diye. Bakanlık temsilcisi arkadaşımız da bu bilgi notuyla oradaki arkadaşları ikna ediyor veya ikna etmek istiyor ama böyle bir notu bugüne kadar bu Komisyona Hükûmet lütfedip de “Gerçek veriler budur. Arkadaşlar, buyurun, siz de bu konuda bize yardımcı olun.” demedi. Sorarsak bir iki cümle cevap veriyor, sormazsak bildiği gibi devam ediyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 10

Dicle, 2011 yılında yüzde 60,96; 2012'de 50,63 –EPDK belirliyor bunu, 2011-2015 dönemi hedef kayıp kaçak oranlarını- 2013 yüzde 42; 2014 yüzde 34,93; 2015 yüzde 29,01. 2013 yüzde 42,06 hedeflemiş, sonra, özelleştirme öncesi bunun yüzde 71,07 oranında gerçekleştiğini görünce 2013 yılında gerçek değerlere bakıyorsunuz. Dicle'de 2013'te 71,07 olarak revize etmiş, gerçekleşen değere bakıyorsunuz yüzde 75,03.

Şimdi, soracağım buradan Bakanlığa: Yani 2013'te yüzde 42 olacağını hedeflediğiniz Dicle elektrik dağıtım bölgesinde neye ihtiyaç duydunuz da neden dolayı hemen EPDK'ya bu verdiğiniz yetkilerden dolayı EPDK bir anda bunu önce yüzde 71 olarak belirledi ama gerçek yüzde 75'i geçti.

Değerli arkadaşlarım, bu ülkenin her vatandaşı bizim için önemli. Eğer bu devlet sözde çözüm süreci diye başlattığı, Hükümet olarak da bunu bizzat PKK terör örgütüyle birlikte yürüttüğü bir siyasi politikanın sonucu olarak "O bölgedeki insanlara elektriği bedava kullanıracakız." diyorsa dürüstçe çıksın bunu söylesin, millet de bilsin. Ama şimdi karşı taraf dayatacak "Ee, ne yapalım, biz hedefleri tutturamadık, yeniden EPDK'ya yetki verelim, bir daha düzenlesin." EPDK düzenlemiş verilen yetkilere göre.

Şimdi, bu torba yasada bu yetkiyi yeniden EPDK'ya vererek önümüzdeki yıl yüzde 85 olursa, ertesi yıl yüzde 95 olursa bu millet bunu ödemeye devam mı edecek arkadaşlar? Böyle bir düzenlemeyi hangi mantıkla bu kurula, bu Komisyona yeniden sunabiliyoruz?

Şimdi, gerçekler bu olunca, bu tarafta Hükümet herhangi bir tedbir alamayınca gelmiş... Vatandaşın Yargıtay tarafından onaylanmış, kullanmadığı kaçak elektriğin parasını diğer vatandaşlardan alamazsınız diye karar verdiği bir uygulama gerçeğini unutarak tanımı değiştirip Yargıtayın kararını hiçe sayan, kim ne yakarsa yaksın, hırsızlık varsa hırsızlığın faturasını çalmayanlara ödeyecek bir uygulamayı bizden yasallaştırmamızı istiyorsunuz. Kusura bakmayın -yani böyle bir şeyi isteme hakkı sizde olabilir, saygı duyarız- ama buna onay veremeyiz. Bu işin bu dünyada da öbür dünyada da vebali var. Biraz önce Tüketici Hakları Dernek Başkanımız anlatırken "Vatandaş patlama noktasına geldi." dedi, doğru söylüyor.

Ben Kütahya ilinde iki gün önce yaşanan patlamayı size söyleyeyim değerli arkadaşlar: 100 kişilik bir PKK yandaşı grup dolaşüyor, vatandaş linç etme girişimine giriyor "Senin yakıtın elektriği ben mi ödeyeceğim?" diye. Yani sizler burada duymuyor olabilirsiniz. Allah korudu, müdahaleler edildi, emniyet güçleri anında olaya müdahale edince fazla bir şey çıkmadı. Burası Kütahya arkadaşlar. Kütahya'da eğer bu olay elektrik faturalarında dile gelecek şekilde karşılıklı arbede konusu hâline geldiyse inanınız bunun bedelini siz ödeyemezsiniz Hükümet olarak. Onun için, bu tasarıda söz konusu düzenlemelerin derhâl geri çekilmesi ve mutlaka kaçak kullananın bedelini onun ödeyeceği şekilde yeni bir sistemin acilen buraya getirilmesi lazım. Çıkar çıkmaz, bu yasa dönemine yetişir yetişmez onu bilmem. Çünkü zaten tedbiri almış Hükümet. Komisyon üyesi arkadaşlarıma hakaret olarak görüyorum bu uygulamayı. Hem bu tarafta bu konuyla ilgili ayrı bir kanun teklifi görüşülecek hem de Enerji Komisyonunu hiçe sayarak hemen torba yasaya bir tane ek düzenlemeyle, alay edercesine buralarda saatlerce konuşturacak, tartıştıracak bir fikri, anlayışı şiddetle kınadığımı ve asla bunu içime sindiremediğimi söylemek istiyorum.

O zaman, arkadaşlar, hemen biz burada bu görüşmeleri bırakalım, bu tasarı nasıl olsa yukarıda torba yasa görüşülüyor. Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi arkadaşlarımız da ellerine verilen teknik notlar ve gerekçeler dikkate alınarak "Tamam bu iş geçsin." diyorlar oy çoluğuyla, hiç burada uğraşmayalım Sayın Başkan, bizi hiç uğraştırmayın.

İşte, bakın, bunu eğer size sormadıysa, sordular da siz de bize haber vermeden görüş bildirdiyseniz sizin de doğru yapmadığınızı söylemek istiyorum, kırmak istemiyorum ama gerçekten bu uygulama bu Komisyondaki birbirinden değerli 25 üyenin, konusunda uzman, yıllarca bu konularda emek vermiş insanların hiçe sayıldığı bir uygulamadır, şiddetle kınıyorum ve bununla ilgili düşüncemi de Genel Kurulda tüm milletimle paylaşacağım.

Şimdi, arkadaşlar, gelelim bu tanımla ilgili konuya. Şimdi, yargı kararı olarak yargıda teknik ve teknik olmayan kaybı tanımlamışlar, biz de... "Yargıtay kararındaki ibareyi aynen buraya koyduk." dediler daha önce. Hepiniz inanıyorum ki en az benim kadar bu konunun, bu tanımın doğru olmadığını biliyorsunuz. Okuyorum şimdi size arkadaşlar: Teknik ve teknik olmayan kayıp: Dağıtım sistemine giren enerjiyle, dağıtım sisteminde tüketicilere tahakkuk ettirilen enerji miktarının arasındaki farkı oluşturan –sisteme giren, faturada çıkan ve maliyeti etkileyen- teknik kayıp ve/veya kaçak kullanım gibi sebeplerden kaynaklanan ve teknik bir sebebe dayanmayan kayıp...

Arkadaşlar, hepimiz üniversite mezunuyuz. Allah rızası için, böyle bir tanımla teknik ve teknik olmayan kayıp olarak bu Komisyonun değerli üyeleri, Yargıtay böyle yazdı diye aynen kabul edip geçirirse biz kendimizi nasıl ifade ederiz?

Bu tanım, bir, bilimsel değil. İki, cümleyi okuduğunuzda hiçbir şey anlamamız mümkün değil. Sonra, teknik ve teknik olmayan toplam bir kayıp tanımlıyorsunuz, içindeki teknik kayıp kısmına ilişkin ibareyi yazmıyorsunuz, toplamı budur demişsiniz. Yani vatandaşa fatura kesilen parayla sisteme giren enerjinin bedeli arasındaki fark teknik ve teknik olmayan kayıptır. Hayır efendim, teknik ve teknik olmayan kayba dayanarak elde edilen maliyet farkıdır. Yani lütfen, şu tanımla bize... Hükümet, "Yargı böyle karar verdi, oradaki hâkimler, savcılar böyle yazmışlar, buna göre tanımla çıkarırsak biz vatandaşın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 11

tamamının ödemediği, birilerinin çaldığı fatura bedelini bundan sonra ben ödemedim diye itiraz etme hakkını elinden alırsız, dolayısıyla da çözüm süreci -çözülme süreci olarak da tanımladığımız sözde çözüm süreci- kapsamında o bölgenin insanına kıyak çekmiş oluruz.” Bunu kabullenemeyiz değerli arkadaşlar.

Bir, bu tanım bilimsel değildir, teknik bir tanım değildir. Onun için, başkalarının çaldığı, bu milletin alın terinden çalılıp kullandığı ve bedelini ödemediği parayı vatandaşın tamamına ödetirmeyi amaçlayan –artık, bundan sonra da tüketici hakem heyetlerine, tüketici derneklerine ve yargıya başvurma hakkının elinden alındığı- bir düzenlemedir. Bunu bu Komisyon yapmamalıdır, yaparsa kendini inkâr etmiş olur. Onun için, bunun mutlaka geri çekilip bu bölümle ilgili düzenlemelerin hiç gündeme alınmaması bu milletin de hayrınadır, Hükûmetin de hayrınadır, bu Komisyon üyelerinin de hayrınadır, tüm memleketimizin de geleceğinin hayrınadır. Yoksa, arkadaşlar, sizi çok çözerler. Bu sözde çözüm süreci bahanesiyle çok çözerler bizi çok. Paramızı da alırlar, ileride başka şeylerimizi de alırlar. Ben bu tavizin Türkiye'nin kaosa sürüklenmesine yol açacak çok önemli bir taviz olacağına inanıyorum ve iç olayların tetikleyicisi bir düzenleme olarak görüyorum. Çıksın, kaçak elektrik kullanmayan vatandaşın elektriği, bedelini iki gün ödemedi veya zamanında ödemedi diye kesildiğinde orayı kesmeye gelen elektrik şirketi elemanlarına o insanların saldırıp toplumsal olayları tetikleyeceğine inanıyorum. “Gidin, güneydoğuda paranızı alamadığınız insanların elektriğini kesin.” diyecekler veya yan taraftaki komşunun elektriğini kesemiyor, kendisinin elektriğini kesiyorsa “Benimkini kestir, ötekini niye kesmedin?” diye linç girişimleri başlayacaktır. Ötekinin niye kesilmediği belli çünkü o da aynı ilde oturuyor ama etnik kökeni farklı olduğu için dağıtım elemanları onun evine ya da iş yerine gidip elektriğini kesemezken yan tarafındaki uysal vatandaşın elektriğini kesip ona zulmetmeye başlarsa arkadaşlar, bu vatandaş isyan eder. Ben arkadaşlarımdan duygularına katılıyorum. Yaptığımız iş tamamen hukuku yok sayma, bilimsel gerçekleri yok sayma, sadece ve sadece 2 kişinin arasındaki sözün gereği olarak 77 milyonu bir düşünceye mahkûm etme işidir. Buna rıza gösteremeyiz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak ta baştan bu yana, sekiz yıldır “ulusal tarife” olarak tanımladığınız tarifeyi dikkate alarak birilerinin çaldığı elektriğin faturasını 77 milyona yayan düzenlemeye karşı çıktık. Lütfen, bölgesel tarifeye geçin, kim ne kadar elektrik kullanıyorsa bedelini ödesin, kullanmıyorsa da o bölgedeki diğer vatandaşlar elektriği çalan ve bedelini ödemeyen komşusuna baskı yapsın, elektriği çaldırmasın dedik. Şimdi, böyle olursa biz mücadeleden kaçmış, devleti bir terör örgütüne emanet etmiş oluruz. Onun için, ben bu bölümde giriş konusunda bu konuyu sizlerle paylaşmayı bir vatan borcu saydım. Size yapılan bu haksızlığı da şahsım adına kabullenmemin mümkün olmadığını, Hükûmeti de bu uygulamasından dolayı kınadığımı ifade ettim.

Sayın Başkanım, bu konuda varsa bilginiz bizimle paylaşırsanız sevinirim. Neden Komisyonumuzu toplayıp bunu tartıştırmadan oraya görüş verdiniz veya vermediniz veya veremediniz? Ben özellikle sizden bunu istiyorum, ondan sonra konuşmamın ikinci bölümünde devam edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Işık.

Erdal Vekilim, buyurun.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli Bakanlık yetkilileri, değerli basın mensupları, sivil toplum örgütlerinin değerli başkanları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Arkadaşlarımız aslında yeteri kadar hukuki altyapıdan bahsettiler. Zaten, barodan gelen arkadaşımız çok doğru bir şekilde özetledi konuyu hukuksal anlamda baktığınızda. Şöyle bir çelişki de var bu işin içerisinde: Normalde bu kayıp ve kaçak oranları bu ihaleler yapılırken de aslında aşağı yukarı zaten belliydi. Teknik kayıplar konusunda kimse bir şey söylemiyor zaten yani teknik kayıplar dünyada da belli bir standartta kabul edilebilir görülen oranlar arasında duruyordu, çok aşağıya indirmenin, dediği gibi, iletim hatlarının iyileştirilmesiyle alakası var. Bunların yüzde 1-yüzde 2 civarında belki önlenmesi olabilir ama çok da öyle uçuk konular yok ortada. Ama şöyle bir durum var: Bu ihaleler yapılırken bunlar biliniyordu zaten. Bölge ayrımı zaten yapılmamıştı en baştan beri. Yani ben İzmir Milletvekili olarak benim bölgemde böyle bir kayıp ve kaçak oranı olduğuna inanmıyorum zaten, böyle bir şey yok yani en azından benim oturduğumun etrafından böyle bir kayıp ve kaçakla ilgili bir konu yok, yok yani evlere baktığım zaman da yok. Evet, doğru, neden ben ödeyeyim? Şimdi, böyle bir devlet varsa bu devlet zaten bu arz güvenliğini sağlamak zorunda değil midir zaten? Hadi, diyelim ki vazgeçtik bundan da o zaman ihale yapılırken göz önünde bulundurup neden yapılmadı bu ihaleler, neden öyle yapılmadı? Hangi mantık dâhilinde böyle yapılmadı yani? Ha, oraya bir dem vurmak lazım.

Tabii, vatandaşlık hakları, hukuksal boyutlar, bunların hepsi çok farklı bir şekilde, bence hiç tartışılmaz bile yani vatandaşa böyle bir eziyet yapılmaz yani bu açık ve nettir. Buna benzer işte diyelim ki bu şuna da benziyor, çok kaba bir örnek olabilir ama: Dünya kadar karşılıksız çek var, bunları alıp verginin içerisinde diğerlerine yayıyorsunuz. O kabul edilebilir mi? Edilemez, bu da öyle, edilemez yani. Nasıl edilebilir ki?

Buradaki temel sorun bence, özellikle şimdi Orta Doğu'dan önemli bir fırsat geliyor bence bunların hepsinin düzeltilmesiyle ilgili. Petrolün varili 120 dolardan 40 dolara indi. Petrol buraya inmişse, üçte 1'e inmişse tüm doğal gazı da, elektriği, de hepsini de etkileyecektir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 12

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – 60.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ya, 45 olsun, 50 olsun, 60 olsun ama bu bir oyunun gereği olarak yapılıyor yani birisi bir yerde daha çok bulduğundan yapılmıyor bunların hiçbirisi. Bu öyle olmuyor zaten, bunu hepimizi biliyoruz yani. Orta Doğu fakirleştirilecek bu konuda yani gelirleri kısıtlanacak, öyle görülüyor yani herkes biliyor.

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – Ukrayna meselesi.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ukrayna, Rusya'yı sıkıştırmak için de yapılıyor ama Rusya'yı sıkıştırırsan savaşı da körüklersin yani bir tarafından çünkü Rusya'nın öbür geliri silah, silah satışı. O zaman sen buradan sıkıştırırsan öbür taraftan savaş körüklenecek demektir çünkü adam orada savaş esnasında olmayan bir ülkeye savunma sanayisiyle ilgili 1 liraya sattığını savaş esnasında 5 liraya satacaktır, bu çok net. Amerika da bunu yapıyor, Batı'daki silah üreten üreticiler de bunu yapıyorlar yani bu savaş dönemleri incelendiğinde rakamların ne olduğu gözükür ortada. Bu taraftan Rusya'ya sıkıştırılıp veya Ukrayna sıkıştırılırken bu, Orta Doğu'nun da bir tarafından aslında özellikle kaynayan kazandaki fakirleştirme, gelirleri azaltma hikâyesidir ama şöyle, Türkiye'yi de bekleyen burada aslında bir fırsat da var bir yerinden baktığınızda. Diyelim ki yarıya indi bu -ki indi, reel olarak yarıda- petrolün yarıya inmesi demek aslında elektriği de, diğer bütün enerji kaynaklarını da direkt etkileyecektir, hiç şansı yok yani doğal gazı da etkileyecektir diğerlerini de mecburen etkileyecektir.

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – Geçici bu.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ne kadar istelerse yani bizimle alakalı değil zaten. Biz oyuncu değiliz orada, oyuncu biz değiliz yani başkaları oyuncu. Biz oyuncu olamadığımız için söylüyorum bunu.

Şimdi, şöyle bir açıklama veya şöyle bir aslında savunma mekanizması getirilemez: Şimdi, Ali arkadaşımız dedi ki: “Mahkeme yolu açık.” Yani “Mahkeme yolu açık.” demek yani vatandaşa “Ben getiriyorum ama bu düzenlemeyi, sen yargıya git, ondan sonra idari mahkemelerde, diğer mahkemelerde sürün. Çoğaldığı zaman bir vesileyle bütün yolları dene, bu olmadı, Avrupa'ya git, şu et, bu et.” Yani sürüm sürüm sürüm demektir bu. Mahkeme kapılarını herkes biliyor. Öyle bir atasözü var “mahkeme kapısı, hastane kapısı” diye yani bu milletin hâlâ öyle bir derdi var zaten, mahkeme kapıları, hastane kapıları, hâlâ var öyle derdi.

Bir tarafından Mustafa Bey çok böyle Türkiye'nin konumunu anlatırken... Gerçekten gülünç yani. Aslında, devletin giderleri on yıl önceye göre yüzde 35 artmış, personel giderleri de artmış. Nasıl oluyor da özelleştirme yapıyorsunuz da bu devlet giderleri bu kadar artıyor? Özelleştirme giderleriyle, özelleştirme gelirleri arasında... Bakın, bakın hepsine. Biraz önce siz ifade ettiniz, dediniz ki: “Teknolojiyle ilgili şöyle yapıyoruz, böyle ileriye gideceğiz. İşte yollar yaptık, şunu yaptık.” Bir örnek vereceğim, bu kadar gerçekten övünülen bir konuyla ilgili bir örnek vereceğim: 1920'de kaç tane araba vardı Türkiye'de, kaç tane araba vardı, 1970'te kaç tane araba vardı, 1980'de kaç tane araba vardı, 2000'de kaç tane araba vardı? Neden biliyor musun: Ya, 1940'ta, 1950'de olsa olsa parmaklarla sayılabilecek şekilde arabalar vardı, yol da ona göre yapılıyordu zaten. 1980'e bak, 1990' bak, araba sayısına bak, 2010'daki araba sayısına bak, ne kadar vergi ona da bak.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Araba sayısının artması zenginliğin bir göstergesi.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ya, dünyada sanki 1950'de bir araba almanın refah göstergesiyle bugün bir araba almanın refah göstergesi aynı mı? Peki, sen bunları iddia ediyorsun da dedin ki: “Böyle bilgiler var, göstergeler bunu gösteriyor.” Sana bir gösterge söyleyeyim, git bak istersen: Türkiye 2002 yılında -ya da 2000 yılında da biraz daha aşağıya düşünüyor o zaman- teknoloji içeren ihracatı 1 birim kabul ediyorsun -ben sana bunların hepsini veririm istersen bütün verileri- Polonya 0,8 -çok gelişmiş ülkeleri söylemiyorum, gelişmekte olan ülkeleri söylüyorum- Güney Kore o dönem itibarıyla 43 -biz 1 birimiz- Çin 55 o dönemde, bakın, 2002'de. 2012'de kaç biliyor musunuz? 0,8 olan Güney Kore 10. Türkiye kaç? 1,9'a çıkıyor. 43 olan Güney Kore kaç çıkıyor biliyor musunuz? 112'ye çıkıyor. 55 olan Çin 505'e çıkıyor. Şimdi, bu neyi ifade ediyor? Neyi ifade ediyor?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) - 10 misli.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) - Tabii ki 10 misli ama 500 küsurla aranızdaki fark uçuşu artık yani uçuyor. Bunun hesabı yapılacak, niye böylenin hesabı yapılacak. Yol yaptım, şöyle ettim... Ee, yaparsın tabii. Milyonlarca araba var ortalıkta, yüzde 70'i vergi olan bir konu var, yapacaksın tabii, ne yapacaksın, yapmayacak mısın? Sanki 1980'lerde, 1990'larda ortalık bilgisayardan geçilmiyordu da “Detaylandırma böyleydi, şöyleydi...” Bunlar olur mu arkadaşlar? Bu örnekler...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Erdal Bey...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) - Müsaade edin, müsaade edin, ben sizin lafınızı kesmedim, sonra cevap verirsiniz, sonra cevap verirsiniz.

Sanki 1990'larda oralarda her şey cirit atıyormuş da, şöyle oluyormuş, böyle oluyormuş da övünceler bunun üzerine geliyor. Bırakın bunları zaten. Bunları burada örnek vermenin anlamı yok. Burada, şimdi, yapılan haksızlıklarla ilgili konuyu konuşalım yani. Biz bunun veya toplum bunun zaten böyle olduysa... Bakın, ben İzmirli olarak söylüyorum kardeşim, diyorum ki: Benim İzmir'de böyle bir kayıp kaçığım yok. “Yok” diyorum ya! Ee, niye bana bu bedeli ödetiyorsun? Niye

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 13

ödüyorum kardeşim ben? Neden bunu ihaleler olduğunda düşünmedi birileri? Tabii, kayıp kaçakla ilgili teknik konuda kimse itiraz etmiyor zaten. Kim itiraz edecek ya? Etmiyor kimse. Bunda bir problem yok. Yüzde 1, yüzde 2 aşağıya çekmen için çok ciddi bir şekilde teknolojik “know-how” içeren iletim hatları kurmak zorundasın. O da şu anda yüzde 1, yüzde 2 aşağı çekersen, daha da aşağı çekemezsin ama bu kabul edileni elektrik maliyeti içerisinde düşünmek zorundasın zaten. Bu da yanlış zaten. Bunu elektrik maliyeti içinde düşünmeden, bunu kaçak olarak tanımlamak yanlış bir şey bence çünkü o maliyet olmadan elektriği iletemiyorsun zaten. İletim hatlarında farklı bir şey olmadığına göre, iletemiyorsun. Konu ne? Hırsızlık kardeşim. Konu hırsızlık. Yapılan hırsızlığı getiriyorsun benim önüme “Sen de hırsızlığa ortaksın.” diyorsun. Ben kabul etmiyorum kardeşim vatandaş olarak. Ben vatandaş olarak, İzmir’de yaşayan bir vatandaş olarak kabul etmiyorum ve kökeninin de, baktığın zaman, nerelerde olduğunu herkes biliyor. Bölgesel planlama yapılmadı, tüm bu çarpıklıklar oradan çıktı daha sonra. Hukuka gitsin insanlar... Ya, niye gitsin hukuka arkadaşlar ya? Gitsin, mahkeme yolu açık. Niye gitsin ya? Biz vatandaşımıza “Buna itiraz et.” diye, mahkemeye gitme yolunu çözüm olarak gösterebilir miyiz? Olmaz böyle şeyler ya. Bunu bile bile bu yapılmaz yani bu hüyledir bir yerinden baktığınız zaman. Bu, hüyledir. Bu, doğru bir şey değil. Şimdi, çok da konuyu bir yerlere getirmek...

Mustafa Bey, size ben söylerken bu konumuz değil de, siz söylediğiniz için söyledim yani bu konumuz değil ama yani, yoksa bunun gibi bin tane veriyi de size söylerim, o başka bir şey. Sabah akşam burada gelip, bunlarla ilgili demagoji yapmanın bir anlamı yok. Yapmayacaksınız yani.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) - Erdal Bey, “demagoji” demeyin. Siz görüşlerinizi söyleyin, ben de görüşlerimi söyleyelim.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Tamam yani... Ama, konuyla alakası yoktu, siz çıktınız anlattınız, ben de size bunun bin katını anlatırım, bin katını anlatırım.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Erdal Bey, Sayın Susam söyledi.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ben, oradan bakmıyorum ya, oradan bakmıyorum konuya yani sonuçta.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) - Şimdi, kendi arkadaşına söyleyeceğin, ben de söyleyeceğim ağabey.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Benim sana vereceğim verileri ben sana zaten... Bakın, “veri” diyorsun, ben, bu verileri...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Erdal Bey, sizdeki veriler bizde de var.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Tabii, sizin, devletin kurumlarının verisi zaten, benim değil ya, bunlar devletin kurumlarının.

Sen söylüyorsun, millî tank yaptım, millî uçak yaptım, millî uydu yaptım, millî bilmem... Nerede yaptın ya? Ya, nasıl yaptın kardeşim? Bunu Amerika bile şu anda, tek başına yapamıyor, uçak yaparken motorunu bilmem nereden alıyor, onu şuradan, bunu alıyor, şunu şöyle yapıyor. Hayır, bakın, bunu sen de biliyorsun, ben de biliyorum, bunu herkes biliyor. Bunu vatandaşa böyle anlatıyorsun. “Millî uydu yaptım.” diyorsun, Çin’den atıyorlar, burada ortalığı kan revan ediyorsunuz. “Millî uydu yaptım...” Yok ya! Yani, bakın, bunlarla yani şimdi, vatandaş başka... Tabii, vatandaş bunları, bizim anlattığımız teknik konuları bilmez yani bilmediği için de yaptım mı, yaptım, ettim mi ettin, neyse, tamam, böyle diye kabul eder. Sorun da buradan kaynaklanıyor zaten. Ama, konumuzun bu olmadığını düşünerek ben sadece ona cevap vermek için bunu söyledim. Bir milyon şey anlatabilirim. Yirmi beş yıldır ben bu ülkenin, bu dijital dünyasının içinde de bir adamım, biliyorum seriyi de.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ben de biliyorum, bende yirmi beş senedir...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Biliyorum, İntel’in başındaki de Microsoft’un başında da AMD’nin başındaki de hepsi bizim arkadaşlarımız, herkes de, bunlar da bu memleketin vatandaşı zaten. Onlar da biliyorlar. Bu memlekete hayırlı olacak her şeyin içinde de varlar, olurlar da yani her zaman. Zaten yazdık. Şimdi, raporlar yazmışız. Araştırma komisyonunda rapor yazdık hep beraber, tam tersi yapılıyor. 2012’de yazdık, hep beraber yazdık, sizinle birlikte. Gelelim, işte, rapor da önümüzde duruyor. Daha dün gece -tesadüf, önümde duruyordu- bakayım dedim şuna. Baktım, çoğunluğu AKP’li olan bir araştırma komisyonu zaten, beraber yaptık yani. Baktım. Bugün, tam tersi yapılıyor ya da yapılmamış yani. Sorun da buradan kaynaklanıyor. Araştırma komisyonlarında veya ihtisas komisyonlarında... Artık ihtisas komisyonlarında bir şey tartışılmıyor. Ne şanslıyız ki burada bunu tartışıyoruz en azından. Hani, bir yerde tartışmadık da, doğru, Alim Bey’in dediği doğru, hiçbir yerde doğru dürüst kendi içimizde tartışmadık ama en azından Komisyona gelmesi bile güzel bir şey. Sen dua et, Plan Bütçeye direkt gitmedi. Dua et, direkt Plan Bütçeye gitmedi yani. En azından burada tartışılıyor. Bu bile büyük başarıdır diye düşünüyorum. Yani, Türkiye bu şartlarda böyle gidiyor.

Sonuçta, daha çok konuşacak konu olabilir, kimsenin hakkını da ihlal etmek istemiyorum. Bu, kesinlikle yani, hem hukuki açıdan baktığımız zaman, tüm hukukçuların da ortaya koyduğu gerekçelerle bence Anayasa’ya aykırıdır zaten, bu kesin Anayasa’ya aykırıdır. Şimdi, bunun Anayasa’ya aykırı olduğunu aslında arkadaşım da söyledi. “Doğru, mahkemeye

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 14

gidilebilir.” dedi. Mahkeme gerekçelerini bildiği için “Mahkemeye gidilebilir.” diyor. Yani, sonunda bunun bir mahkeme doğuracağını bilerek yapıyorsunuz, bu kanun tasarısını getiriyorsunuz. Sonucu mahkeme olacak, vatandaş mahkemeye gidecek. Bunu biliyorsunuz, buna göre yapıyorsunuz. Olacak iş değil ki arkadaşlar ya! Olmaz yani ya! “Mahkemeye gidersin.” diyerek kanun yapılmaz ki ya! Gitmemesi için yapılır. İnşallah, başka bir makul mantık içerisinde değerlendirilir ve daha vatandaş mağdur etmeyecek bir şekilde çünkü önümüzde bir fırsat olduğunu söylediğimiz konular da var, onlar da değerlendirilir, onlarla birlikte bu elektrik dağıtım şirketlerinin çoğu, bir vesileyle vatandaşın ve devletin ortaklaşa olarak bunu gideceği bir pozisyonlama yapar inşallah. Öbür türlüşünü de -ben yine söylüyorum- Ege’de de olsun, Akdeniz’de de olsun, belli yerlerde olsun, insanlara gerçekten çok ciddi bir mağduriyettir bu. Öbür taraftakini de maliyetin içine koyarsın, maliyet budur dersin ayrı bir şey. Bir de bunu tespit etmemek ne demek ya? Devlet ,bu arz güvenliği konusundaki problemi aşamıyorsa zaten, o zaman, kim yapacak bu arz güvenliği konusunu, kim yapacak? PKK mı yapacak? Kim yapacak? Onu söylemek de abes. Yani, ben, tabii ki o bölgelerdeki bu karmaşadan kaynaklı olarak bir sürü sorun olduğunu mutlaka düşünüyorum ve giderilmesi gerektiğini de düşünüyorum, mutlaka bir barışın tesis edilmesi gerektiği yüzde yüzdür, bunda herhangi bir tereddüt yoktur ama vatandaş bu alışkanlığı, haksızlık alışkanlığını elde ettirirseniz onu geriye getirmek çok uzun zaman alır. Efendim, orada barışı tesis ettik, bu kayıp kaçak önlenecek. Mümkün değil, istediğiniz kadar iddiaya girerim mümkün değildir bu, mümkün değildir. İnsanların ekonomik durumları bir yere gelir, insanların ekonomik durumları iyiye çoğu şeyi riske etmez, etmez; kötüye riske eder ya. Bir çorbaya 5 kaşık atıyorsa, öbür taraftan 10 lira vermekten imtina edecekse eder yani bunu, onu sağlayamazsınız yani. O yüzden buna başka bir çözüm tartışması getirmek lazım deyip hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN –Sayın Aksünger, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Susam Vekilim, sağ olsun, önce sivil topluma söz verelim dedi.

Buyurun.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, 1990 yılının sonbaharında kurulmuş Türkiye’deki ilk 3 tüketici kuruluşunun temsilcilerini görüyorsunuz; 2’sini dinlediniz, ben de 3’üncüsüyüm. Çeyrek yüzyılı aşan bir mücadele yaptık. Burada, Haşmet Bey’den önceki TÜKODER’in liderini, rahmetli Mehmet Sevim’i de anmak istiyorum. İlk tüketici kanunumuzu 1995 yılında çıkardık, biraz göstermelikti, pek gücü yoktu. 2001 kriziyle, biliyorsunuz, 2003’te AK PARTİ’nin yeni gelişiyi biraz da hızla çıkan bir ikinci tüketici kanunumuz oldu. Üçüncü tüketici kanunumuzu ise Sayın Komisyon üyeleri, burada beraber çıkardık ve sizleri de tanımış olduk burada.

Avrupa Birliği Tüketici Hakları Direktifi’ni, burada, Komisyon da 2013 yılında kurumlaştırdık 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Kanunu olarak. Tüketici haklarımız şu an mevzuat olarak, hukuk olarak, yazılı doküman olarak Almanya’yla, Fransa’yla aynıdır, ama bu bir kültür ve bu kültürü zamanla oturtacağız bu ülkede hak arayarak.

Size bir şey söylememe izin verin, biz bir vakıfız. Biliyorsunuz, vakıflar mahkeme tesciliyle kuruluyor. Vakıflar Genel Müdürlüğü evraklarımızı mahkemeye gönderdiğinde hâkim bizden bilgi istedi, nedir bu konu diye ve biz, bir sayfayı geçmeyen bir açıklama yaptık, hâkimi bilgilendirdik ve hâkim, tüketicinin korunması kavramını anlamış oldu.

Yani söylemek istediğim, 1990’da “tüketici” kelimesi, kavramı bilinmiyordu, ama şu an, burada konuştuğumuz iki saat içerisinde, belki 200 bin kişi tüketici kimliğiyle hak arıyor Türkiye’de. Yani müthiş bir gelişme yaşadık, ancak kurumlarımız buna tam uyum sağlayamadılar.

Sayın Komisyon üyeleri, bizim üç tane devletimizin etkin, düzenleyici kurumu var: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), bir de enerji piyasaları için Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) var.

Bu üç kurum, maalesef, tüketicilerin korunması konusuna pek sıcak bakamadılar. Sayın Binali Yıldırım’ın etkisiyle -öyle olduğunu tahmin ediyorum- BTK aktif davranmaya başladı, kendi içinde Tüketici Hakları Dairesi Başkanlığını kurarak, olabildiğince de sektörün önüne çıkarak, “Ben buradayım, benim denetlediğim sektörde hangi tüketicinin sorunu varsa, gelsin bana.” diyerek, güzel bir uygulamayı da yaptı.

Biliyorsunuz, iki yıl önce Tüketici Kanunu’nu çıkarırken BDDK bunu yapmıyordu. 4’üncü maddede koyduğumuz bir şeyle, BDDK, Finansal Tüketicileri Koruma Dairesi Başkanlığını kurdu ve yeni tüketicileri korumaya başladı, daha yeni başladı. Bankacılık sektörünün son beş yılda bize yaptığı işkenceler ve hakem heyetlerindeki yığılmalar da öyle tahmin ediyorum bir iki yıla kadar bir hâl yoluna girmiş olacak, düzenlenecek.

Ancak, size iki tanesini örnek verdim, BTK aktif, BDDK da yeni aktif olmaya başladı, EPDK ise bunun ikisi arasında gidip geldi. EPDK’yı size yazışmalarımızdan örneklerle anlatmak istiyorum. Biz, bir eğitim vakfı olarak sık sık yayınlar yapıyoruz; Tüketici Kültürü Ansiklopedisi yayınladık, Temizlik Kültürü Ansiklopedisi yayınladık, Akıllı Alışveriş Ansiklopedisi yayınladık, en son 2008’de bu düzenleyici kurumlarımızın tüketici haklarıyla ilgili mevzuatları oluşmaya

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 15

başladı ve onlarla da yazışma yaparak bir rehber yayınladı. Orada, 2008’de, EPDK’nın Avrupa Birliğiyle İlişkiler ve Sektörel Rekabet Dairesi Başkanlığı bize cevap veriyor. 2008’de, bize Telekomünikasyon Kurumu Sektörel Rekabet ve Tüketici Hakları Dairesi Başkanlığı olarak cevap veriyor. 2010’da, bize, yine, BTK Sektörel Rekabet ve Tüketici Hakları Dairesi Başkanlığı olarak cevap veriyor, 2010’da EPDK Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı olarak cevap veriyor. Yani iki sene içerisinde başkanlığı değişmiş, Sektörel Rekabet Dairesi Başkanlığı değişmiş, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı oluyor, o veriyor.

Ben Daire Başkanını ziyaret ettim bu yazıdan sonra, burada bir gerileme gördüğümüzü, BTK’yı örnek almaları gerektiğini ifade ettim, gerekiyorsa yazılı olarak da bunu gündeme getirebiliriz dedim, ancak şey olmadı.

Şimdi, en son, 2014’te yeni bir tüketici kanunundan sonra yeni bir rehber üzerinde çalışıyoruz, yeniden yazışma yaptık ve bize, yine BTK Tüketici Hakları Dairesi Başkanlığı olarak cevap veriyor. Yani “Sektörel Rekabet”i de kaldırarak, tamamen tüketici haklarıyla ilgili BTK denetledikleri sektöre sahip çıkıyor. “Ben bu alanı düzenliyorum, denetliyorum ve bu alanda sorun yaşayan tüketici de bana gelsin.” diyor. BTK bizim için çok iyi bir örnek.

Bahsettiğim gibi, Tüketici Kanunu’ndaki BDDK’ya verdiğimiz yetkiyle BDDK da yeni Finansal Tüketici İlişkileri Dairesi Başkanlığını kurdu ve bize o başkanlık olarak cevap verdi. İlk adım, inşallah gerisi gelecek, ama EPDK Hukuk Dairesi Başkanlığı olarak cevap verdi. Yani sık sık EPDK’nın tüketicinin korunması konusunda aklı karışıyor, iki arada gidip geliyor, öyle tahmin ediyorum şu yaşadığımız sıkıntı da bundan kaynaklanıyor. Dolayısıyla, EPDK’nın tüketicinin korunması konusunda cesur bir adım atması, diğer düzenleyici kurumlarımız gibi davranması gerekir diye düşünüyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Değerli arkadaşlar, tüketici derneklerini ve vakfı dinledik. Bu Komisyonda tüketici haklarıyla ilgili hep beraber çok önemli bir çalışma yaptık, tüketici haklarında önemli, bankacılık sektöründeki bir iki küçük adım dışında, çok önemli bir yasa düzenledik. Artık ekonomide de, siyasal ve sosyal anlamda da tüketici baş tacı olsun diye bu yasada çok önemli bir girişimimiz vardı.

Şimdi, burada ne yapıyoruz? Tüketici haklarından çok ciddi geri gidiş yapıyoruz. Konuşmamda söylediğim gibi, bir kere de hukuk ihlali yapıyoruz. Barodan gelen değerli temsilcimizin söylediği gibi, hukuk ihlali, Yargıtayın dayandırdığı Anayasa’nın, 2’nci ve 5’inci maddelerine aykırı bir şekilde yeni bir kanun çıkarmaya gayret ediyoruz.

Bunu yaparken, bu Bakanlığın ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun ne kadar tüketiciye haksızlık yaptığını ve ne kadar tüketiciyi düşünmeyip, dağıtım düşündüğünün bir örneğini vereceğim size.

Elimde bir rapor var, onu okuyayım. Herkesin dikkatle dinlemesini istiyorum. Diyor ki: “Türkiye’nin geneli aylık abone elektrik tüketimi 500 kilovatsaat iken, Dicle Elektrik’te bunun 2,5 katı 1.266 kilovatsaat seviyesindedir.” “Yüzde 75 mertebesinde kayıp, kaçakla elindeki bütün olanaklarla mücadele eden...” diye kendisini tanımladıktan sonra, bazı rakamlar veriyor: “Elektriği kesme ve kaçak elektrik kullanımı denetleme işlemleri bölgede büyük sosyal infiallere yol açmaktadır. Kaçak elektrik kullanımında israfın her gün artması neticesinde, bölgede bir iki yıl öncesine kadar 30-40 metre derinden yer altı suyu çıkarılırken, geçtiğimiz yaz 600-700 metre derine inildi. Bu durum bölgede ekolojik felakete yol açmaktadır.” diyerek devam ediyor, diyor ki: “İsrafın boyutu yaklaşık 8 milyar kilovatsaat seviyesindedir ve parasal karşılığı da yaklaşık 2,8 milyar Türk lirasıdır. Bölgede yaşanan kaçak elektrik kullanımı...”

Osman, dinlemeni rica ediyorum.

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Dinliyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “...Keban ve Karakaya barajlarının yıllık ürettiği elektrik miktarının üzerindedir. Bedelsiz enerji tüketim hakkı, elektrik enerjisinin tüketildiği her alanda büyük israflara yol açmaktadır. Elektrik enerjisinin bedelsiz karşılanması nedeniyle, elektrik tüketimi yüzde 215 artmakta, yaz aylarında 5-10 trafo aşırı yüklenme sebebiyle patlamakta ve yaklaşık bu anlamıyla 130 milyon civarında sadece trafolardan dolayı yıllık bir bedel ödenmektedir.”

Bazı başka rakamlar veriyorlar: “O bölgedeki toplam 1,5 milyon elektrik abonesinin 377 bin adedi aylık hiç tahsilat yapmıyor, hiç ödemiyor. Toplam 1,5 milyon elektrik abonesi yaklaşık 1 milyon adedi de 45 liranın altında ödeme yapıyor. Toplam 331 bin köy abonesinin 140 bin adedinden aylık hiç tahsilat yapılamıyor, bu yüzde 42’sine geliyor. Toplam 331 bin köy abonesinin yaklaşık 299 bin adedinden 45 liranın altında tahsilat yapılıyor ve böylece diyor ki “Yüzde 75’in üzerinde kayıp kaçığımız var.”

Bakın arkadaşlar, tüketicinin kazandığı davada tüketicinin kazandığını elinden almak için, yeni bir kanun çıkarmak için bu Komisyona getiren Hükümet -az önce Alim Bey okudu- 17’nci maddede bu şirketi kurtarmak için bir madde koyuyor. “1/1/2016 tarihine kadar teknik ve teknik olmayan kayıpların oranı ülke ortalamasının üzerinde...” Çünkü bu noktada Dicle Elektrik’e 2015 hedefi yüzde 49 verilmişti, bunlar şimdi yüzde 75’in üzerinde, yüzde 80’ler. Bir geçici madde konuyor: “1/1/2016 tarihine kadar teknik ve teknik olmayan kayıpların oranı ülke ortalamasının üzerinde olan dağıtım

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 16

bölgelerinde...” Neresi? Bu bölge. “...ve diğer dağıtım bölgelerinden farklı düzenlemeler yapılmasına.” Yani biz bu bölgedeki dağıtım şirketine farklı düzenleme yapacağız, hedef, kayıp kaçak oranlarının bir önceki yılın gerçekleştirmelerini dikkate alarak yapacağız ve son uygulama dönemleri dâhil olmak üzere yeniden belirlenmesine Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu olarak karar vereceğiz. Biz o dağıtım şirketini kurtaracağız, 36 milyon elektrik abonesini ve 80 milyon anayasal hakkını elinden alacağız. Torba kanundaki madde budur. Bu iktidar ondan sonra da çıkıp diyor ki: “Biz halkı düşünüyoruz, biz şunu düşünüyoruz, bunu düşünüyoruz.” Yok, siz belirli lobilerin ve güçlerin çıkarlarını düşünüyorsunuz, çok net ve açıktır. Bunun açık ifadesini size burada rakamlarıyla net bir şekilde veriyorum.

Şimdi, arkadaşlar, elinizi vicdanınıza koyun. Az önce de söyledim. Yıllardır mücadele etmiş tüketicilerin kazandığı hakkını, hukuku dolanarak bir yasal düzenlemeyle elinden alan, bir yasal düzenlemeyi burada getiren insanlar vicdanlarında bunun hesabını nasıl verecekler ve vatandaşa nasıl gidecekler? Onun için, bu kanunun hiçbir şekilde çıkmaması lazım. Bu şekilde çıktığında bunun izahı olamaz.

Şimdi, dedim baştan. Arkadaşlar dediler ki: “Özelleştirmede paraları aldınız, yatırım yapmıyorsunuz devlet olarak.” Ben şunu açıkça söylüyorum: Kayıp kaçakla doğru düzgün mücadele edin, hak edin. Ayrıca sosyal devlet olarak elektrik kullanma hakkında belirli miktarın altındaki insanlardan elektrik parasını bile almazsınız, almamanız lazım, sosyal devlet budur. Az önce tüketici derneklerinin söylediği olay odur. Hani, aldığı maaşla ödediği elektrik faturasını dünyayla karşılaştırdığımız zaman elektrik fukarası, fakiri çıkar noktasındaki olay budur. Bunu yapabiliriz. Bu ülkede ihtiyacı olan, muhtaç olan insanlara suyu, elektriği yani insani yaşama koşullarını, kömürünü, gıdasını, aylık maaşını vermeliyiz, sosyal devlet olarak bunu yapmalıyız. Ama bunu yaparken bunun yasal olarak altyapısını oluşturup düzenlemesiyle yapmalıyız ve kayıp kaçak değil, teknik olan kayıp kaçaklar dışındaki her şeyi vatandaştan almamız. Haksız, hukuksuz bir kullanım hakkı olamaz. Bugün haksız, hukuksuz kullanım hakkı vardır.

Bir noktayı da söyleyip tamamlayayım: Ben polemige girmek istemiyorum ama Türkiye Cumhuriyeti tüm bunları bu ülke insanının emeğiyle yapmıştır. Türkiye Cumhuriyeti 2002’ye kadar toplam 95 milyar iç borç yapmış. 2003 ile 2014 arasında siz 97 milyar iç borç yapmışsınız. Bakın, 1923-2002 arası 95 milyar iç borç yapmış bütün Türkiye’yi kurarken. O Keban’ı, barajları, elektrik santrallerini, dağıtım ağını, her şeyi yaparken... Dış borç olarak da 1923 ile 2002 arasında 129,6 milyar dış borç yapmışlar, siz 2002 ile 2014 arasında 267,2 milyar dış borç yapmışsınız, 60 milyar da özelleştirme yapmışsınız. Borçlandığınız paralar burada, diğer kullandığınız bütçeler burada. Bu memleket yıllarca dışıyla tırnağıyla elektriğe yatırım yapmış, barajlar yapmış, dağıtım ağı yapmış. Gelmişsiniz, bunu özelleştirmişsiniz, vermişsiniz dağıtım. Daha kaliteli bir dağıtım olacak, daha iyi noktaya gelecek, tüketici daha ucuz elektrik kullanacak diye allayıp pullayıp ihale yapmışsınız. Ondan sonra da gelmişsiniz, bugün kayıp kaçak oranlarını denetleyemediğiniz, ciddi bir şekilde devlet olmanın gereği hiçbir yatırımı denetlemediğiniz bir noktada tüketicinin sırtına 33 milyar lira kayıp kaçak bedelini yüklemişsiniz. Şimdi bunlar hukuki yoldan bunu elde etmişler. “Hayır, alamazsınız.” diye hülle yapıp kanun çıkarmaya çalışıyorsunuz. Bu kanunu bu Parlamentodan çıkarırsınız ama milletin vicdanından çıkaramazsınız. Bunu iddia ediyorum: Bu yasa Anayasa’ya aykırıdır. Hukuktan da, adaletten de gerekli yanıt alacaktır. Bu çerçevede içerisinde sizi, bu Komisyonun değerli üyelerini bir kez daha düşünmeye davet ediyorum, vicdana davet ediyorum, tüketiciyi ve vatandaşı korumaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Kâtip Mustafa Öztürk geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Susam.

Alim Işık Bey’in söylediği, Güneydoğu Anadolu’daki terör meselesi. Arkadaşlar, bu ülkede terör otuz yıldır var ve amacımız terörü bitirmek. Hiçbirimiz bundan memnun değiliz, hem ülkenin kaynakları hem barışı...

ALİM İŞİK (Kütahya) – Elektriği kaçak kullananlarla değil tabii.

BAŞKAN – Onunla da mücadele ediyoruz tabii. Doğru değil, yanlış. Yani kul hakkı vardır, kamu hakkı vardır, kim yapıyorsa onunla mücadele edeceğiz, ediyoruz. Yeterli mi, belli bir noktaya geldik mi? Tartışırız, buna bir şey demiyorum ama bu konudaki hassasiyetlerinize de katılıyoruz. Bu ülke hepimizin. Dolayısıyla, inşallah barış gelir ve bu ülke dünyada alması gereken yeri alır diye düşünüyorum.

Bir başka şey. Ben de mühendis kökenli bir milletvekiliyim. İletişim sektöründe uzun yıllar çalıştım. Bakın, 2003’te Bursa Telekom İl Müdürü olduğum zaman daktiloyla iş emri kesiyorduk, daktiloyla. Geniş bant İnternet yoktu Türkiye’de, sadece üç ilde deneme amaçlı bir şey başlatıldı. Beş yıl ihaleler yaptırılmadı, beş yıl. İşte Sayın Vakıf Başkanımızın da bahsettiği gibi ne ara bağlantı ne Roaming Anlaşması, müthiş bir şey vardı ya. Bunların hepsini çözdük ve tüketicilerin yanındayız. Eksiklerimiz vardı, geçen sene çıkardığımız kanunda da bence çok iyi bir Tüketici Kanunu çıkardık. Ne VDSL ne 3G ne fiber bunların hiçbirinden konuşmak mümkün değildi, çok kısa bahsediyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ne alakası var Mustafa bunların? Konuştukça bak bize cevap verme hakkı doğar. Ne alakası var?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 17

BAŞKAN – Sayın Susam, bakın, biraz önce Erdal Bey bahsetti. Kısaca değinip geçiyorum ve Hükümete söz vereceğim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ne alakası var bunları ya?

BAŞKAN – Savunma sanayisinde de ...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bak, bunları konuştuğça biz de konuşuruz, konudan ayrılırız.

BAŞKAN – Sayın Susam, bakın... Ben bitiriyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu elektrik piyasasındaki değişimin gerekçesini söyle.

BAŞKAN – Sayın Susam, bakın, siz bahsettiğiniz için bahsediyorum. Savunma sanayisinde de dışa bağımlılık oranı neydi, şu anda ne?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Karıştırma konuları.

BAŞKAN - ASELSAN gibi dünyanın ilk 100 şirketinin içinde olan şirketlere bakarsanız...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerçek amacından saptırma!

BAŞKAN – Geçiyorum.

Bu noktada da önemli adımlar atıldığını, yeterli olmadığını, ülkenin teknolojik kalkınmasının -gerek savunma sanayisi için- hepimiz için önemli olduğunu, bunu kim yaparsa yapsın teşekkür ettiğimizi söylüyorum ve Sayın Müsteşarımıza sözü veriyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının ve özel sektörün değerli temsilcileri; sözlerime başlamadan hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tasarının 8'inci maddesiyle ilgili açıklamalarıma geçmeden önce, dile getirilen konularla ilgili olarak çok kısa, özel bilgi arz etmek istiyorum. Ayrıca, Komisyon'da dile getirilen hususlara ilişkin olarak da kapsamlı bir not hazırlayarak en kısa zamanda yazılı olarak bu bilgileri ileticeğiz. Bunun yanında, tüketici derneklerinin temsilcilerinin kapsamlı bilgi talepleri oldu, bu anlamda da Bakanlığımız Enerji İşleri Genel Müdürlüğümüzün her zaman bu konuda kendilerini ve kamuoyunu bilgilendirmeye hazır olduklarını, ne zaman isterlerse, hangi konularda bilgi almak isterlerse gelip alabileceklerini ifade etmek isterim.

Sayın Başkanım, elektrik dağıtım sektöründe çok önemli bir değişim yaşanıyor. Bu değişim 2006 yılında başladı, hâlen de devam eden bir süreç. Yaklaşık önümüzdeki otuz yıllık dönemi belirleyen bir değişim bu. Dağıtım özelleştirmeleri otuz yıllık imtiyaz sözleşmesiyle yapılıyor. Otuz yıl sonra bu dağıtım şirketlerinin şebekesinin kamuya, ait olduğu yere iade edilmesi öngörülüyor. Bu otuz yıllık sürenin önemli bir kısmı, beş altı yıllık kısmı, bazı dağıtım şirketleri için iki üç yıllık kısmı da geçmiş bulunuyor. Bizim yaptığımız bütün düzenlemeler, bu imtiyaz süresi döneminde bu dağıtım şirketlerinin işleyişini düzenlemek, bunun yanında da söz konusu olan kamu hizmetinin sağlıklı ve etkin bir şekilde tüketicilerin hizmetine sunulmasını sağlamak. EPDK'nın varlık sebebi de budur. Yani, EPDK'da özellikle tüketici dairesi veyahut da tüketici hakları dairesi gibi bir yapının olmayışı bir eksiklik değil. EPDK düzenleyici bir kurumdur, varlık sebeplerinden en önemli bir tanesi de tüketici haklarının korunması, bu kamu hizmetinin sağlıklı, kaliteli ve etkin bir şekilde tüketiciye sunulmasıdır. Dolayısıyla, hepimizin amacı, hepimizin görevi bu kamu hizmetinin düzgün bir şekilde verilmesini temin etmektir. Yapmaya çalıştığımız şey kapsamında, özelleştirme öncesindeki beş yıllık tarife döneminde dağıtım sistemindeki toplam tüketim 157 milyar kilovat saat iken, ikinci beş yıllık dönemde yani 2011-2015 döneminde yüzde 26,2 artıyor bu. Bunun yanında, abone sayısında da aynı dönem itibarıyla yüzde 16'ya yakın bir artış söz konusu. Bunun karşılığında, tabii, bu artışlar ilave yatırım ihtiyaçlarını gündeme getiriyor. Az önce ELDER temsilcimiz de kısaca ifade etti, bir önceki beş yıllık dönemde 3,7 milyar TL tutarında yatırım yapılmışken yani bütün dağıtım şirketleri kamudayken, 21 dağıtım bölgesi özelleştirildikten sonraki beş yıllık dönemde yüzde 236 oranında artışla 8,7 milyar TL, EPDK'nın ve Bakanlığımızın denetiminde, yatırım yapılıyor. Bunun yanında, sistemin işletilmesi için işletme giderleri kapsamında da 5,7...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O noktada bir şey açıklar mısınız, bu yatırım dağıtım şirketleri tarafından yapılıyor, vatandaşın alınıyor değil mi Sayın Müsteşarım, faturalara yansıtılıyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii, faturalara yansıtılıyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani, vatandaş yapıyor yatırımı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii, dağıtım şirketleri tarafından yapılıyor. Bu son derece basit, ticari bir kural, yapılan yatırımın bedeli üretilen ürünün fiyatına bir şekilde yansıtılmak durumunda.

8,7 milyar TL tutarında yatırım yapılıyor, ayrıca bunun yanında 10,7 milyar TL tutarında da işletme gideri yapılıyor. Dolayısıyla, abone başına yatırım tutarımız yüzde 213 arttı, abone başına sistem işletme harcama tutarı yüzde 177 arttı, personel başına abone sayısı yüzde 126 arttı, abone başına tüketim ise yüzde 114 arttı. Bunlar belli ölçülerde kalite arayışında ilerleyişi ifade ediyor. Tabii ki bunları söylerken her alanda, özellikle tüketiciye karşı davranışsal anlamda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 18

kalitenin de aynı ölçüde arttığını söylemek istemiyorum ama bunların hepsi kantitatif artışları ifade ediyor. Bir önceki dönemde 32 milyon olan abone sayımız 2013 yılı itibarıyla 35,7 milyona ulaştı ve tüketimin yüzde 26 arttığını az önce ifade etmiştim. Dolayısıyla, 21 dağıtım bölgesinde 35,7 milyon aboneye hizmet vermeye çalışıyoruz.

Kayıp kaçak ve dağıtım şirketlerinin denetlenmesi noktasında ise bir önceki tarife döneminde vermiş olduğumuz, EPDK tarafından tarife belirlenirken öngörülen kayıp kaçak hedeflerinin 3 dağıtım şirketi dışındakilerin tamamında gerçekleştirildiğini görüyoruz. Ancak, iki gündür tartışmalarda dile getirildiği gibi, 3 dağıtım bölgesinde bu hedeflerin gerisinde kalınmıştır. Bu 3 dağıtım bölgesindeki kayıp kaçak hedeflerindeki sapmayı dışarıda tutar isek kayıp kaçağın Türkiye ortalaması yüzde 8,4'e kadar geriliyor. OECD ortalamasının da yüzde 7 olduğu göz önüne alındığında, bu bölgelerde büyük ölçüde ilerleme kaydettiğimizi ifade edebiliriz. Önümüzdeki dönemde inşallah bunun OECD ortalamasına, Avrupa ülkeleri ortalamasına da gelmesini hedefliyoruz.

Dağıtım sisteminin bölgeler bazında yapılandırılmasının arkasındaki en önemli gerekçelerden bir tanesi de kayıp kaçak ve benzeri birtakım farklılıkların netlikle görülüp onlarla mücadele edilmesi idi. Esasen 2006 yılında Türkiye dağıtım bölgesi sayısı 6 idi. Ondan önce 2002 yılında, 2003 yılında Türkiye bir tek dağıtım bölgesiydi, o zaman bölgeler arasındaki bu farklılıklardan söz edilmesi söz konusu değildi. 2006 yılında 6 dağıtım bölgesi, nitekim 2011 yılında ve 2013 yılında da 21 dağıtım bölgesi olarak faaliyet gösteriyoruz. Dolayısıyla, kayıp kaçak bedellerinin ve diğer bazı maliyet farklılıklarının bölgesel bazda olabildiğince rahat izlenebilmesi ve bunlarla ilgili mücadele yapılması için bu ayırım yapıldı. Yoksa maliyetin veyahut da tarifenin farklılaştırılması gibi bir konu söz konusu değil.

Diğer taraftan, kayıp kaçak bedellerine... Şimdi kısaca, hızlıca madde kapsamındaki açıklamalarıma geçmek istiyorum. Kayıp kaçak bedellerinin bu denli tartışma konusu olmasının sebebi de, yine ELDER temsilcimizin de ifade ettiği gibi, daha iyi izlenebilmesi için, bütün tarife unsurlarının net bir şekilde görülebilmesi için EPDK'nın faturalarda yapmış olduğu bir düzenleme sonrasında ortaya çıktı. Bunun üzerine de bazı tüketicilerimizin yargıya başvurusu neticesinde Yargıtay Genel Hukuk Kurulu tarafından da karara bağlanmış bir konu ortaya çıktı. Yalnız, bu konuda -ben hukukçu değilim ama hukukçularımızın çok daha iyi bilmesi gerekir- bu, tüketicilerin bireysel olarak yapmış oldukları başvuru neticesinde Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından alınmış bir karardır. Dolayısıyla, bu kararın benzerinin, bu uygulamanın benzerinin yapılabilmesi için bütün tüketicilerin tek tek yargı mücadelesini verip bu kararın benzerini alması gerekir. Ancak, daha sonra, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunda böyle bir karar alınmış olmakla birlikte, Yargıtay 3. Dairesinden de başka bir tüketicinin başvurusu üzerine bir karar alındı. Müsaadenizle çok hızlı olarak bunu da okumak istiyorum: "Ancak, yukarıda açıklanan mevzuatın dayanağı olan 4628 ve 6446 sayılı kanunlarda Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumuna sınırsız bir tarife ve fiyat belirleme hak ve yetkisi verilmemiştir. Elektrik dağıtım şirketlerinin EPDK kurul kararları ve tebliğleri çerçevesinde elektrik kullanan abonelerin faturalarına yansıtılarak aldıkları kayıp kaçak, sayaç okuma, perakende satış hizmet, iletim sistemi kullanım ve dağıtım bedellerinin elektrik enerjisi kullananlara aktif tüketim bedeli dışında ek bir mali yük ve külfet getirdiği izahı varedir. Oysaki Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 73'üncü maddesi gereğince vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı da ortadadır. Nitekim, elektrik faturalarına yansıtılan yüzde 2 TRT payı da kanunla getirilmiş ve kanunun verdiği açık ve şeffaf yetkiye dayanarak tahsil edilmektedir." Dolayısıyla, bu Yargıtay kararında da açıkça ifade edildiği gibi, bizim daha önce EPDK'nın kurul kararıyla açıklamış olduğu tebliğde yapılan tanımlamaların kanun içerisinde yer almasını sağlamaya matuf bir düzenleme.

Sayın Başkanım, izah etmeye çalıştığım gibi, 8'inci maddede yapılmak istenen şey, daha önce EPDK tarafından tebliğ kapsamında belirlenmiş iki tanımın kanun kapsamına alınması suretiyle Yargıtay kararının veya yargı kararının gereğinin yerine getirilmesine matuf bir düzenleme. Şunu açıklıkla ifade etmem gerekir ki bu düzenlemeyle hiçbir tüketicinin yargıya gitme hakkının önü kesilmemektedir, hiçbir tüketicinin bu alandaki mücadelesini engellemeye matuf bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, burada kamunun haklarının korunmasına matuf bir düzenleme söz konusudur.

Ayrıca, teknik açıdan da Bakanlığımız kayıp kaçık bedellerinin verilen hizmetin bedelinin bir unsuru olduğunu düşünüyor. Bu konuda bunun mutlaka bu hizmeti tüketen, bu hizmeti kullanan tüketiciler tarafından ödenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Aksi takdirde, bu bedel bir şekilde finanse edilecek, bu bedelin mutlaka toplam kamunun üzerinden tahsili söz konusu olacak. Ancak, en doğru olanının, bu bedelin elektrik tüketenlerden tahsil edilmesi şeklinde bir uygulamanın bütün dünyada da olduğunu biliyoruz. Ülkemizde de bunu yasal bir çerçeveye oturtmak maksadıyla bu düzenlemeyi Komisyonumuzun, yüce Meclisimizin huzuruna getirmiş bulunuyoruz Sayın Başkanım.

Arz ederim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Halil Mazıcıoğlu geçti)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani, ben şöyle bir şey anlayabilir miyim?

BAŞKAN - Buyurun Sayın Susam.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 19

Sayın Müsteşarımızın sunumundan anladığım kadarıyla bu kayıp kaçak oranı vardır, sonuçta dünyada da bu iş böyledir, bu kayıp kaçak oranını biz yasal düzenlemeyle tüketiciden alacağız.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tamam.

BAŞKAN – Yani “Alacağız.” diye emir kipi değil de “Almak istiyoruz.” değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu alınan bir uygulamadır yani şu ana kadar da alınmaktadır, dünyada da bu iş böyle yapılmaktadır.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Fiili gerçeğin devamı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii.

BAŞKAN – Yani, ben de Sayın Susam’ı üzmemek için diyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hayır, hayır, ben üzülüyorum bu işte de üzülen şu olacak: Üzülen tüketici olacak. Bakanlık, EPDK ve bu işin siyasetini oluşturan tüm bürokrasi ve iktidar olarak siz görevinizi yapmayacaksınız, sonuçta yasal düzenleme çıkarıp tüketiciden parayı alacaksınız; olay budur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Başkanım, bir cümle de ben ilave edebilir miyim.

BAŞKAN – Sayın Alim Işık, buyurun.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, Sayın Hükûmetin sunumundan anlaşılan şudur: “Dünyada da durum böyledir, Türkiye’de de buna uygun bir düzenleme gerekiyor.” diyerek sanki dünyada da elektrik tüketiminin, Türkiye’deki gibi, bölgeler arasında çok ciddi farklar varmış da herkes bunu böyle yapıyormuş gibi algılanmasından korkarım. Dünyanın hiçbir ülkesinde devlete meydan okuyup yüzde 75’in üzerinde kaçak elektrik kullanan başka bir bölge yoktur değerli Hükûmet. Onun için bu ülkenin gerçeklerine uygun bir çözüm önerisiyle bize gelerseniz, bu düzenlemeleri buna göre yaparsak çok daha doğru olur. Yani, bir tarafta 18 dağıtım bölgesinin ortalaması yüzde 8,4 olacak, diğer taraftan 3 tane dağıtım bölgesinin ortalaması yüzde 60 olacak, bunu da “Dünyada böyledir. Elektrik kullanan kim varsa tüm tüketimin bedeli onlara yansıtılır.” şeklinde bir gerekçeyle bu tasarımı sunmuş olmanızdan üzüntü duyduğumu ifade etmek istiyorum. Bu ülkenin gerçeklerini hepimiz biliyoruz. Bunu paylaşmaktan sakınmayacağız ama çözüm için ortak bir irade ortaya koyacağız. Yani, kaçmakla çözemeyiz. Çünkü Sayın Bakana Genel Kurulda sorduğum bir soru üzerine verdiği cevabı paylaşmak istiyorum: “Siyaseten şu anda bölgesel tarifeye hazır değiliz.” Ne demek yani? Yani “Biz çözüm süreci için söz verdik, hiç kimseye elektrik bedeli için dayatmaya yapmayacağız, o bitinceye kadar hazır değiliz.” Bu sözü bize danışarak Türkiye Büyük Millet Meclisine karar hakkı verilmedi. Şimdi, 77 milyonun da kararı değil bu. Verenlerden alın o zaman parayı. Mademki bu kadar çok seviyor Sayın Bakan, cebinden ödesin. Böyle bir şey olabilir mi, bunu söyleyebilir miyiz? Onun için bu tasarı, tamamen haksızlığı tüm vatandaşlarımıza eşit oranda dağıtmayı öngören bir tasarıdır, bundan vazgeçmemiz lazım. Önce bu kurguyu bu Komisyonunda hep beraber oluşturalım, hangi kanunda, nasıl bir değişiklik yapmak istiyorsak onu da birlikte yapalım. Ama, gelip de vatandaşların yargı hakkını elinden alan, haklarını gasbeden “Hayır, kardeşim, biz söz verdik, onun için 2015 sonuna kadar...” E, peki, 2016’dan sonra ne olacak Türkiye? Hükûmet kendini kurtarıyor, torba yasaya bir madde koyuyor geçici “2015 sonuna kadar idare edelim, aman kimseyi sıkıntıya sokmayalım, aman PKK bizim üstümüze gelmesin...” 2016’da ne olacak, Türkiye onlara mı teslim edilecek? Onun için kusura bakmayın, bu tasarımı çekmek bu ülkenin yararınadır diyorum.

Sayın Müsteşarıma, tabii ki şahsi olarak arkadaşlarımızın hepsine saygı duyarız, severiz, sözüm asla kendilerine değil ama zihniyeti değiştirmemiz lazım. Bunun için de sizlerin bürokrat olarak siyasi iradeye destek olmanız lazım, çözüm önerisi sunmanız lazım. Yani, kolayı seçerek, böyle bir tasarıyla “Biz böyle uygun görüyoruz, kaçak bedelinin tüketenlerden tahsil edilmesi için bu düzenlemeye ihtiyaç duyduk, getirdik.” demenizin sadece kolay yolu tercih eden bir ifade olduğunu söylemek istiyorum.

Sayın Başkanım, çok da teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Alim Hocama teşekkür ediyorum.

Sivil toplum kuruluşu başkanımız, buyurunuz.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAH – Sayın Müsteşara sorduğum soruya ben yanıt bulamadım Sayın Başkanım, onun için tekrar bir daha aynı şeyi belirtmeye çalışacağım.

Dicle bölgesinde 19 milyar 483 milyon küsur bir harcama var. Bu, AYEDAŞ olarak İstanbul’daki kullanılan Anadolu yakasındaki 10 milyar küsurdan çok daha fazla, neredeyse 2 misli gibi, Avrupa yakasındakiyle neredeyse başa baş giden bir harcama söz konusu. Bu harcama nereden, nasıl oluyor? Şehir merkezinde normal oturlan evlerdeki harcama, köylerdeki harcama, işte sınırlı da olsa sanayi şeklinde ya da tarla sulama vesaire gibi şeyde harcama gibi bir ayırım var mıdır? Buradaki asıl ödenmeyen rakamlar, bu kadar büyük rakamlar nereden oluyor? Bir de burası sınır ülke olduğu için yani

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 20

şahsen daha önce basında biliyorsunuz Türkiye'ye kaçak yolla boru döşenerek mazot gelmesi, petrol gelmesi söz konusu olmuştu. Akla geliyor, sınır ülkesi olduğu için, Suriye ya da Irak sınırına bağlı olduğu için Dicle EDAŞ bölgesi, "Buradan acaba Irak ya da Suriye'ye kaçak bir elektrik mi gidiyor, bu kadar büyük sayıda oluyor." gibi akla hakikaten bir şey geliyor, bir endişe geliyor. Buna dönük somut, ayrıntılı veriler var mı? Bir, bunu ben tekrar Sayın Müsteşardan rica edeceğim.

Bir de Sayın Müsteşar yine belirtti, dedi ki: "Vatandaşın dava açma hakkını almıyoruz, böyle bir şey söz konusu değil." Tam tersi, getirilen geçici maddede, 19'uncu maddede getirilen hüküm, öneride "Bedellerle ilgili mahkeme ve Tüketici Hakem Heyeti kararlarına dayanarak dağıtım şirketleri ya da tedarikçiler tarafından yapılan iadeler ve mahkeme kararında yer alan giderler dağıtım tarifeleri yoluyla karşılanır. " deniyor. Yani, ben bir tüketici olarak bir dava açarsam ve kazanırsam almış olduğum iadeyi tekrardan dağıtım şirketleri bir daha fatura edecek ve bütün tüketicilere yansıtacak. Yani, bir yerden aldığımı tekrar öbür yerden geri ödemek gibi bir durum söz konusu olacak. Bu da gerçekleri yansıtmıyor Sayın Müsteşarın söylediği. Bunu belirtmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Sayın Başkanım, siz de belirtmiştiniz, Sayın Müsteşarım da belirtti dava açabileceğimizi ancak burada ne yazık ki hem 10'uncu maddede hem de geçici 19'uncu maddenin (2)'nci fıkrasında zaten dava açılmayacağı, bu mevzuat çıktığında, tasarı yasalaştığında dava açılmayacağı, hakem heyetlerine gidilemeyeceği, hak aranmayacağı zaten konulmuş. Yani, lütfen, Sayın Müsteşarım, gerçekten bu var olan haklarımızı elimizden alacak. Şimdi, tüketicinin hak arayamayacağı, dava açamayacağı, hakem heyetine gidemeyeceği hiçbir yasada yok. Şimdi, bu nasıl bir şeydir, anlaşılabilir değil yani hukuka baştan sona aykırıdır. Şimdi bu anlayış nasıl olur Sayın Müsteşarım, nasıl bir anlayıştır bu? Gerçekten çok tehlikeli bir şey bu, böyle bir şey olamaz, bunu kabul etmek mümkün değildir. Lütfen, vicdanınıza, vicdanlara sesleniyorum burada, hukukçulara sesleniyorum yani gerçekten büyük tehlikelere yol açacaktır Sayın Müsteşarım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Müsteşarım, şimdi bir buçukta başlamak üzere ara vereceğim. Şimdi mi cevap verirsiniz, yemekten sonra mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hemen kısaca cevap vereyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şimdi, Sayın Federasyon Başkanının Dicle Elektrik dağıtım bölgesinde ve diğer dağıtım bölgelerindeki elektrik tüketiminin abone grupları itibarıyla nasıl dağıldığına ilişkin bir sorusu vardı. Sözlü olarak yanlış bilgi vermek istemiyorum, az önce konuşmamda da söyledim, Enerji İşleri Genel Müdürlüğümüze ne zaman gelseler bu ayrıntıları alabilirler ama hassaten öğleden sonra bunu not olarak, abone grupları itibarıyla yaklaşık 19 milyar kilovatsaatin hangi abone grubunda ne kadar tüketildiğine ilişkin bilgileri kendisine verelim Sayın Başkanım.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sayın Müsteşarım, Komisyon üyelerimize... O dağıtım bölgeleri itibarıyla benzer bir veri var mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bütün Türkiye için toplam 175 milyar kilovatsaatin... 5 tane abone grubumuz var: Tarımsal sulama, mesken, sanayi...

ALİM İŞİK (Kütahya) – Lütfen, varsa elimizde bulunmasında fayda var. Bu şekilde bir çalışma yaparsanız...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Onun dağılımını ayrıca verelim.

Diğer konuda, bu yasada tüketicinin ya da herhangi bir vatandaşın tekrar yargıya gitmesinin önünde bir engel yok ancak yargının bu konudaki, özellikle 9'uncu maddenin (10)'uncu fıkrasında alanların belirlenmesine ilişkin olarak ifade edilen şeyin yargıya gitmenin önünü tıkayıcı bir durum olarak sunulmasını da hayretle karşılıyorum. Bu yasa çıktığında herhangi bir vatandaşın ya da tüketicinin, hatta bu yasanın kendisine karşı olarak da başta Anayasa Mahkemesi olmak üzere istediği yere başvurma hakkı bulunmaktadır Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Şu anda iki taraf da bu işi hayretle karşılıyor. Yemekten sonra inşallah görüşmelerimize, önergelerimize devam edeceğiz.

Saat 13.30'da toplantıyı açacağız.

Kapanma Saati: 12.33

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 21

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.37

BAŞKAN : Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

BAŞKAN VEKİLİ : Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ : ALİ ERCOŞKUN (Bolu)

KÂTİP : Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – (1/1014) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile (2/2661), (2/2658), (2/2612), (2/2609), (2/1619) ve (2/1190) esas numaralı kanun tekliflerinin görüşmelerine devam ediyoruz.

8’inci madde üzerinde ikisi aynı mahiyette, beş adet önerge vardır.

Öncelikle aynı mahiyette olan önergeleri okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/1014) esas sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın çerçeve 8’inci maddesinin tasarı madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Susam

Erdal Aksünger

Alim Işık

İzmir

İzmir

Kütahya

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Mehmet Ali Susam.

Buyurun Sayın Vekilim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bugün toplantının başında da çok uzun boylu bu konuyu anlattık. Bir kere bu maddenin çekilmesinin temel nedeni -Baronun da çok net bir şekilde anlattığı gibi- Yargıtay Genel Kurulunun aldığı karar. Gerekçe olarak da net bir şekilde şunu söylüyor: “Kayıp kaçak bedellerinin vatandaşa ödetilmesi Anayasa’nın 2’nci ve 5’inci maddesine aykırıdır.” Yani, siz bu anlamıyla bunu tekrar çıkarma noktasına giderseniz Anayasa’ya aykırı bir maddeyi, Yargıtayın da karar gerekçesinde oluşturduğu bu maddeyi bu anlamıyla hiçbir şekilde savunma şansınız yoktur. Biz bu konuda çok net görüşümüzü söyledik. Hukuk devleti olmak, sosyal devlet olmak ve Anayasa’nın emrettiği hükümlere uymak hepimizin görevidir. Bu madde bu anlamıyla, burada hukuk devletini de, sosyal devlet ilkesini de ortadan kaldırıp Türkiye Cumhuriyeti’ni kanun devletine döndüren bir anlayışı egemen kılmaya yöneliktir. Biz zorlandığımız zaman... “Gücümüz var, Parlamentoda milletvekili sayımız var, komisyonlarda çoğunluğumuz var, getiririz bu maddeyi, orada oylarız. Tamam, kardeşim, siz kabul ederseniz edersiniz, etmezseniz biz çoğunluğumuzla bu işi geçirir, bunu yaparız. Anayasa’ya aykırı olsa da biz bu süreç içerisinde işimizi görürüz. Siz gidersiniz, mahkemelerde uğraşırsınız. Ha, bozarsanız mahkemelerde, tekrar ben gereğini yaparım.” anlayışında bir devlet yönetme olmaz, bir hukuk anlayışı olmaz. Bu anlamıyla, Komisyon, hukuka aykırı, Anayasa’ya aykırı bu maddeyi çekmelidir, önergemizi bunun için verdik.

BAŞKAN – Sayın Susam, çok teşekkür ediyorum.

Başka söz yok.

Hükümet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İşte, teorik anlattıklarımın pratik izahı buradadır.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın değişik 8. Maddesinin fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“§§) Teknik kayıp: Dağıtım sistemine giren enerjiyle dağıtım sisteminde tüketicilere tahakkuk ettirilen enerji miktarı arasındaki farkı oluşturan ve maliyeti etkileyen teknik nedenlere dayanan kaybı,

tt) Kaçak kullanım: Her ne yöntemle olursa olsun dağıtım sisteminden kaçak olarak elektrik enerjisi kullanımını,

uu) Dağıtım şebekesi: Tüketicilerin iç tesisatını dağıtım sistemine bağlamak üzere tesis edilen bağlantı hatları hariç dağıtım tesisini,”

Mehmet Ali Susam

Erdal Aksünger

İzmir

İzmir

BAŞKAN – Buyurun Sayın Mehmet Ali Susam Bey.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 22

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, önce bu maddenin çekilmesini önerdik, gerekçelerimi söyledim. Bu maddede tanımların belirli kısmı öyle bir şekilde değiştiriliyor ki tüketicilerin hak ve menfaatlerini korumasının önüne geçebilecek çeşitli tanımlar, yeni tanımlar getirilerek yasanın böylece yargıdan dönmesini önlemeye çalışan anlayışlar var. Ama biz bir tanım yaparken bilimsel tanım yapmalıyız. Bilimsel tanım da şudur: Teknik kayıp tanımı, bilimsel olarak, dağıtım sistemine giren enerjiyle dağıtım sisteminde tüketicilere tahakkuk ettirilen enerji miktarı arasındaki farkı oluşturan ve maliyeti etkileyen teknik nedenlere dayalı kayıptır. Burada kayıp kaçığı da ayrı bir şekilde tanımlamamız gerekiyor, onu da öyle yapıyoruz, her ne yöntemle olursa olsun dağıtım sisteminden kaçak olarak elektrik enerjisi kullanımı. Siz teknik ve teknik olmayan kayıpla, kaçığı da bunun içine sokarak böylece yargının vermiş olduğu kararda, bir tanım değişikliğiyle bu işi baypas etmeye çalışıyorsunuz. Bu anlamıyla, kayıp kaçak ve teknik kayıp tanımlamalarını ve dağıtım şebekesi tanımlamasını yeniden yaparak bu işi düzeltmemiz lazım, önergemiz bunun için verilmiştir.

BAŞKAN – Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Niye katılmıyor?

BAŞKAN – Sayın Susam’ın sorusuna bir cevap vererseniz lütfen...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu tanım, esasında, mantıken daha iyi bir tanım olabilir, şimdi onun daha iyi olup olmadığını tartışmıyorum ama mükemmel tanım da, başka teknik tanım da olabilir ancak, tasarıda yer alan tanım, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunda yapılan tanım. Dolayısıyla, hukuki açıdan en sağlam tanım, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından kabul edilmiş tanım olduğu için tasarıya biz bunu bu şekliyle koyduk.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yargıtay öyle bir şey tanımlamıyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Var, burada Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararının ikinci sayfasında “Kayıp kaçak miktarı, dağıtım sistemine giren enerjiyle dağıtım sisteminde tüketicilere tahakkuk ettirilen enerji miktarı arasındaki farkı göstermektedir.” diyor. Bizimki de aynısı, “...dağıtım sistemine giren enerjiyle dağıtım sisteminde tüketicilere tahakkuk ettirilen enerji miktarı arasındaki farkı...” ifadesi, o ifadeyi o şekliyle aldık.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yargıtay ona öyle demiyor. Yargıtay şu anki uygulamada var olan, sizin durumunuzun tanımlamasını yapma noktasında bir şey söylüyor. Yani siz o tanımı, doğru olduğu için değil, siz doğru bir işlem yapmadığınız için, bu işlemde yanlışlık yaptığınız için size bu işlemin ancak böyle bir noktada değerlendirmesini yapıyor. Yoksa, size bu tanımı yapın diye Yargıtay bir yol göstermiyor, öyle bir şey yok. Siz gerekçelere sığınarak “Yargıtay bu gerekçeyi söylüyor, ben tanımı böyle yaparsam bu gerekçe ortadan kalkar, yeni bir hukuki bozulma işlemi yapmaz mı acaba?” diye yapıyorsunuz, aynen bu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yargıtay kararının muhatabı biziz, daha doğrusu, mağduru biziz. Dolayısıyla, bu kararda söz edilen karara katılmamız söz konusu değil. Ancak, bu sonuçta bir yargı kararıdır, bunun gereğini yapma mükellefiyetimizi ortadan kaldırmaz kararın içeriğine katılmıyor olmamız. Dolayısıyla, bu kararda bize isnat edilen eksikliği bu tasarıyla telafi etmeye çalışıyoruz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

Sayın Susam, teşekkür ediyorum.

Sayın Osman Aydın Bey, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Tabii, bu teknik ve teknik olmayan kayıp tanımını değiştirerek kaçak kullanımı da kayıpmış gibi göstermek aslında dürüst vatandaş cezalandırmaktan başka bir netice vermeyecek. Zaten yargıdaki karar, dürüst vatandaşın korunması için verilen bir karar. Yani dürüst vatandaş kayıp kaçığın sebebi değil ki. O, kullandığı miktarın parasını, bedelini ödeyen vatandaş. E, bir de ödemeyen vatandaş biz burada koruma altına almış oluyoruz. Bu kanunun bu maddesinde tanımı değiştirerek, kaçak kullanımı kayıpmış gibi göstererek biz aslında dürüst vatandaş cezalandırmanın önünü açıyoruz, cezalandırıyoruz, “Sen dürüst vatandaşsın, kümesteki tavuksun, her şeyi biz senin boynundan çıkaracağız.” ifadesinin bir tanıma eklenmesidir bu; bunun dışında bir şey değil.

O açıdan, bunun düzeltilmesi, bu tanımın düzeltilmesi dürüst vatandaşın korunması açısından, hukuk açısından zorunludur. Kayıp içine kaçak kullanımın kesinlikle ve kesinlikle sokulmaması gerekiyor. O açıdan, bu tanımın kesinlikle değiştirilmesi gerekir ve dürüst vatandaşın cezalandırılmasının önüne geçilmesi lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Aydın, ben teşekkür ederim.

Erdal Aksünger Bey, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 23

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Sayın Müsteşarım, şöyle bir durum var ortada, şimdi, bu tanımlarda, aslında Mehmet Ali Bey’in de söylediği şu, tespit edilen şu var: Yani kanunen kabul edilmesi gereken kaçak, aslında teknik kaçaklardan bahsediyoruz. Ben yine aynı örnekten vereyim, diyelim ki İzmir’e bir giriş; İzmir’e iletim hatlarından gelene kadar en yakın yerden ne kadar kayıp olduğunu teknik olarak tespit edebiliyoruz, edilebiliyor bu bir vesileyle. Yani bunu doğudan alıp oraya getirirseniz ayrı bir şey ama şöyle diyebilirsiniz: “İşte, bir havuz var, havuza elektrik atılıyor, havuzdaki elektrikten kullanılıyor.” tarzında bir şey söylenebilir. Ama şöyle bir durum var: Şimdi, ben İzmir’e iletim hatlarından gelen elektriğin kayıp ve kaçığını biliyorsam teknik olarak, içerideki kaçakla ilgili konuyu da biliyorsam adalet burada başlar. Eğer buysa konu, burada başlar yani sonuçta. Ama Türkiye geneline dersem bunu, orada bir adalet çıkaramazsınız, bu, mümkün değil. Yani iletim hatlarındaki kayıp ve kaçığın makul olduğunu zaten herkes söylüyor, burada bir şey yok. Doğru mu? Yanlış mı söylüyorum?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şimdi, bölgesel tarife mantalitesi içerisinde doğru söylüyorsunuz. Ancak şu da var, şunu da dikkate almamız gerekiyor: İzmir’in içinde bulunduğu dağıtım bölgesini, il sayısı kadar farklı dağıtım bölgesine bölerseniz, bu kez bu sorunun aynısını o bölgelerin her birinde yaşarsınız. Tersinden gidersek, Türkiye’yi tek bir dağıtım bölgesi olarak düşünersek bunu hiç konuşmuyor olmamız lazım.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ama şöyle bir durum var: Şimdi, ben İzmir’de aslında kayıp ve kaçığı tespit edebiliyorum. Edebilirsiniz yani çok daha rahat bir alan, daha rahat bir mekân yani insanların da kanuna nizamaya uygun bir şekilde hareket etme olasılığı en yüksek yerlerden biri. Doğru mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu işin esasında sadece bölgeler değil, mahalleler, hatta kişi bazında kayıp ve kaçığın tespit edilmesi ve o sorunun işin başında çözülmesi...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Evet, evet.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ama yani bunun pratiğinin de olması lazım. Bu, bir dönüşüm süreci. Dolayısıyla...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Evet, tamam işte. Siz diyorsunuz ki: “Pratiği biz yapamıyoruz, yapamadığımız için bunları tüketiciye ödetiyoruz.”

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır, bu konuda kendimize hedefler koyuyoruz, kanunla, mevcut Elektrik Piyasası Kanunu’yla 2015 yılından sonra bölgesel tarifeye geçilmesinin aşamalandırılması söz konusu. Eğer mümkün olabilirse 2016 yılından itibaren, mümkün olamazsa bir sonraki tarife döneminin sonundan itibaren bölgesel tarifeye geçilmesi sağlanmaya çalışılacak. Bu, bizim hedefimiz. Eğer yapılamazsa yeni bir kanunla gelip...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Tamam işte. Şimdi bakın, problem de şuradan kaynaklanıyor. Şimdi doğru, doğru söylediniz tamam kabul ediyorum.

BAŞKAN – Erdal Bey, bir ikramımız var alırsanız lütfen.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani bu acı kanunu tatlıyla kabul ettirmeye çalışıyorsunuz.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Şimdi, bu dediğinizi kabul etsek bile ortada bir planlama olması lazım diyelim. Yani bireysel olarak kendini mağdur hisseden bir vatandaş, önündeki süreçte aslında bunun kanunla nizamla yeniden düzeltileceğini bilmesi demek, bu kanunun yanlış olduğunu söylemektir zaten. Yani bunu söylüyorum. Şimdi, sizin eğer önünüzde beş yıllık bir programınız varsa bunu ortaya koymanız lazım, bir. Buna uygun bir kanun yapmanız lazım, iki. “Mağduriyetler mahkeme yoluyla çözülür.” diyerek burada Komisyon üyesi arkadaşlar bunu söyledi: “Mahkeme yolu açık.” Mahkeme yolu açık demek yani bu kanundan doğacak mağduriyetleri kafadan kabul etmek demektir, budur yani.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Biz işte “mağduriyet” kavramında farklılaşıyoruz Sayın Vekilim, sözünüzü kestiğim için özür dilerim.

Biz bu kayıp kaçak bedelinin tüketiciden tahsil edilmesinin tüketici nezdinde bir mağduriyete sebep olduğunu düşünmüyoruz. Bu, verilen kamu hizmetinin, elektrik hizmetinin bedelinin unsurlarından bir tanesi. Elektrik hatlarını kullanıyor, başka şeyler kullanıyor. Yani bu kamu hizmeti veriliyorsa burada temel sorun bölgeler arasında kayıp kaçak farklarının çokluğundan ortaya çıkıyor. Bir an için belli bir kayıp kaçak oranını varsayarak bütün Türkiye’de, bütün ülkede aynı kayıp kaçak oranından söz ediyor olsaydık bütün bunları konuşmuyor olacaktık.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ama aynı şeyleri konuşuyoruz zaten. Siz de aynı şeyi söylüyorsunuz ben de aynı şeyi söylüyorum. Kabul, tamam bu kabul yani. Bu mağduriyeti giderecek olan, devletin kendisidir yani yürütme de değil yani tüm yargısıyla, yürütmesiyle, yasamasıyla, budur yani zaten.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bunun için hedefler koyduk, birinci tarife döneminde hedeflerine uyamadıkları için toplamda 21 dağıtım şirketi cebinden 3,8 milyar TL ödedi. Bunun belli bir getirisini belki ileriye tarife dönemlerinde alıyor olacak. Şimdi, biz ikinci tarife döneminde yani 2015’ten itibaren

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 24

başlayan tarife döneminde hedefleri yeniden koyacağız ve bir önceki tarife döneminin altında hedefleri belirleyeceğiz. Belki bir sonraki tarife döneminde de kayıp kaçağı normale çevirmiş olacağız.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ama bakın, şimdi yine aynı yere geliyoruz yani buradaki problem şurada Sayın Müsteşarım, şundan söylüyorum: Bir, siz madem böyle bir planlama yaptınız bu planlamayla ilgili konu herkesin, kamuoyunun, bizim Komisyonun da herkesin gündemine getirilmesi gerekir, birincisi bu. Siz söylediniz, dediniz ki: “Gerekirse kanun değiştireceğiz.” Değiştiremezsiniz ya, böyle bir kanunu durmadan değiştirerek bu işler hallolmuyor. Siz baştan “Burada çözümle ilgili beş yıllık planımız bu.” dersiniz onun üzerinden tartışınz ama şu andaki kanunu da değiştireceğimizi zaten şu anda söylemiş oluyorsunuz, şu anda söylemiş oluyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – “Kanunu değiştireceğiz.” demedim özür dilerim efendim. “Gerekirse kanunda değişiklik yapılması için yüce Meclisin huzuruna geleceğiz.” dedim. Bizim kanun değiştirme gücümüz yok, süresinde yapamazsak...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Hayır, hayır öyle demedim zaten. Değişiklik yapılacağı konusu ortaya çıkmış olduğu için söylüyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bize verilen bir süre var. 2015 yılının sonuna kadar ulusal tarife sonlandırılacak, bölgesel tarifeye geçilecek. Bakanlar Kurulu kararıyla bu bir yıl uzatılabilir. Eğer 2016 yılının sonuna kadar uzatılırsa Bakanlar Kurulu kararıyla, 2016 yılında süre bitecek. O zaman yapamazsak, bunu yeni tarife döneminde yapamazsak kanun gereğini yerine getirmemiş olacağız. Ya bunun ceremesini çekeceğiz ya da yüce Meclise gelip sürenin Meclis kararıyla uzatılması yönünde talebimizi getireceğiz.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Sizin kafanızda bir plan var gibi görünüyor ama bizim kafamızda o plan yerleşik vaziyette değil, zaten böyle de yürümez.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Bu geçiş süresi, bölgesel tarife olarak çıkardığımız kanunla alakalı.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Mustafa Bey, Müsteşar cevap veriyor zaten. Veriyor zaten, ben anladım söylediklerinin hepsini zaten.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Erdal Bey, biz de söylüyoruz zaten.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Mustafa Bey, sizin söylediklerinize biz buradan patır kütür cevap veriyor muyuz? Vermiyoruz. Gerekli açıklamaları yapsın, ben de mantığını anlamaya çalışıyorum. Onun söylediğinden programın böyle... Eğer böyle “deadline” varsa, ben de diyorum ki bu “deadline”ı buraya koyun yani getirin diyoruz.

Neyse, bu tartışmaya açık bir konu ama sonuç itibarıyla mağduriyet yine devam edeceği için mahkeme yolları açık görünüyor. Onu da söyledi arkadaşlar zaten kendi, mahkemeye gidecek insanlar. Bu, giderilmeyen bir mağduriyet şu anda yani bir Anayasal hak ihlali var ortada. Bunu siz üç beş ay önce çalışsaydınız daha farklı bir şey çıkabilirdi ortaya diyorum. O yüzden hem o olmasa bile “deadline”ı çalışsaydınız yani sonuçta onu görseydik. Eğer “Şöyle yapılacak.” deseydiniz, tamam şu anda mağduriyet giderilmiyor. Ondan dolayı ben bu mağduriyetin her zaman devam edeceğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Aksünger teşekkür ediyorum değerli katkılarınız için.

Şimdi, sayın vekillerim eğer izin verirse sivil toplumdan bir kardeşimiz konuşmak istiyor.

Buyurun.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyeleri, bilmiyorum ben Sayın Müsteşardan bir konuda bilgi rica etmişim, hâlâ gelmedi. Gerçekten, yaklaşık 20 milyar megavat saate yakın bir harcama yapılan Dicle Bölgesinde bu elektrik harcaması nasıl oldu? Bu son derece önemli. Bu, biraz da şu andaki tartıştığımız konulara da açıklık getirecek olan bir veri.

BAŞKAN – O bilgi notu elimizde var mı Sayın Müsteşar?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şimdi hazırladık da, dağıtacağız Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Başkanım şimdi dağıtacaklar.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Sağ olun Başkanım.

Şimdi, kayıp ve kaçağı ortak bir kavram hâlinde görerek kaybın içerisine kaçağı zorlama bir şekilde sokmaya çalışmak kime ne fayda getirecek doğrusu bilemiyorum. Sayın Müsteşar diyor ki: “Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararındaki tanıma uyduk.” Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun almış olduğu tüketici lehine kararı yok sayan bir yaklaşım içerisinde yol alıyorlar ve kendilerini mağdur olarak tanımlıyorlar. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun kararına hiçbir yerde uymuyorlar da acaba sadece bu tanımda mı uymak gereğini ve ihtiyacını duyuyorlar? Gerçekten, ben bunu anlamakta zorluk çekiyorum. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kendi açısından değerlendirme yaparken bir tanım yapmış olabilir ama kayıp ve kaçağın ayrı ayrı tanımlanmasında bulunmasında ve kayıp ile kaçağın bu ayrı tanımlamalar içerisinde yasal düzenlemede yer almasında büyük yarar var diye düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 25

Bu bakımdan söz aldım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Başkanım ben teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Mehmet Ali Susam Bey, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi Halil Bey, bize çok güzel tatlı ikram etti. Genelde zaten bir zehri insanların yiyebilmesi için tatlının içine koyup verirler. Halil de onu yapıyor. Bu kanun zehir.

BAŞKAN – Yani bunda da suçlu ben oldum ya. Sayın Müsteşarım görüyorsun suçlu ben oldum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sen, suçlu değilsin sen zehri bize içirmek isteyenlere bize tatlı görünmesi için ikram yaparsın.

BAŞKAN – Ben, ağzının tadı bozulmasın diye ikram ettim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Teşekkür ederiz kibarlığınıza, nezaketinize ama bakın, bu kanunda kayıp kaçak oranlarını... Müsteşarın az önceki konuşmasından da ortaya çıkıyor. Yani “Biz kayıp kaçağı bu tanımlamanın içerisinde kabul ediyoruz ve böyle olması gerektiğine inanıyoruz.” dedi. Bu ne demektir biliyor musunuz? Aslında dağıtım ağı içerisindeki Mehmet Erdoğan’ın Gaziantep’teki dağıtımının da, Dicle’de dağıtımının da, diğer dağıtımdaki kaçak kullananların bundan sonra da devam edeceğini, kaçak kullanmayanların da bunun cezasını ödeyeceğini söylüyorum. Bir bilgiler vereyim, Haşmet Bey istiyor bilgileri, o bilgiler eksik veriliyor, ben size söyleyeyim.

BAŞKAN – Geldi.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Abone başına Türkiye ortalamasından 2,5 kat daha fazla Dicle bölgesindeki elektrik tüketimi. Türkiye’de 500 kilovat, onlarda 1.266 kilovat. Meskenlerde 4,6 kat fazla tüketiliyor. Türkiye’de 131 kilovat, orada 606 kilovat. Kayıp kaçak Türkiye ortalamasından beş kat... Türkiye ortalaması yüzde 15, orada yüzde 75,47. Ve yıllık 8 milyar elektrik dağıtım noktasında bir kayıp kaçak, israf var, 2,4 milyar lira orada israf var. Bu, tüketicinin bedeline... Sadece bir bölgedekini söylüyorum. Ve devam eden bir sürü rakam var.

Değerli arkadaşlar, siz bu kanunla diyorsunuz ki “Bu iş böyle devam edecek, bizim çözüm sürecimiz var, biz kimseye dokunmayacağız. Ey tüketiciler, siz de bunun bedelini ödeyeceksiniz ve bu acı ilacı içeceksiniz.”

Arkadaş, biz bu ülkede çözüm süreci olmasını ve çözüm olmasını istiyoruz ama bu ülkede adaletin, devletin ve kuralların olmasını bir ülkenin ve devletin yaşaması için de temel olduğuna inanıyoruz. Adalet olacak, hukuk olacak, vatandaşın devlet önünde eşit ve adil olduğunu herkes hissedecek. Siyasetçinin siyasi çıkarları için bu ülkelerde yasa çıkarılmayacak. Yasa, toplumun tümünü ilgilendiren ve genel menfaatler için çıkartılacak. Onun için bu yasayı çekin diyoruz, onun için bu 8’inci maddeyi ortadan kaldırın diyoruz. Siz bütün yasal düzenlemelerinizde bu anlamıyla haksızlık yapıyorsunuz. Bu haksızlığın, ben, vicdanlı olan Adalet ve Kalkınma Partili insanları da yaraladığını düşünüyorum. Zannediyor musunuz ki siz burada milletvekilleri olarak bu yasaya oy verdiğinizde tabanınızdaki insanların “Aferin, bizimkiler iyi yapmışlar.” dediğini mi zannediyorsunuz? Hiç de öyle değil, gidin, bakın, sorun. Ve biz bunları anlatacağız. Bu seçim kampanyası başkanlık sistemi olmayacak, kaçak elektriğe onay verip milletin cebine el uzatan yasaları Adalet ve Kalkınma Partisi çıkarıyor diye söyleyeceğiz. Onun için, bunları anlatacağız, hiç şey yapmayın. Tüketiciler de kararlı. Tüketiciler bu konuda çok net bir şekilde kendileri beraberce karar vermiş noktadalar. Hepsi de farklı siyasi partilerden; sizin partinizden, bizim partimizden, Milliyetçi Hareket Partisinden tüketiciler diyorlar ki “Bu Parlamentodan bu yasa çıkarılmaya niyet edilirse biz hep beraber hür türlü girişimi yapacağız.” Onun için, sizi uyarıyorum. Lütfen bu 8’inci maddeyi çekin. Antep tatlısı bile bu acıyı yemeye katlanmamızı gerektirmez, katlanamayız.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Susam’a bu nazik konuşması için.

Sayın Osman Aydın, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, arkadaşlar, asli görevimize dönmemiz lazım, asli görevimizi yapmamız lazım burada. Biz yasamayı temsil eden insanlar, yasama görevini üstlenen insanlar. Yürütmenin zafiyetlerini kapamak için yasa icat edemeyiz, yasa çıkartamayız. Hele bu yasa dürüst insanları, sorumluluklarını yerine getiren, vecibelerini yerine getiren insanları cezalandırmaya yönelik ise kesinlikle ve kesinlikle yasama olarak bunu yasallaştıramayız. Yürütme, kendi zafiyetlerini yasal düzenlemeler yaparak, yasama gücünü kullanarak bu zafiyetlerini ortadan kaldırmaya çalışıyor. Yarından sonra meydana çıkacağız hepimiz, 7 Hazirandan önce seçim çalışmalarına gireceğiz. Hangi vatandaşa, nasıl “Bu kanunu biz yaptık.” diyebiliriz? Yani, “Sen dürüst vatandaşsın, vecibelerini yerine getiren vatandaşsın, yükümlülüklerini yerine getiren vatandaşsın, kaçakçının kaçak olarak kullandığı şeyi senin sırtına sarıyorum.” diyebilir miyiz? Bunu yasallaştırıyoruz 8’inci maddede arkadaşlar. Yasama, yürütmenin zafiyetlerini ortadan kaldıran bir kuruluş değil ki. Yasama, yürütmeyi denetleyen kuruluş. Biz, yürütmenin zafiyetlerinden dolayı yargının dürüst vatandaşı koruyan bir kararından sonra bu tanımlı değiştirerek dürüst vatandaş cezalandırmaya neden olabilir miyiz? Biz, dürüst vatandaşın sığındığı yasama gücüyüz.

Onun için, arkadaşlar, bu tanımlı, özellikle teknik ve teknik olmayan kayıp tanımlı kaçak kullanımı legalleştirip dürüst vatandaş cezalandıran bu tanımlı kesinlikle değiştirmemiz lazım, geri çekmemiz lazım, kaçak kullanımı bu tanımın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 26

içine sokamayız. Teknik kayıp tabii ki herkesin yükümlenmesi gereken, yükümlülük altında olduğu kayıp ama kaçakçının kaybını biz yasama organı olarak dürüst vatandaşın sırtına saran bir yasal düzenlemeyi gerçekleştirirsek biz en büyük suçu işlemiş oluruz. Dürüst vatandaşın cezalandırılmasını sağlayan kanunu yapan bir yasama dönemi olarak tarihe geçeriz diye düşünüyorum. Onun için, bu tanımı kesinlikle ve kesinlikle çekelim arkadaşlar. Yarından sonra bu utancın altında ezilmeyelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Osman Aydın Vekilimiz.

Evet, Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Önerge reddedilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın çerçeve 8. Maddesinde bulunan "3 üncü maddesinin birinci" ibaresinden sonra gelmek üzere "fıkrasının (1) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş" ibaresinin eklenmesini ve değişik fıkralar içine aşağıdaki (1) bendinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Susam

Erdal Aksünger

İzmir

İzmir

1) Genel aydınlatma: Otoyollar ve özelleştirilmiş erişme kontrollü karayolları hariç, kamunun genel kullanımına yönelik bulvar, cadde, sokak, alt-üst geçit, köprü, meydan ve yaya geçidi gibi yerler ile halkın ücretsiz kullanımına açık ve kamuya ait park, bahçe, sahil yolu, tarihî ve ören yerlerinin aydınlatılması ile trafik sinyalizasyonunu,

BAŞKAN – Önerge üzerinde konuşmak isteyen İzmir Milletvekilimiz Sayın Mehmet Ali Susam.

Buyurun Sayın Vekilim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Arkadaşlar, bu verdiğimiz önergeyle... Kentlerin aydınlatmaları ülkelerin gelişmişlik düzeyini gösterir. Kayıp kaçağı önlemiyorsunuz, bir sürü eksiklikler yapıyorsunuz, kentleri de kapkara bırakıyorsunuz. Parklar, bahçeler, caddeler, üst geçitler, kamuya ait sahil yolları, tarihî ören yerleri kapkaranlık. Biz de diyoruz ki bunun yerine bu ödemeleri genel elektrik dağıtımının içerisinde değerlendirilsin. Bu maddeye, 8'inci maddeye, 3'üncü maddesinin birinci fıkrasından itibaren bir (i) bendi ilave edelim, bunları da ilave ederek kentleri aydınlatalım, güzelleştirelim.

Bir konu daha vardı, geçmişte de söylemiştik. Yani, camilerimizin ücretlerini devlet karşılıyor ama cemevlerinin elektrik ücretlerinin de aynı şekilde bir ibadethane olarak değerlendirilmesi doğrudur, adaletlidir. Kiliseler, havralar ve diğer yerler konusunda da aynı şekilde yapılmalı, gerekli. Türkiye Cumhuriyeti'nin köklü tarihsel geleneğinde hiçbir ayırım yapmadan her türlü destek verilmelidir. Bu anlamıyla böyle bir madde konulmasının gereğine inandığımız için verdik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Susam.

Kütahya Milletvekilimiz Sayın Alim Işık.

Buyurun Sayın Vekilim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, misafirlerim nedeniyle geç kaldığım için özür dilerim.

Bundan önceki önergede aynı mahiyette olan, 8'inci maddenin tasarı metninden çıkarılmasına yönelik bizim de önergemiz vardı.

BAŞKAN – Onu da okuttuk Hocam.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Onunla ilgili bir iki cümle söyleyip bununla ilgili görüşlerimi aktaracağım.

Değerli arkadaşlar, bu tanım, arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, şu ana kadar resmen devleti hiçe sayarak, devletin kurallarını, kanunlarını, hukuku hiçe sayarak devlete meydan okurcasına “Ben devletin elektriğini kullanırım, onun karşılığında da beş kuruş para ödemem.” diyenlere karşı devletin pes ettiği bir maddedir. Yani, “teknik ve teknik olmayan kayıp” tanımıyla siz kaçak kullananları ödüllendiren, kaçak elektrik kullanımını yasallaştıran ve âdeta PKK terör örgütünün talepleri doğrultusunda, telkinleri doğrultusunda devlete elektrik ücreti ödemeyenlere destek oluyorsunuz. Bunun özellikle kayıtlara geçmesini istiyorum. Buna oy verenler, bu düzenlemeyi destekleyenler, Hükûmetin bu önerisine destek verenler, inanıyorum ki kendi vicdanlarında bu muhasebeyi yapacaklardır. Ancak, Hükûmetin acziyet içerisinde, PKK terör örgütünün dayatmaları doğrultusunda böyle bir yasal düzenlemeyi bu Meclise getirmiş olmasını da bir talihsizlik olarak

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 27

değerlendiriyorum. Asla kabul edilemeyecek bir düzenlemedir. Hukuku yok sayan ve normal vatandaşın, dürüst vatandaşın, Anadolu insanının hakkını elinden alacak düzenlemelere temel oluşturan bu maddenin bu tasarıdan derhâl çekilmesi ve kanun tasarısının diğer maddelerinin buna göre görüşülmesi daha doğru olacaktır.

Diğer taraftan, Sayın Susam'ın önergesiyle getirilen öneriye de katıldığımı ifade ediyorum. Genel aydınlatma konusunda vatandaşın ve birçok yerel yönetimin şu anda karşı karşıya bulunduğu bazı sorunların çözümüne katkı yapacak bir öneridir. Bunu da Kurul üyelerimizle paylaşıyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Hocam.

Evet, söz isteyen Sayın Mustafa Öztürk, Bursa Milletvekilimiz.

Buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Israrla söyleniyor, biz de ısrarla söylüyoruz, diyoruz ki: PKK terör örgütünün dayatması sonucunda getirilen dayatmayı hiçbir şekilde kabul etmediğimizi, sadece bu ülkede barış istediğimizi, çözüm sürecinin de bu bağlamda değerlendirilmesi gerektiğini söylüyoruz. Kamu düzenini koruma noktasındaki kararlılığımız geçmişte nasılsa bundan sonra da aynı şekilde devam edecek. Şiddete kim başvuruyorsa, kim hukuku çiğniyorsa onun karşısında olacağız. Dolayısıyla, bu teknik bir düzenleme yani bir ihtiyaçtan doğan bir düzenleme. Yoksa, kimsenin baskısıyla getirilen bir madde değil Sayın Başkanım.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Hatay Milletvekilimiz Sayın Orhan Karasayar, buyurun.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Müsteşarım, bu kayıp kaçak tahsisi, fatura içerisinde kaç yıldan beri yapılıyor acaba? Bunu öğrenmek istiyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 2010'dan beri.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Daha önceden...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii ki daha önceden elektrik bedeli, enerji bedeli kayıp kaçak dâhil kaba bir rakam olarak faturaya yazılıyor idi. 2010'dan sonra bunu ayırdık, 2010'dan itibaren.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Yani, o 2010 öncesinde de bunlar için de tahsil ediliyordu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii ki, kesinlikle, kesinlikle.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Bunun bir sınırı yok, değil mi? Bu sistem başladı başlayalı böyle devam ediyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii, elektrik bedeli fatura edilmeye başladığından beri bu bedel elektrik bedelinin içerisinde vardı.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Ayrımı yapıldı sadece, şeffaflaştırıldı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 2010'dan sonra biz bunu açığa çıkardık ki görülsün ve kayıp kaçak oranının düşmesi için bir teşvik olsun diye ve tüketiciye şeffaflık sağlasın diye. Ancak, Yargıtay kararıyla tahsili zorlaştı.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Müsteşar.

BAŞKAN – Sayın Karasayar, teşekkür ederim.

Alim Işık Hocam, buyurun.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Mustafa Öztürk arkadaşımın açıklamasına binaen söz alma ihtiyacı hissettim.

“Barış sürecini istiyoruz, barış istiyoruz. Çözüm süreci buna yöneliktir.” Dolayısıyla, “PKK'nın dayatmasıyla gelmiş bir kanundur.” şeklindeki görüşlere katılmadığını ifade etti. Elbette ki bu ülkede barışı istemeyen hiçbir vatandaşımız olamaz. Aksini düşünen varsa da kendinin Türk vatandaşlığında olup olmadığı konusunu değerlendirmesi gerektiğini düşünüyorum. Ona sözüm yok, katılıyorum sözüne ama bizzat Sayın Bakanın dün yaptığı açıklamadan yola çıkarak PKK terör örgütünün o bölgede yaşayanlara elektrik faturalarını ödememesi yönünde telkinde bulunması yönündeki açıklamasının çözüm süreci zarar görmesin diye kabul edilebilecek bir açıklama olmadığının bir kez daha altını çizerek söylüyorum. Sayın Bakan kendi cephesinden böyle bir açıklamayı makul görebilir ama “Bu ülkenin kamu düzeni eğer sağlanıyor, sağlanmaya devam ediyor.” şeklindeki görüşünüzün doğru olduğuna inanıyorsanız o zaman devletin gücünü orada sayın valilerin, sayın devlet görevlilerinin göstermesi gerektiğini, herhangi bir olay karşısında gidip de PKK terör örgütünün oradaki sorumlularına “Aman, bu işi durdurun.” diyecek bir konuma düşmemesi gerektiğini hatırlatıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 28

Dolayısıyla, bu tasarının -Sayın Bakanın açıklamaları doğrultusunda- orada PKK terör örgütünün talepleri ve vatandaşın kaçak kullanması sonucu yapılamayan ödemeleri bir şekilde diğer vatandaşların sırtına yükleyerek oradaki dağıtım şirketinin mağduriyetini gidermeye yönelik bir tasarı olduğu yönündeki açıklaması herkesin huzurunda yapılmıştır. Yani, onun için bunu savunmanın bir anlamı yok, yolu bu değil. Evet, hep beraber oradaki dağıtım şirketinin de mağdur edilmeyeceği, vatandaşın da kullanıyorsa elektriğini, kullandığı elektriğin bedelini ödeyecek bir düzenlemenin üzerine gitmemiz lazım. Bu, kolay yolu seçmek ve işten kaçıp diğer vatandaşların sırtına bunu yüklemek demektir. Ben de sizin barışı isteme yönündeki görüşünüze katılmakla birlikte diğer konuya cevap olarak söz aldım.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Hükümet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 8. Maddesinin değişik “şş” fıkrasında bulunan “ve teknik bir sebebe dayanmayan” ibaresinin çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın
Aydın

Mehmet Ali Susam
İzmir

Erdal Aksünger
İzmir

BAŞKAN – Önerge üzerinde konuşmak isteyen Sayın Mehmet Ali Susam Bey.

Buyurun Sayın Vekilim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, söylediğimiz şu: Biz “teknik kayıp” tanımlamasını... “Teknik sebebe dayanmayan” diye bir tanım olmaz. “Teknik sebebe dayanmayan” tanım nedir arkadaş? Kayıp kaçaktır işte. Kayıp kaçığı, teknik olmayan tanım gibi bir tanımlamayla işi örtmeye çalışıyorsunuz. Bundan dolayı da biz bu tanımlamada “teknik sebebe dayanmayan” ibaresinin çıkartılmasını istiyoruz. Bundan dolayı önergemizi verdik. Önergemize desteğinizi bekliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Susam teşekkür ediyorum, bu konuda bir önerge verdiğiniz için.

Bu konuda başka konuşmak isteyen? Yok.

Hükümet önergeye katılıyor mu?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Dur, dur, bir saniye...

BAŞKAN – Pardon.

Sayın Işık, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Susam ve Aksünger’in önergesinin lehinde söz aldım.

Tabii “teknik bir sebebe dayanmayan” ibaresinin çıkartılması yönündeki bu önerge, yerinde bir önerge. Şimdi, bilimsel alanda, elektrik sektöründe karşılığı olan tanım olur veya bunun karşılığı olmaz. “Teknik bir sebebe dayanmayan” demekle vatandaşın çaldığı, devletin elektrik üretim tesislerinde üretilip uluslararası ağa ve “interconnect” sisteme verilen enerjiyi, bedelini ödemedi çaldığı enerjiyi “teknik bir sebebe dayanmayan” diyerek böyle bir kılıf uydurup bunun içine sokmanın doğru olmadığını ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla, bu aslında kaçak enerji demek. Kaçak enerjiyi kibarca oraya yazmışsınız. Vatandaşa da “Bak, teknik ve teknik olmayan bir sebebe dayanmayan kayıtlar” diyerek bunu anlatamazsınız. Onun için bu ibarenin çıkıp, “doğrudan kaçak kullanım” veya “teknik kayıp” şeklinde ikiye bölünüp bu tanımın öyle değiştirilmesinde yarar var diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Vekilimize de teşekkür ediyoruz.

Hükümet bu önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın değişik 8. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 29

"şş) Teknik kayıp: Dağıtım sistemine giren enerji ile dağıtım sisteminde tüketicilere tahakkuk ettirilen enerji miktarı arasındaki farkı oluşturan ve maliyeti etkileyen; sistemdeki tesis elemanları tarafından tüketilen, teknik nedenlere dayanan kaybı,

tt) Kaçak kullanım: Her ne yöntemle olursa olsun dağıtım sisteminden teknik nedenlere dayanmayan ve kaçak olarak kullanılan elektrik enerjisini,

uu) Dağıtım şebekesi: Türeticilerin iç tesisatını dağıtım sistemine bağlamak üzere tesis edilen bağlantı hatları hariç dağıtım tesisini"

Alim Işık
Kütahya

BAŞKAN – Önerge üzerinde Sevgili Hocam Alim Işık, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Önergemiz üzerinde gerekçeyi açıklamak üzere söz aldım. Şimdi, baştan beri de ifade etmeye çalıştığım konuyu netleştirmek için bu önergeyi verdik. "Teknik ve teknik olmayan kayıp" ifadesiyle bir kayıp tanımlama yerine, teknik kaybın ve teknik olmayan kayıptan kastedilen kaçak kullanımının ayrı ayrı tanımlamalar şeklinde tasarıya konmasının daha doğru olacağını düşündük. Dolayısıyla, "teknik ve teknik olmayan kayıp" diyerek içinde ne olduğu belli olmayan muğlak bir ifade yerine, bu tanımları ikiye bölüp hem teknik hem de kaçak kullanım olarak böldüğümüz ve bunun tanımını yaptığımız bir önergeydi. Dolayısıyla, kaçak kullanımı ve teknik kaybı bu şekilde ayırmamız hâlinde bundan sonraki elektrik dağıtım bölgelerindeki kayıpların da tasnifi buna göre mümkün olabilecek. Kimin ne kadar kaçak kullandığı, kimin hangi bölgede ne kadar teknik kayıp nedeniyle faturaya ek ödeme bulunduk zorunda kaldığı bu şekilde daha netleşecektir. Onun için, bu tanımların bir tek tanım altında toplanıp kaçak kullanımı kamufle edecek bir tanım yerine, bunların ayrı ayrı bu şekilde tasarıya konmasının daha doğru olacağını düşünüyoruz. Takdir Komisyon üyelerimizin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Alim Hocam.

Hükümet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

"MADDE 9- 6446 sayılı Kanunun 6'ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(10) Milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen üretim tesisleri için alınacak yapı ruhsatı ve diğer mevzuattan kaynaklanan inşaata ilişkin izin, onay, lisans, ruhsat ve benzeri belgeler ile üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkının elde edildiğine ilişkin belgeler üretim lisansı verilmesinden sonra olmak üzere, Kurul tarafından belirlenen süre içerisinde Kuruma sunulur. Kurul tarafından belirlenen süre içerisinde istenen belgelerin mücbir sebepler veya lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında Kuruma sunulmaması halinde üretim lisansı iptal edilir. Bu üretim tesislerinde, diğer mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi kaydıyla üretim lisansı alınmadan önce üretim tesisi ile doğrudan ilgili olmayan yapıların inşasına başlanabilir."

BAŞKAN – Madde üzerinde konuşmak isteyen...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın başkanım, Hükümetimizden bu konuyla ilgili kısa bir açıklama alsak, gerekçesi, niye, nedir sıkıntı, ne durumda?

BAŞKAN – Tabii, tabii.

Evet, sayın milletvekillerimiz bu konuda sizden kısa bir açıklama istiyorlar.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, bu, tamamen Akkuyu Nükleer Santral Projesi'nde karşılaştığımız ve ileride diğer benzer projelerde de karşılaşılabilecek muhtemel bir kısır döngü sorununun aşılması için hazırlanmış bir madde. Kullanma izni özellikle santral yapımlarında, nükleer santral veya da uzun süreli inşaat gerektiren santral yapımlarında hazine arazisinin veya da bir başka arazinin kullanma izninin alınması için Maliye Bakanlığı elektrik üretim lisansı istiyor. Diğer taraftan da EPDK en son 6446 sayılı Kanun'a göre elektrik üretim lisansının verilmesi için kullanma izninin gelmesini istiyor. Sadece bu süreçlerde bunların zaman kaybına mahal vermemek için, aksi takdirde gerek kullanma izninin alınması gerekse yapı ruhsatının alınması gibi süreçler yaklaşık iki-iki buçuk yıla yakın bir zaman kaybına sebep olacak. Bizim maksadımız burada sadece bunlara mahsus olmak üzere elektrik üretim lisansını önceden verelim, diğer izinler, kullanma izni, yapı ruhsatı ve inşaat lisansı -ki inşaat lisansı nükleer santral yapımında en önemli lisanslardan bir tanesi- elektrik üretim lisansını aldıktan sonra onları tamamlayabiliyor olması. Aksi takdirde kullanma iznini almadan elektrik üretim lisansı alamıyor, elektrik lisansını almak için kullanma izni gerekiyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 30
Böylesine bir kısır döngünün içerisinde bir sıkıntıya sebebiyet veriyor. Burada süre kaybına meydan vermemek için yapmayı tasarladığımız bir düzenleme burası.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sayın Başkanım, bir konuda kısa bir şey yapacağım.

BAŞKAN – Alim Işık, buyurun.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sayın Müsteşarıma teşekkür ediyorum bu açıklaması nedeniyle. Hakikaten çözülmesi gereken bir sorun ama bu maddenin ikinci cümlesinde yanılmıyorsam “Kurul tarafından belirlenen süre içerisinde istenen belgelerin mücbir sebepler veya lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında Kuruma sunulmaması halinde üretim lisansı iptal edilir.” deniyor. Şimdi, burada lisans sahibinden kaynaklanmıyor. Örneğin, A ilinin valisi ya da il özel idaresi veya belediyesi zamanında başvuru yapılmış, o yatırım için gerekli kararları almamış, alamamış ya da geciktirmiş. Şimdi yani bundan kaynaklanmayan, lisans sahibinden kaynaklanmayan böyle bir sebep var, ne zaman çözüleceği belli değil. Siz, evraklarını sunmadığı gerekçesiyle kişinin lisansını iptal ediyorsunuz. Bunun biraz daha kişinin zarar görmeyeceği şekilde bir ifadeyle açılmasında yarar var mı Sayın Müsteşarım? Yani bu sıkıntıdan dolayı bizlere de sizlere de gelen birçok yatırımcı var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Evet, Sayın Vekilim, esasında bu ifade...

BAŞKAN – Teşekkür ederim Alim Hocam.

Buyurun.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Teşekkür ederim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Özür dilerim Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Bu ifade 6446 sayılı Kanun’da elektrik üretim lisanslarının verilmesine ilişkin diğer maddelerinde aynı şekilde yer alıyor. Eğer kendinden kaynaklanmayan bir sebepten dolayı bir gecikme söz konusu olursa bu lisansı iptal edilmiyor, kurul tarafından ona bu aksamaların telafi edilmesi için makul süreler veriliyor.

ALİM İŞİK (Kütahya) - Buna bir süre sınırı koyamaz mıyız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Tabii, sebep kendinden kaynaklanmadığı için kurula böyle bir tahdit koymak, kurulun takdir alanına böyle bir tahdit koymak pek uygun değil. Yani iptal edilmiyor ama eğer bu sebeplerin dışında bir gecikme söz konusuysa -ki bu sebeplerin tanımı da var kanunda, 6446 sayılı Kanun’da- o zaman üretim lisansının iptal edileceğine ilişkin düzenlemeyi kanunda yapmış oluyoruz efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bu maddeyle ilgili olarak şunu söyleyeceğim: Elektrik Piyasası Kanunu’nu konuşurken lisanslanma süreçleriyle ilgili yenilenebilir enerjide mücbir sebep noktasını çok tartıştık. Tartıştığımızda lisans sahiplerinin “Bu mücbir sebebi koyalım da ruhsatlar iptal edilmesin.” noktasında önerilerimiz oldu. Zaten yasal süre deyip o zaman mücbir sebepleri kabul etmemişlerdi.

Şimdi, burada, bakıyorum, milletlerarası anlaşma hükümleri gereğince “Akkuyu’da nükleer santral yapmak üzere önceden işler yapılsın, her şey arkadan gelsin.” deniliyor. Bu iş böyle yani. İşinize geldiği zaman, yani yerli-yabancı ayırımında -dün tartıştık ya- bizim yerli yatırımcımız çile çekiyor, lisans almak, iş yapmak, yatırım yapma süresi içerisinde...

BAŞKAN – Onları kurtaracağız hep beraber.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Onları kurtaracağız! Bu iş geldi ya şimdi kurtarmaya çalışıyorsunuz. Yani o insanlara o zamanlar çile çektiydik, bazılarını siyasal kullandınız, bakın, söyleyeyim, bazılarının ruhsatlarını iptal ettiniz. Size göre tanımladığınız, paralel dediğiniz, bilmem ne dediğiniz bazı insanların mücbir sebebini dikkate almadan, kendilerinden kaynaklanmayan noktaları dikkate almadan bazılarının ruhsatlarını iptal ettiniz. Şimdi, geldi Akkuyu’ya, çünkü lisans süresinden önce inşaatlar yapılacak, bunlar yapılacak, kanun çıkarıyorsunuz. İşte, yerli-yabancı -yerli ve yabancı yatırımcı arasındaki fark- burada ortaya çıkıyor. Onun için siz bu konuları izahtan uzak bir uygulama yapıyorsunuz. Bana göre tabii ki, yatırımcının önü açılmalı, kendisinden kaynaklanmayan sebepler nedeniyle olmalı ama bu, aklınıza nükleer santral Akkuyu gelince olmamalı, Rus yatırımcılar için olmamalı, bu, Türk yatırımcılar için de olmalı, bütün yatırımcılar için olmalı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Öztürk.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) - Şimdi, bu mücbir sebep meselesi yabancı yatırımcılar geldiği zaman getirilen bir şey değil, burada da zaten öyle bir şey yok. Mücbir sebep EPDK’nın yönetmeliğinde var zaten. Bir önceki dönemde getirilen bir kanun maddesinde de bu vardı, biliyorsunuz, ben şahsen orada da şunu söyledim: Zaten EPDK’nın yönetmeliğinde mücbir sebep maddesi var, bu maddeye göre değerlendirir -ki orada çok ayrıntılı yazıyor bu, bir doğal afetler, bir de yatırımcının

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 31

kendisinden kaynaklanmayan sebeplerden dolayı ortaya çıkan mücbir sebepten kaynaklanıyor- EPDK'nın yetkisindedir, kanun maddesi yapmaya bile gerek yok demiştim. Dolayısıyla, yerli yatırımcı da zaten bu hakkını kullanıyor, EPDK'ya bununla ilgili başvurusunu yapıyor ve EPDK da karar veriyor. Yani burada bizim yerli ve yabancı diye bir ayırım yapmamız söz konusu değil yani.

OSMAN KAPTAN (Antalya) - Mustafa Hocam, maddede var. Milletlerarası anlaşma...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) - O ayrı, o ayrı. Mücbir sebeple ilgili, üretimle ilgili, yatırımcıyla ilgili EPDK'nın şeyi zaten var yani, devam ediyor.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Alim Işık Hocam...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Yine Sayın Müsteşarımıza sormam gerekiyor: Tabii, düzenlemeye bakıldığında “Milletlerarası anlaşma hükümleri gereğince, uyarınca” denilince sadece Akkuyu'ya yönelik bir düzenleme gibi ortaya çıktı bu. Hâlbuki bunun genel olması lazım. Evet, “Milletlerarası anlaşma hükümlerince yapılması uygun görülen üretim tesisleri ve diğer tesisler” diye buna bir ibare koymamız lazım. Yoksa burada sadece Akkuyu için böyle bir düzenlemeyi yaptık. Şu anda Tunceli'de -atıyorum- Kütahya'da, Edirne'de buna benzer birçok sorunla karşı karşıya kalmış ama yatırımını gerçekleştirememiş insanları yok sayarsak gerçekten Sayın Susam'ın eleştirisinin tam yerinde olduğunu görürüz. Yani yabancı yatırımcıya tamam Akkuyu için, ee, gerisi?

Şimdi, burasının şirketlere özel bir kanun çıkarmaması lazım. Bu konuyu nasıl genelleştirebiliriz, onunla ilgili bir açıklamada bulunursa sevinirim Sayın Hükümet.

BAŞKAN – Evet, Sayın Hükümet...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Sayın Başkanım, başlangıçta da söyledim, ilk olarak Akkuyu nükleer santral projesini etkileyecek, daha sonra da Sinop nükleer santral projesini ve milletlerarası anlaşmayla yapılması hâlinde diğer nükleer santral projelerini etkileyecek bir madde bu.

Meclisin bu döneminde Komisyonumuzda kabul edilen 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'yla lisans süreci baştan sona tadil edildi ve çok düzgün çalışan bir lisanslama süreci tanımlandı kanunda. Ön lisans mekanizması getirildi. Daha sonra, elektrik lisansı verilmesi düzenlendi. Fakat bu lisans süreci, nükleer santral projeleri -elektrik üretim lisansının dışında nükleer santralin inşası için inşaat izni, inşaat lisansı da gerektiği için- 6446'da tanımlanan yapıya, silsileye uymadı. Oradan kaynaklanan arızı bir ihtiyacı telafi etmek için, arızı bir ihtiyacı ortadan kaldırmak için yapılan bir düzenleme. Genel yapmamız hâlinde 6446'daki lisanslama sürecini tamamen değiştirmek gerekir ki, bu bizim çok istediğimiz, doğru bulduğumuz bir şey değil.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Onlar da 6446'ya uysunlar.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - İşte, 6446'ya onların uymasında nükleer santralin özelliğinden kaynaklanan sıkıntılar var. Örneğin liman inşaatı yapması gerekiyor, liman inşaatı yapsın ki gerekli tedarikini yapabilsin. Bunu yapmak için elektrik üretim lisansı alması gerekiyor. Elektrik üretim lisansı almak için kullanma izni alması gerekiyor. Bu, birbiriyle çok çelişen, birbirini sıkıntıya sokan süreçler.

Diğer taraftan, lisans sahibinin kendisinden kaynaklanmayan ve mücbir sebepler dışındaki hâller durumu bütün üretim lisansları için geçerli olan bir durum. Sadece milletlerarası anlaşmayla yapılan santraller için değil, yani lisans sahibinin kendisinden kaynaklanmaması ya da mücbir sebepler dolayısıyla kendisinden istenen belgeleri yerine getirememesi hâlinde lisansının iptal edilmesi söz konusu değil. Yani bu 6446'nın içerisinde bütün lisanslar için geçerli. Hâliyle, burada milletlerarası anlaşmayla yapılan santraller için farklı bir madde düzenlendiği için kanunun içerisinde var olan bir ifadeyi bunun içerisinde de taşıdık. Yani buraya özel getirdiğimiz, bunlara istisna getirdiğimiz bir husus değil.

(Oturma Başkanlığına Kâtip Mustafa Öztürk geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Osman Bey.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Tabii, bu maddede yatırımcının önünü biraz açmak ve kolaylaştırmak, yatırımcının sorunlarını biraz kolaylaştırma konusunda açılım yapan bir düzenleme ama milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen yatırımlara bunun yönlendirilmesi, bu doğru bir felsefe değil, doğru bir mantık değil. Bu, yatırımcının milletlerarası yabancı veya yerli... Yabancıyı kanunlarla özel ayrıcalıklarla donatmamızın kötü bir felsefe olduğunu düşünüyorum ben. Bu “milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen üretim tesisleri” ifadesinin kanun yapımcılar olarak bizlerce hakikaten yanlış algılanması lazım diye düşünüyorum. Yatırımcının milletlerarası veya yerel ayrımı yapılmadan herkese eşit kuldarda, eşit açılımlar getirilmesi gerektiğini düşündüğüm için bu kanundaki bu ifadenin değiştirilmesi özellikle çok önemlidir. Yabancı yatırımcıya bir ayrıcalık, bir farklılık, bir kolaylık, yerli yatırımcıya sağlanmayan bir kolaylığın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 32

yabancı yatırımcıya sağlanması doğru bir felsefe değil. Nükleer santrale bizim yerel firmalarımız da konsorsiyum olarak girebilir ve bunu teşvik etmemiz lazım, büyük yerel firmaların bu konsorsiyumlara girmesini teşvik etmemiz lazım. O açıdan, bunun yani “yatırım” olarak değiştirilmesi, “yatırımların, yapılması öngörülen üretim tesisleri” yani “milletlerarası” değil, “yatırımlara yönelik olarak” olması lazım bu ifadenin diye düşünüyorum ve o şekilde değiştirilmesinin daha uygun olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Orhan Bey.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Teşekkür ederiz Sayın Başkanım.

Sayın Müsteşarım, şimdi bu maddeyle örneğin herhangi bir X yerli firması nükleer santral yatırımı düşündüğü zaman uluslararası firmalar onlardan daha mı fazla haklara sahip oluyor? Böyle bir problem yaşayacak mıyız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii, sayın vekilimin bu söylediği konu önemli. Buna katılabiliriz. “Milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen üretim tesisleri” derken biz bir ayrımı tanımlamak istemiştik ama bu ayrım başka bir ayrıma yol açıyor ise yerli ya da uluslararası anlaşma ayrımına...

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Yerli firmamıza daha pozitif ayrımcılık yapmamız lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Burada muradımız, 6446 sayılı Kanun’daki lisans süreci nükleer santral projelerinde kısır döngüye sebep oluyor, bunu aşmamız lazım.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Yani bizim bir firmamız nükleer santral yapacak olsa o da bu haklardan faydalanmayacak mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Faydalanmayacak bu durumda ama sayın vekilimin söylediği gibi değişiklik yaparsak “nükleer santral projeleri” diye değiştirirsek hepsi de faydalanabilir.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Değiştirelim o zaman yani bence.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani yapmamız gereken tek şey “milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen” yerine “nükleer santral projelerinde” diyeceğiz. Onun hazırlığını yapıp...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Başka bir şey de olabilir, niye nükleer santralle sınırlıyorsunuz?

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Çok ayrıntıya girdiğin zaman işin içinden çıkılmaz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Diğerleri var.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Şunlar var: Örneğin liman için isteniyor yani bütün her taraf limana dönüyor, parmak iskele müsaadesi alıyor, çok büyük limanlar yapılıyor, sıkıntıya, soruna yol açabilir bence ama tabii, gerekiyorsa o da ileride müsaade veriyor zaten.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ayrıca, bu Elektrik Piyasası Kanunu’na başka bir alanı koymamız söz konusu değil tabii.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bu nokta, burada bu kanunlarda hep adrese teslim madde koyduğunuz için böyle sıkıntılar doğuyor. Yarın biyokütlede, denizde, rüzgârda bir yatırım yapacak yatırımcı ve uluslararası bir iş birliğiyle yapacak, ne yapacaksınız, aynı şeyi ondan nasıl isteyeceksiniz? Niye nükleerle sınırlıyoruz? Denizde yapacak, denizin üzerine tesisler kuracak, bilmem şeyler yapacak, rüzgâr santralleri kuracak, o kadar genişliyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Onun için bir sorun yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Nasıl sorun yok? Olur mu ya? Öyle bir noktada, biyokütle yapacak, başka yapacak, bir sürü gelişen alanlar var. Madem yatırımcıyı düşünüyorsunuz, genel bir tanımlama içerisinde bütün yatırımcılara bunu yaparsınız. “Milletlerarası anlaşmayla ben Ruslarla anlaşma yaptım. Onun düzenine uymuyor, ona o kanun çıkarayım.” olmaz böyle şey ya. Kanunla firmaya iş olmaz.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ruslarla yapılan anlaşma zaten çok kazık.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Onun için, arkadaş, olmaz bu, olmaz. Böyle bir kanun mantığı, böyle bir kanun çıkarılması bu Meclisin doğasına aykırı.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – “Enerji yatırımları” denebilir belki ama “tamamı” dediğiniz zaman...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ama zaten o “tamamı” düzenlenmiş durumda, 6446 sayılı Kanun var, burada bir çelişki söz konusu değil.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O zaman bunu çıkartın, onlar da uysunlar.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 33

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ama burada uyamıyor Sayın Vekilim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Onlar da uysunlar, Enerji Piyasası Kanunu’nda var olan bütün yasal düzenlemelere nasıl yerli, yabancı bütün firmalar uyuyorsa Akkuyu için imzalanmış anlaşmanın kurallarına onlar da uysunlar.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Nükleer santral projesi uyamıyor o lisans sürecine.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Uysun, niye uyamıyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ama nükleer santral bu, nasıl uyduralım ki?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu anlaşmayı yaparken siz bilmiyor muydunuz Sayın Müsteşarım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu anlaşma yapıldıktan sonra kanun değişti Sayın Vekilim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Değiştirirken getirseydiniz, koysaydınız.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – O zaman böyle bir sorun çıkacağını bilmiyorduk.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yani konu anlaşılmıştır. Nükleer santrallerle ilgili özel bir husus var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Anlaşıldı da ne yapacağız?

BAŞKAN – Önergelere geçiyoruz.

Madde üzerinde 4 adet önerge var, önergeleri okutup işleme alıyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 Esas sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın çerçeve 9’uncu maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Susam
İzmir

Osman Aydın
Aydın

Erdal Aksünger
İzmir

(Oturum Başkanlığına Başkan Halil Mazıcıoğlu geçti)

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Mehmet Ali Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Biz bu anlamıyla 9’uncu maddenin tasarıdan çıkarılmasını istiyoruz. Bu bir ayrımcılıktır, bu adrese teslim bir önerge, adrese teslim bir maddedir. Böyle bir maddenin tasarıda olmaması gerektiğine inanıyoruz ve onun çıkartılmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Bir düzeltme yapıyorum “adrese teslim önerge” değil, “adrese teslim bir madde” demek istediniz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Aynen öyle.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hükümet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın 9. Maddesinin değişik onuncu fıkrasının son cümlesinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Susam
İzmir

Osman Aydın
Aydın

Erdal Aksünger
İzmir

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Çıkarılmasını istediğimiz şu: “Bu üretim tesislerinde, diğer mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi kaydıyla üretim lisansı alınmadan önce üretim tesisi ile doğrudan ilgili olmayan yapıların inşasına başlanabilir.”

Sayın Müsteşarımız da diyor ki: Liman lazım, şu lazım, bu lazım. Peki, nükleer gibi çok riskli ve tehlikeli bir şeyde lisans alınmadan, ÇED raporu alınmadan ve benzeri işler tamamlanmadan bunların izninin verilmesi, sonuç itibarıyla doğacak riskleri kim üstlenecek? Size soruyorum: Kim üstlenecek?

BAŞKAN – Türkiye’de ilk yapıldığı için önce onlar yapılıyor, sonra arkadan geliyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Kim üstlenecek ÇED raporunu?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 34

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – ÇED’le ilgili şey yok ki.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – ÇED’i de almadan yapabiliyorsun bunları, başlıyorsun. Bunu getiriyor bu. ÇED almadan bunu yapabiliyorsun. O anlamıyla, biz bunun doğru olmadığının, bunun çıkarılması gerektiğinin altını çiziyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Susam.

Hükümet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Son iki önergemiz var, ondan sonra ara vereceğim.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın 9’uncu maddesinin değişik (10)’uncu fıkrasının başında bulunan “milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen” ibaresinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Susam

Osman Aydın

Erdal Aksünger

İzmir

Aydın

İzmir

BAŞKAN – Sayın Osman Aydın, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Biraz önce de söylediğim gibi “milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen” ayrımcılığıyla yerel yatırımcıların tamamen önünü kapatıyoruz, tamamen önünü kesiyoruz. Bizim memleketimizde de büyük gruplar var, büyük firmalar var artık, milyarlarca dolarlık yatırımları yapabilecek kabiliyetlere ulaşmış olan büyük gruplar var. Bu tür ifadelerle onların önü tamamen kapatılmış oluyor. Bu ifadenin tamamen kaldırılmasını özellikle istiyoruz.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Aynen öyle.

BAŞKAN – Sayın Aydın, teşekkür ediyorum.

Sayın Mehmet Ali Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Osman Aydın’ın söylediği, uyardığı, geçen maddede de, geçen önergede de söylediği tüm gerekçelere sonuna kadar katılıyorum.

Bakın, burada Elektrik Üreticileri Derneği var, sorun; diğer yatırımcılar var, bir sorun, görüşlerini alın. Dün söylediler. “Niye bunu tümümüze şamil hâle getirmiyorsunuz da sadece milletlerarası anlaşmalar veya yabancılar için yapıyorsunuz? Bizim önümüzü neden açmıyorsunuz? Neden yerli yatırımcıyı korumuyorsunuz?” noktasında getirdikleri itirazları hep söyledik. Şimdi, milletlerarası anlaşmayla tarif edilen şeyler belli.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Kapitülasyonlara tekrar mı gidiyoruz yani?

BAŞKAN – Yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Onun için, yatırımcı buraya gelir başka bir yatırım. Yatırımcılar geliyor da sizin getirdiğiniz yatırımcılara özel kanun çıkarıyorsunuz, diğerlerine “Geç yoldan, her şeye uy.” diyorsunuz. Böyle bir şey olmaz. Olması gereken olay, herkesin adil, yasa önünde eşit, yatırım yaparken fırsat eşitliğini ve rekabeti sağlamanız gerekiyor. Birilerine rekabeti ortadan kaldırıyorsunuz, birilerine “İstedğini yap.” diyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Susam, çok teşekkür ediyorum nazik konuşmanız için.

Hükümet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birleşime saat 16.00’ya kadar ara veriyorum.

Saat 16.00’da hepinizi beklemek üzere en derin sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Kapanma Saati: 14.55

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 35

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.04

BAŞKAN : Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

BAŞKAN VEKİLİ : Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ : Ali ERCOŞKUN (Bolu)

KÂTİP : Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Gündemimizdeki (1/1014) esas numaralı Tasarı ve ilgili tekliflerin görüşmelerine devam ediyoruz.

9’uncu madde üzerindeki önergeleri görüşüyorduk. İki önerge var.

Evet, önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

(1/1014) esas no.lu Tasarı’nın 9’uncu maddesinde geçen “milletlerarası antlaşma” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve mevcut mevzuat” ibaresinin eklenmesini arz ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, bu önergemizi, biraz önce de tartıştığımız gibi, hem yerli hem de yabancı yatırımcıların desteklenmesi ve bu getirilen kolaylıklardan yararlandırılması amacıyla verdik. Uygunudur, desteğinizi bekliyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Bu uzun konuşmanız için ben de çok teşekkür ediyorum, Allah razı olsun.

Evet, Sayın Osman Aydın.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Önerge uygundur, destekliyoruz.

BAŞKAN – Tamam.

Şimdi, bizim Mustafa Bey size ekonomiden öyle bahsedecek ki aklınız duracak. Mustafacığım hazırlan.

Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Çok güzel bir önerge, katılıyoruz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Şimdi, son söz Sayın Mustafa Öztürk’ün.

Mustafacığım, tüm icraatları bekliyoruz.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) - Sayın Başkanım, teşekkür ederiz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Her söylediğine karşılık veririm, ona göre.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Hiç problem değil, istediğiniz gibi verebilirsiniz çünkü özgürdür Meclis. Arkadaşlar, biliyorsunuz, tasarı gelir Meclise, burada herkes görüşünü söyler. Yani burada milletvekilleri özgürdür.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Önerge hakkında konuş.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ağabey, üç gündür veya yaptığınız bütün konuşmalarda tasarının dışına çıktınız yani biz de gelen arkadaşlara genel bilgi veriyoruz.

Şimdi, tasarılar veya teklifler komisyona gelir, komisyonda herkes özgürce görüşlerini söyler ve tartışılır, tartışıldıktan sonra, burada, yine arkadaşlarımızın hür iradesiyle bir karar alınır ve bu karar sonucunda da doğal olarak ondan sonra Meclis Genel Kuruluna gider.

Şimdi, bunu, yani kanunu tartışıyoruz ama 9’uncu maddede aslında Türkiye'nin enerji ihtiyacını karşılayacak çok önemli yatırımlar var. Eğer Türkiye alternatif enerji kaynaklarını geliştiremezse...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ne var?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Şimdi, işte, Vekilim anlatacağım, biraz sabredersen, bir saat sürmeyecek, yani on beş dakikada toparlayacağım.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bu usulü arkadaşların hepsi biliyor.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Problem yok, on beş dakikada toparlayacağım yani.

Şimdi, Türkiye'nin çok ciddi enerji talebi var, bu enerji talebini karşılamak için alternatif enerji kaynaklarını geliştirmek zorundayız. Yani nasıl, işte rüzgârla ilgili, işte güneşle ilgili veya diğer alternatif kaynaklarını ortaya koyduysak nükleer de Türkiye'nin -bunu samimi söylüyorum, laf olsun diye konuşmuyorum- bu enerji ihtiyacını karşılayacak en önemli kaynaklardan bir tanesi, her şeyini tartışabiliriz. Yani bilmiyorum, nükleer enerjiyle ilgili bir kanun bizden önceki dönemde çıktı mı ama bizim dönemimizde atıklarla ilgili bir anlaşma imzaladık.

BAŞKAN - Nükleerle ilgili bir bilgi vererseniz, vekillerimiz...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 36

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Konuşuyoruz işte ağabey.

Bu nükleer enerjinin atıklarıyla ilgili bir uluslararası sözleşmeyi Komisyonunda konuşmuştuk yani onu iyi hatırlıyorum. Ama nükleer başlı başına bir konu, oturup bence nükleerin çok farklı kanunlarını çıkarmamız lazım yani eğitiminden tutun, atıklarından tutun, işte, santrallerinden tutun, neyse... Rusya'ya gittik -işte, arkadaşlar da biliyor- Rusya'da her aşamasını izledik. Yani tatmin olmadığınız durumlar olabilir, itiraz ettiğiniz durumlar olabilir ama çevre konusunu bile sorduk. Ben mesela şahsen sordum, dedim ki: "Nasıl ikna ediyorsunuz çevre konusunda?" Dediler ki: "Bizim belli yerlerde, 6 kilometre mesafede ölçüm cihazlarımız var. Dernekleri çağırıyoruz veya işte, soru işareti olanları çağırıyoruz, burada ölçümleri beraber yapıyoruz." Ya, bakıyorlar, işte, orada gıda veya tarım faaliyetleri yapıyor, ona bakıyor. Dolayısıyla nükleer...

Nükleere baktığınız zaman, nükleer gelişmiş ülkelerin hepsinin kullandığı bir enerji kaynağı. Fransa'da yüzde 70'in üzerinde, Amerika'da şu kadar, işte, Almanya -dün Sayın Bakanımız da bahsetti, ben de bugün notlarıma tekrar baktım, istatistiki verilere- nükleerden vazgeçmiş değil. Mesela Almanya'nın en büyük -dün yine söylendi- enerji kaynağı kömür, yani baktığınız zaman kömür yüzde 44'leri bulmuş, yüzde 45'leri, 50'ye doğru artırıyor. İşte, dün Bakanımız söyledi, ben de notlarıma tekrar baktım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Senin notlarının zamanı geçmiş, müruruzamana uğramış.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Yenilenebilir enerji kaynaklarındaki durumu iyi; rüzgârda da güneşte de yüzde 24 civarlarında, zaten sisteme entegrasyonu yüzde 20 civarında normal şartlarda ama bunu kullanıyorlar. Baktığınız zaman alternatif enerji kaynaklarını ortaya koymak hepimizin görevi.

Şimdi, bakıyoruz, nükleere karşı bir hava oluşuyor, işte, çevreci dernekler... Tabii, herkes görüşünü söyleyecek, saygı duyuyoruz ama ben tekrar söylüyorum: Bunu ideolojik kalıplardan çıkararak, bir muhalefet anlayışından çıkararak objektif tartışmak lazım yani artısını eksisini tartışmak lazım. Bunun için de örnek olarak şunu gösteriyorlar: İşte, biliyorsunuz, Rusya'da bir dönem Çernobil'de olan olay ve en son Japonya'daki olay. Çernobil'deki olay tamamen teknik şeyi geçmiş olan bir santral ve bakımları yapılmamış olan bir santral.

Kaldı ki Rusya'ya gittiğimiz zaman -arkadaşlar da biliyorlar, kendileri de şahit oldular- Rusya'nın küçük, işte, daha mobil hareket ettirebilecek gemilerde bile nükleer enerji üretme noktasında da çalışmaları var. Ben hayret ettim, o kadar küçük bir alanda, belki bir bölgenin enerji ihtiyacını karşılıyor. Öteki taraftan, yine, baktığınız zaman, Rusya bu noktada teknolojisini epey bir yenilemiş, son nesil yeni santraller kuruyor. İşte, arkadaşlarımız ziyaret etti, biz de ziyaret ettik, yeni yapılan bir yere gittik, onlar da şahitler.

Dolayısıyla, bu gelişmiş ülkelerin hepsinde nükleer enerji var, bizim çevremizde var. Ben Bulgaristan'a gittim, Bulgaristan'da var, işte, Ermenistan'da var, Amerika'da var, Fransa'da var, İngiltere'de var, dünyanın her tarafında nükleer enerji var.

Dolayısıyla, biz, nükleer santraller önündeki bütün engelleri kaldırmak mecburiyetindeyiz, Türkiye'nin enerji ihtiyacını karşılamak için. Bunu karşılayacağız.

Bu maddede de baktım -biraz sonra bizim önergemiz de var- yani arkadaşlarımızın bir kaygısı vardı. Bu kaygı da şuydu: Bu, bütün, işte, bütün...

BAŞKAN – Evet, toparlayalım.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Şimdi, arkadaşlarımız acaba nükleerin haricindeki, nükleer...

OSMAN AYDIN (Aydın) – Mustafacığım, sen konuyu o kadar uzattın ki iki saat konuşsan...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ağabey, bir saat arkadaşlarımız konuştu biz bir şey demedik, yani gerçekten...

OSMAN AYDIN (Aydın) – Bir saat konuşma fırsatı...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Osman Ağabey, Sayın Vekilim, bak samimi söylüyorum, yani nükleer Türkiye'nin bu manada çok ihtiyaç duyduğu bir enerji kaynağı.

İşte, biraz önce bahsettik, arkadaşlarımız burada, bu maddede bir kaygıları vardı, o kaygıları da şu: Acaba başka yatırımların da mı önünü açıyorlar? Bunu da Osman Bey söyledi, siz de biliyorsunuz, Sayın Müsteşarımız, Hükûmet yetkilileri, arkadaşlarımız düşündü, biz de düşündük; o uluslararası anlaşmanın sadece nükleeri kapsadığını ve nükleerin önündeki engelleri aşmak üzere bizim de bir önergemiz oldu, biraz sonra sizin elinize de ulaşacak.

Dolayısıyla, ben, tamamen bu maddenin nükleerin önündeki engelleri kaldırmayla ilgili olduğunu, biraz sonra da bunun net bir şekilde ifade edildiği bir önergemiz olacağını söylüyorum.

Nükleer Türkiye'nin vazgeçmeyeceği bir enerji kaynağı, önümüzdeki dönemde de 10 bin megavat civarında, 5 bin civarında, farklı üniteler devreye sokabiliyoruz, değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 4 çarpı 1.200; 4.800 megavat.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – 4.800.

Dolayısıyla, bir sonraki Sinop'ta da yakın zamanda hedeflediğimiz yaklaşık 10 bin megavat. Tabii, onun bir süreci var, bu nükleerle ilgili tesisler de kolay kurulmuyor yani bugün karar verirsiniz bu seneler alıyor. Dolayısıyla, ben

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 37

arkadaşlarımızın bir kısmına, şuna katılıyorum: Yani biz -biz derken Türkiye'yi kastediyorum- belli teknolojilerde geç kaldık mı? Kaldık, nükleerde de geç kaldık, keşke çok daha önce bu tip teknolojilere sahip olsaydık da Türkiye çok daha kısa sürede bu enerji ihtiyacını karşılasaydı veya teknolojik atılımını yapsaydı, bir sonraki önergemizde biz bu maddenin biraz daha netleşeceğini düşünüyoruz.

Bu önergeye katılmadığımı ifade ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, çok teşekkür ediyorum.

Dar bir zamanda yakalanmıştım, Sayın Mustafa Öztürk imdadıma yetişti.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Hayır, ben hepsine inanarak söyledim.

BAŞKAN – Tamam, Allah razı olsun.

Sayın Mehmet Ali Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Başkan da bir kez daha söyledi ki Mustafa'nın söyledikleri zaman doldurmaya yönelik şeylermiş.

BAŞKAN – Yok, bilgilendirme.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani muhalefet burada konuya ne kadar hassas olduğunu bir kez daha gösterdi; bu konunun sahibi olduğunu, konuya sahip çıktığını, konunun önemine inandığını ve halkın yararına bir yasal düzenleme için konunun üzerinde ne kadar hassasiyetle durduğunu bir kez daha gösterdi ama Mustafa o geçen zamanda bir şeyler anlatırken, hakikaten bilimsel gerçeklikleri saptırarak yanlış şeyler söyledi.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Size göre.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerçekten yanlış şeyler söyledi.

Şimdi, şöyle diyor: “Çernobil’de kaza oldu ama bakımsızlıktan ve ilgisizlikten oldu.”

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Süreci geçmişti.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ya, arkadaş, bunu söyledikten sonra sen nasıl ruhsat vereceksin Akkuyu nükleere? Çernobil’e bakan da Rosatom, aynı şirket.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Hiç alakası yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani insanların hayatını yok etmeye çalışan şeyle aynı değil mi? Rosatom yapmayacak mı şimdi, gittik orada, gördük. Bu kadar ilgisiz kalabilen... Konuştuğun lafa bak, diyorsun ki: “Çernobil’in zamanı geçti, bakımsızlıktan dolayı oldu.”

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – İki tane örnek var ya, bunların üzerinde duruluyor, ben o örnekleri verdim yani onu söylüyorum size.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani biz size şunu söyledik...

AHMET ERDAL FERİLAN (Nevşehir) – Japonlarda da var aynısı.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Japonlardaki bir tsunami neticesinde oldu, tsunami ve deprem birlikte oluşan bir olaydır, bu anlamıyla da şeydir.

AHMET ERDAL FERİLAN (Nevşehir) – Tahmin edemediler işte.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Biz nükleerin teknolojisine karşı değiliz ama nükleer enerji santrallerinin bu ülkede şu an için birincil alternatif olduğuna inanmıyoruz, önemli bir noktayı karşılayacak enerji ihtiyacını karşılayacağına inanmıyoruz. Bizim daha teknik ve teknik olmayan kaybı tartıştığımız bu noktada, Türkiye’de bu kadar enerji kaybı varken bunun yerine kaybı indirseniz Akkuyu’da yapacağınız nükleer santralden daha fazla enerjiyi bu milletin yararlanmasına sunacaksınız.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Enerji verimliliğiyle ilgili kanun da çıkardık.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu anlamıyla boş konuşuyorsunuz arkadaşlar, boş.

Size burada teknolojiyi mi veriyor? Hiçbir teknolojiyi vermiyor, kendi teknolojisiyle geliyor, burada yap-işlet-devret de demiyor, sonuna kadar kendisi yapıyor, para kazanıyor. Sadece 25 milyar dolar para yatıracak diye, yüksek fiyatla sağlıksız bir enerjiyi bu ülkeye kuruyorsunuz. Hiçbir şekilde yararı olmayan bir noktadır, bunun altını tümüyle çiziyorum. Onun için, hiç öyle kalkıp bunu bize allayıp pullayarak iyi gösteremezsiniz.

İkincisi: “Milletlerarası antlaşmaları değiştirdik, nükleer yaptık.” dediniz. Ya, enerji olarak nükleer dışında milletlerarası antlaşmayla yaptığınız bir şey var mı?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Hayır, şunu söyledik, dedik ki...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Kardeşim, cevap verme, ben konuşuyorum.

Bu anlamıyla biz diyoruz ki eğer yatırımcıya kolaylık sağlayacaksanız, adrese teslim kolaylık değil, bütün yatırımcıya kolaylık sağlayın, önergenizi ona göre değiştirin. Önergenizde her türlü bunu yapın.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Bu adrese teslim değil ki Sayın Vekilim, bu normal uluslararası yapılmış...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yahu, tamam, sen bak işine, ben söyleyeceklerimi söyleyeyim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 38

Onun için, bu çok net bir olaydır, söylediklerimizin hepsi gerçektir. Bir gün gelecek, çok kısa bir süre sonra iktidardan düştüğünüzde bunlarda ne kadar haklı olduğumuzu göreceksiniz ve vicdanınızla hesaplaştığımızda, iktidar baskısıyla verdiğiniz bu kararların bu ülkeye hiçbir yarar getirmediğini söyleyeceksiniz. Ben buna yürekten inanıyorum. Samimiyetle söylüyorum, bu Komisyon'da bu kanunlar çıkarken eğer iktidar baskısı olmazsa sizler vicdanen daha doğru kararlar verebilen arkadaşlarımızızsınız ama şu an vicdanınız ve aklınızla değil, iktidarın bu işin çıkması noktasındaki taleplerine dikkat ediyorsunuz, ona göre karar veriyorsunuz, bu noktada bence yanlış yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Susam, teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, ben de söyleyeyim, nükleerle ilgili kararımızı tamamen vicdani, özgür bilğimizle veriyoruz, hiç baskıyla değil.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sıra var, Başkan söz vermedi ki size.

BAŞKAN – Sayın Alim Işık, buyurun.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, böyle bir kritik önergede, burada iktidar partisi adına bulunan değerli arkadaşlarımız Erdal Bey, Özlem Hanım ve Osman kardeşime, sizi kurtardığı için ve kendilerine de bunun mutlaka ileride artı olarak dönmesi için tutanaklara, kayıtlara girsin istiyorum.

BAŞKAN – Kurtarma değil de önerge kabul ve reddinde zor duruma düşecektik.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Yani öncelikle sizi kurtaran Mustafa Bey'e teşekkür etmek lazım, o baştan beri buradaydı. Dolayısıyla, 4'e 3 çıkacak bir oylama sonucunda iktidar lehine oy kullananların, mutlaka sizin de bir gün bu arkadaşlarımız lehine Başkan olarak bir yerlerde söylemeniz gerektiğini söylüyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Allah razı olsun.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Görevlerinin başında duran arkadaşlarımız... Ercan Bey de vardı ama baktınız ki sayı fazla, şimdi Ercan Bey'i öbür tarafa yoklamaya katılması için gönderdiniz.

BAŞKAN – Aşağıyı da çalıştırmak zorundayız.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Onun için de bu taktiğinizden dolayı sizi kutluyorum.

Değerli arkadaşlar, verdiğimiz önergeyle, milletlerarası antlaşmayla ülkemizde kurulacak olan enerji tesislerinin bu düzenlemelerle getirilen kolaylıklardan yararlanmasını öngören, bu mevzuattan, aynı zamanda mevcut mevzuat gereğince ülkemizde yatırım yapmak isteyen yerli yatırımcıların da yararlanmasını amaçlıyoruz. Dolayısıyla, buradaki Hükümet tasarısına ekleyeceğimiz üç kelimeyle “ve mevcut mevzuat hükümleri uyarınca” dediğimiz zaman, yerli yabancı ayrımı yapmadan bu ülkede kim ne yapmak istiyorsa... Bugün iktidarda siz varsınız, yarın başka bir iktidar gelir, milletlerarası başka bir tesisle ilgili anlaşma yapılabilir.

Şimdi, Sayın Öztürk söyledi, “Biraz sonra nükleer enerji olarak değiştireceğiz bunu.” dedi. Peki, nükleer enerjinin dışında başka bir anlaşma siz yaparsanız veya başka bir Hükümet yaparsa, diyelim ki kömür tesisi veya biyogaz tesisi veya başka bir tesis yani şimdi onun için de ayrı bir kanun mu çıkaracağız?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Buna bir engel yok.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Hayır, her şeyi genele yayalım düşüncesiyle savunuluyor, ama yaptığımız uygulamalar bunun bir çelişki olduğunu gösteriyor. Dolayısıyla, önergemiz, bu anlamda geneli kapsayan bir önerge, sonradan gelen arkadaşlarımızın da önergemize yönelik desteklerini almak için bu konuşmayı tekrarlamak durumunda kaldım. Evet, kendilerini ve sizleri kurtardılar ama bizi de kurtarsınlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Allah razı olsun.

Çok teşekkür ederim.

Osman Bey, bu ülke için, bu millet için, hasta hâlinde bile, inanın raporlu olduğu hâlde geliyor, sağ olsun.

Sayın Osman Aydın, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkan teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, biz nükleer enerjiye acaba yeni bir teknoloji için mi girdik, yeni bir teknoloji kazanmak için mi girdik? Yani bizim nükleer enerji anlaşmalarımızda, gördüğüm kadarıyla teknoloji transferi diye bir şey söz konusu değil, sadece Ruslar gelecek, orada bir nükleer santral kurup, çalıştırıp bize elektrik satacaklar.

Şimdi, bizim esas sorunumuz, bizim ekonomimizin esas sorunu nükleer enerji veyahut da bir başka enerji değil, enerjiyi millileştirmek, millî kaynakları devreye sokmak, millî ekonomiyi harekete geçirmek çünkü bizim ekonomimize enerji en büyük darbeyi vuruyor. 100 milyar dolarlık dış ticaret açığının aşağı yukarı 65 milyar dolarlık kısmı enerjiden kaynaklanıyor, enerjiden geliyor. Bu nedenle sorunumuz büyük, derdimiz büyük, problemimiz büyük. Öncelikle enerji ihtiyacımızı karşılamamız lazım ama bunu karşılarken de bu 65 milyar dolarlık dışarı verdiğimiz, dışarı transfer ettiğimiz,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 39
enerji ithalatına verdiğimiz bu kaynağı kendi kaynaklarımızdan sağlamamız lazım ki güçlü bir ekonomiye geçelim, güçlendirebilelim, istihdama, işsizliğe çözüm üreten bir şekilde gelebilelim.

Şimdi, arkadaşlar, biz nükleer enerjiyle ilgili yeni bir kaynak bulduk sevinciyle, işte, ihtiyaçlarımızı karşılayacağız sevinciyle hareket edemeyiz. Bizim orta ve uzun vadeli olarak kendi kaynaklarımızı harekete geçirecek, esas olarak onları devreye sokacak çözümler üretmemiz lazım ki hem bu ihtiyacımızı karşılayalım hem ekonomimizi güçlendirelim hem de şu anda dış ticaret ithalat kaleminin içindeki 65 milyar dolarlık enerji ithalatını da minimize edelim, aşağı doğru çekelim.

Şimdi, bizim kaynaklarımız yok mu? Bizim kaynaklarımız var arkadaşlar. Yeni teknolojiye hedef, yeni teknoloji üretmekse, yeni teknoloji geliştirmekse bizim kaynaklarımızı devreye sokan yeni teknolojilere kaynak aktarmamız lazım, yoksa Rusların getirip burada 20 milyar dolara kurup da 40 milyar dolar götürecekleri bir şeye meyletmekten ziyade, kendi kaynaklarımızı devreye sokacak teknolojik çalışmalara öncelik vermemiz lazım.

Nedir bunlar? Biz dünyanın en büyük toryum rezervlerine sahibiz diye övünçle söylüyoruz, dünyanın en büyük toryum yataklarına sahibiz diye övünç duyuyoruz. Güzel de bunu doğada bıraktığımız zaman hiçbir işe yaramaz, bununla övünmenin bir sebebi yok, övünmenin gereği de yok.

Dünyanın en büyük bor yataklarına sahibiz diye övünç duyuyoruz, öyle değil mi? Ama enerjide borun devreye girmesiyle ilgili ne kadar kaynak aktarıyoruz? Dünya ülkeleri bu konuda otomobili bordan sağlanan enerjiyle yürütmek için büyük teknolojik AR-GE'ler yapıyorlar. Bugün balistik füzelerin hepsine bor enerjisiyle uçuruyorlar, bunu otomobilde kullanmak için teknolojik araştırma, AR-GE yapıyorlar, buna milyonlarca dolar para aktarıyorlar, ayırıyorlar. Dünyanın en büyük rezervlerine sahip olan Türkiye olarak, biz buna gerekli kaynağı, gerekli AR-GE kaynağına harcamadan seyirci olarak kalırsak on sene sonra nükleer elinde... Nükleer teknolojisini geliştirelim kaç yıl oldu arkadaşlar? Çernobil faciası oldu, terk edilme noktasına geldi. Başka şeyler arıyor dünya, başka taraflara geçmek istiyor.

Onun için, bizim esas olarak kendi kaynaklarımızı devreye sokacak olan AR-GE'lere yatırım yapmamız lazım, kaynak aktarmamız lazım, kaynak ayırmamız lazım ki bu 65 milyar dolarlık dış ticaretteki enerji kaynağını, hem millî kaynaklardan temin ederek aşağı çekelim hem de istihdamı artıralım, ekonomimizi güçlendirelim ve hakikaten de gerçekten teknoloji getirdik diyebilelim. Yoksa "Nükleer enerji teknolojisini getirdik." diyerek, hiçbir hedefi olmayan, amacı olmayan, dış ticaret açığını devam ettiren bir nükleer enerjiyi savunmak mümkün değil. Biz uranyum çubuğu mu üreteceğiz de Türkiye'de nükleer enerjiyi millileştiriyoruz? Millî coğrafyanın içinde üretileni millî mi sayıyoruz yani? Bizim Türkiye sınırları içinde üretilecek diye millî bir kaynak mı keşfettik zannediyoruz? Hayır, nükleer çubuğunu da Rusya getirecek, parasını da Rusya götürecektir, bunun hiçbir faydası olmayacak. Ama biz, hem nükleerde hem de nükleer diğer konularında kendi kaynaklarımızı harekete geçirecek, devreye sokacak teknolojik araştırmaları, teknolojiye sahip olacak çalışmaları şimdiden yaparsak, başlatırsak belki on sene sonra bu tedbirleri, bu kaynakları devreye sokarak bu çözümü üretmiş olabiliriz.

BAŞKAN – Osman Bey, ben şunu anlıyorum, eğer uygun görürseniz...

OSMAN AYDIN (Aydın) – Onun için, Mustafa Bey'in dediklerine kesinlikle ve kesinlikle katılmıyorum. Bu yeni bir teknoloji icadı veyahut da yeni bir teknoloji transferi değil, tam aksine dışa bağımlı enerji olaylarının devamından başka bir kazandırmayacaktır memleketimize. Ama şunu özellikle sizlerden rica ediyorum: İktidar olarak toryumun, borun enerjide kullanılması için, kendi kaynaklarımızın devreye sokulması için ciddi AR-GE yatırımlarının, AR-GE çalışmalarının devreye sokulması gerekiyor diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Osman Bey, ben bundan şunu anlıyorum: Bundan önce Rusya'ya gitmiştik. Orada yeteri kadar kafamıza yatmayan konular var ise -Sayın Susam da "Var." diyor- gelecek dönemde bu nükleer çok olduğu Fransa'ya nükleer santral görmeye gidelim diyorum uygun görürseniz. Uygun mu?

ALİM İŞİK (Kütahya) – Nasiptir.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Yalnız ben gelmiyorum gelecek sene.

BAŞKAN – Sen de gel.

Buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Osman Bey'in bu konuşmasına teşekkür ederim gerçekten. Yani niyetler ve hedefler çok güzel, biz de arzu ediyoruz. Yani enerji üzerine AR-GE çalışmalarını artırmamız lazım, uzun zamandan beri söylediğimiz şeydi bu. Buna tamamen katılıyoruz, hiçbir problem yok, hepimizin ortak problemi çünkü bu.

Ama, bakın, benim bor üzerine bir araştırmam vardı ve Mecliste de bir konuşma yapmıştım. Bor Araştırma Enstitüsü borun izotoplarının zenginleştirilmesi noktasında yaptığı çalışmalar sonucunda katma değerini artırarak çok ciddi bir aşama katetti. Yeterli mi? Hayır. İşte, kaya gazı üzerinde araştırma çalışmaları devam ediyor. Amerika bu konuda epey bir yol aldı. Bizim çalışmalarımızı yapmamız lazım. Yani Türkiye'nin özellikle petrol ve doğal gazla ilgili kaynağının olmaması... Bizim muhakkak alternatif enerji kaynakları üzerinde daha fazla AR-GE çalışması yapıp dışa bağımlılıktan kurtulmamız gerekiyor. Bu konudaki Osman Bey'in bütün görüşlerine de ben katılıyorum. Ama nükleerde de yaptığımız eğitim, araştırmalarla... Ki

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 40
bu bir başlangıç, başlayacağız ve sektör genişleyecek, AR-GE çalışmaları artacak. Ben inanıyorum ki kısa sürede nükleer üzerinde de Türkiye söz sahibi olacak ve bilgi sahibi olacaktır.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Hükûmet, önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Buyurun Başkanım.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Efendim, ben kimya mühendisiyim. Çok uzun yıllardan beri enerjiyi, diğer enerji türleri ve nükleer enerjiyi her boyutuyla yıllardan beri tartışıyoruz ve değerlendiriyoruz.

Şimdi, bir defa, nükleer enerji -Rusların yaptığı- bu yatırım bir defa dışa bağımlıdır, ham maddesiyle, şusuyla busuyla. İkincisi, pahalı bir enerjidir. Bu pahalı enerji bize, tüketiciye yansımaktadır. Nükleer enerji pahalı bir enerjidir ve bize yansımaktadır. Üçüncüsü, atık sorunu vardır. O atıkları bertaraf etmek, yere gömmek çok pahalıdır aynı zamanda ve çok büyük risktir. En büyük sorunlardan biri atık sorunudur. Şimdi, bakınız, tüm buna yapılacak olan yatırımlar, paralar... Çevre güvenliği açısından risktir ve dolayısıyla da o çevrede birtakım tahribatlara yol açacaktır.

Şimdi, efendim, bakın, Türkiye dünyanın en güneşli ülkelerinden birisidir efendim. Şu anda, bakınız, tüm dünyada yapılan araştırmalarda 2100 yılına doğru tüm enerjinin yüzde 100'ü güneşe ve yerli kaynaklara dayalı olacaktır. Yatırım ve teknoloji gelişmeleri güneşe ve yerli kaynaklara dayalı olarak yapılıyor dünyada. Türkiye geç kalmıştır bu konuda. Dünyanın en güneşli ülkesi olmasına rağmen güneşe yatırım yok. Azımsanmayacak, 70 bin megavat düzeyinde rüzgârımız var, ona yatırım son derece yetersiz. Jeotermal enerjimiz...

Şimdi, efendim, çözüm, hem yerli kaynaklar açısından, güvenlik açısından, çevresel açısından, fiyat açısından ve geleceğimiz açısından, bağımsızlığımız açısından yerli yenilenebilir kaynaklara ihtiyacımız var. Teknoloji bu konuda hızla ilerliyor, dünya bu konuda yatırımlar yapıyor, geç kaldık zaten. Ne olur, bu yanıştan vazgeçip şu bizim güneş... Şu güneş Almanya'nın elinde olsa, herhangi bir Avrupa ülkesinin elinde olsa Sayın Başkanım... İnanın ki yani şu anda Almanya enerjisinin en azından yarısı güneşe dayalı. Zaten, dediğim gibi 2100 yılında enerjinin yüzde 100'ü güneşe dayalı olacak.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Güneş enerjisiyle uçakla seyahat edilecek.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Evet Sayın Başkanım. O nedenle, lütfen bu konuyu değerlendirelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Birleşime 17.00'ye kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16:36

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 41

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.00

BAŞKAN : Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

BAŞKAN VEKİLİ : Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ : ALİ ERCOŞKUN (Bolu)

KÂTİP : Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Saygıdeğer katılımcılar, toplantımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

9’uncu maddede son bir önergemiz var, okutup işleme alıyorum.

Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Kanun Tasarısının çerçeve 9 uncu maddesi ile değiştirilmesi öngörülen 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 6 ncı maddesine eklenecek onuncu fıkrasında yer alan "Milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen" ibaresinin "Nükleer enerji" olarak değiştirilmesini teklif ederiz.

Mustafa Öztürk

Bursa

BAŞKAN – Gerekçeyi mi okutayım?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen üretim tesisleri için yapılan düzenleme, yapılacak bütün nükleer enerji üretim tesisleri açısından geçerli olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu gerekçe bu kanunda adrese teslim madde çıkarmayı değiştirmez. “Nükleer” diyerek bunun içinden çıkamazsınız.

BAŞKAN – Yumuşatmaz mı?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yok, yumuşatmamıştır. Milletlerarası anlaşma, nükleer noktasında sınırlıyorsunuz. Eğer bu konuda samimiyetle, yatırımcıya, yerli yabancı yatırımcı ayrımı yapmadan, özel yapılmış anlaşmalara bir istisna sağlamadan genelde bir yatırım indirimi, yatırımda teşvik noktasında yapacak olursanız doğrusu budur. Bakınız, birçok şey yapılabilir.

Bir çok yatırımda... Sayın Müsteşar açıklama yaptı: “Enerji Piyasası Kanunu bu işe cevaz veriyor.” dedi. Ben katılmıyorum bu açıklamaya. Neden? Çünkü Enerji Piyasası Kanunu cevaz veriyorsa yasal süreçleri işletilerek lisans alındıktan sonraki süreçlerde ÇED raporu, süreler, hepsini yapıyorsunuz. “Burada bir özellik var.” diyorlar. Nedir bu özellik? Mesela liman yapılması lazım. Yani diğer olaylarda da aynı şekilde yatırımcının yatırım yapma gerekçelerinin önünde bir sürü yol açması var, başka şeyleri var, çalışma koşullarının oluşturulması var. Onlarda da bu anlamıyla var. Onun için, bence bu olayı, nükleer için yapılmış olan uluslararası anlaşma çerçevesi içerisinde anlaşmayla çözmeye çalışan bir madde yerine, kesinlikle yatırımcının önünü açan bir madde hâline getirmelisiniz. Ancak o zaman, adrese teslim bir kanun maddesi değil de yatırımcıyı teşvik eden, onun önüne çıkan zorlukları ortadan kaldıran, samimi atılmış adımlar olarak görürüz. Yoksa bu adımlar hiçbir şekilde bu işi düzeltmez.

Şimdi, şöyle düşünüyorsunuz: Nükleer alanında bu yatırımlar... Nükleer anlaşmalarımız da belli. Akkuyu yapıldı, yetmedi Sinop yapılıyor. İşte, bu iki anlaşmayla biz sorunumuzu bu anlamıyla aşmış oluruz diyorsunuz. Bu, doğru bir yaklaşım değildir, biz bunu uygun görmüyoruz. Az önce birçok arkadaşımız da açıkladı. Nükleerle ilgili hem sakıncalarını hem riskini hem tehlikesini hem de ülke için gerekliliği konusunda ihtiyaç olmadığını çok net bir şekilde söylediler. Nükleerden önce bu ülkenin yerli ve yenilenebilir kaynaklarının üzerinde durularak ciddi bir şekilde bu ülkede yatırım yapılabilecek ortam oluşturulduğu zaman kendine yetebilir, ciddi şekilde mümkün olduğunca azaltılabilir enerji açığı ve cari açık yaratılabileceğine inanıyoruz.

Ondan dolayı, sadece burada “milletlerarası anlaşmalar” tanımı yerine “nükleer” koyarak bu işi çözeriz dersiniz Hüseyin Bey keyfe varır ama biz keyfe varmayız. O anlamıyla biz keyifli değiliz bu anlamda. Biz bu işin böyle olmasını düşünmüyoruz.

BAŞKAN – Ne olur, moralinizi bozmayın.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bundan üzüntü duyuyoruz. Gerçekten nükleerin risklerini biliyoruz. Bu nükleer risklerini ortadan kaldırmak gerekiyor. Bunun için de bütün yatırımcılara gerekli olan özeni göstermemiz lazım.

Biz önergenin bu şekilde değiştirilmesini istiyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 42

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Hükümet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 6446 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ile altıncı fıkrasının (a), (ç), (d) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(1) Bu Kanun kapsamında düzenlenen ve bir sonraki dönem uygulanması önerilen tarifeler, ilgili tüzel kişi tarafından Kurulca belirlenen usul ve esaslara göre, tarife konusu faaliyete ilişkin tüm maliyet ve hizmet bedellerini içerecek şekilde hazırlanır ve onaylanmak üzere Kuruma sunulur. Kurul, mevzuat çerçevesinde uygun bulmadığı tarife tekliflerinin revize edilmesini ister veya gerekmesi hâlinde resen revize ederek onaylar. İlgili tüzel kişiler Kurul tarafından onaylanan tarifeleri uygulamakla yükümlüdür."

"(3) Onaylanan tarifeler içinde, söz konusu tüzel kişinin tarife konusu faaliyetine ilişkin tüm maliyet ve hizmet bedelleri dışında piyasa faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan hiçbir unsur yer alamaz. İletim ek ücreti bu hükmün istisnasını oluşturur.

(4) İlgili faaliyete ilişkin tüm maliyet ve hizmet bedellerini içeren Kurul onaylı tarifelerin hüküm ve şartları, bu tarifelere tabi olan tüm gerçek ve tüzel kişileri bağlar. Bir gerçek veya tüzel kişinin tabi olduğu tarifede öngörülen ödemelerden herhangi birisini yapmaması hâlinde, söz konusu hizmetin durdurulabilmesini de içeren usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Kurul tarafından tüketici özelliklerine göre abone grupları belirlenebilir. Kurulca düzenlemeye tabi tarifeler, doğrudan nihai tüketiciye veya nihai tüketiciye yansıtılmak üzere ilgili tüketiciye enerji tedarik eden lisans sahibi tüzel kişilere yansıtılır."

"a) Bağlantı tarifeleri: Bağlantı tarifeleri, ilgili bağlantı anlaşmasına dâhil edilecek olan bir dağıtım sistemine bağlantı için eşit taraflar arasında ayırım yapılmaması esasına dayalı fiyatları, hükümleri ve şartları içerir. Bağlantı tarifeleri, şebeke yatırım maliyetlerini kapsamaz; bağlantı yapan kişinin iç tesisatının dağıtım şebekesine bağlanması için inşa edilen bağlantı hattı kapsamında katlanılan masraflar ile sınırlıdır. Bağlantı hattının tüketici tarafından tesis edilmesi halinde, bağlantı hattı işletme ve bakım sorumluluğu karşılığı dağıtım şirketine devredilir, bu tüketicilerden bağlantı bedeli alınmaz."

"ç) Dağıtım tarifeleri: Dağıtım şirketleri tarafından hazırlanacak olan dağıtım tarifeleri, elektrik enerjisinin dağıtım sistemi üzerinden naklinden yararlanan tüm gerçek ve tüzel kişilere eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin uygulanacak hizmetlere ilişkin fiyatları, hükümleri ve şartları içerir. Dağıtım tarifeleri; dağıtım sistemi İşletim maliyeti, teknik ve teknik olmayan kayıp maliyeti, kesme-bağlama hizmet maliyeti, sayaç okuma maliyeti, reaktif enerji maliyeti gibi dağıtım faaliyetinin yürütülmesi kapsamındaki tüm maliyet ve hizmetleri karşılayacak bedellerden oluşur. Dağıtım şirketlerinin tarifelerine esas alınacak teknik ve teknik olmayan kayıplara ilişkin hedef oranlar bu kayıpları düşürmeyi teşvik edecek şekilde Kurul tarafından belirlenir. Kurulca belirlenen hedef oranlarını geçmemek kaydı ile teknik ve teknik olmayan kayıplara ilişkin maliyetler dağıtım tarifelerinde yer alır ve tüketicilere yansıtılır. Teknik ve teknik olmayan kayıplara ilişkin hedef oranlarının tespiti ve değiştirilmesi ile oluşacak maliyetin tarifelerde yer alması ve tüketicilere yansıtılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

d) Perakende satış tarifeleri: Serbest tüketici niteliğini haiz olmayan tüketiciler için, eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin uygulanacak fiyatları, hükümleri ve şartları içerir. Serbest tüketici niteliğini haiz olmayan tüketicilere uygulanacak perakende satış tarifeleri, görevli tedarik şirketi tarafından önerilir ve Kurul tarafından incelenerek onaylanır. Tedarik lisansı sahibi şirketin lisansında, elektrik enerjisi tüketim miktarlarına göre değişen tipte tarifelerin veya fiyat aralıklarının uygulanmasına ilişkin yükümlülükler yer alabilir ve buna ilişkin hususlar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikte belirlenir. Perakende satış tarifeleri, aktif enerji maliyeti, faturalama ve müşteri hizmetleri maliyeti, perakende satış hizmet maliyeti gibi perakende satış faaliyetinin yürütülmesi kapsamındaki tüm maliyet ve hizmetleri karşılayacak bedellerden oluşur."

"f) Son kaynak tedarik tarifesini: Serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde elektrik enerjisini, son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen tedarik lisansı sahibi şirket dışında bir tedarikçi den temin etmeyen tüketicilerin rekabetçi piyasaya geçmesini teşvik edecek ve son kaynak tedarikçisinin makul kâr etmesine imkân verecek düzeyde, yürürlükteki perakende satış tarifeleri ile piyasa fiyatları dikkate alınarak hazırlanır. Ancak, bu sınırlamalarla bağlı olmaksızın; Kurulca sosyal ve ekonomik durumlar gözetilerek belirlenecek bir miktarın altında elektrik enerjisi tüketen tüketiciler için ayrı tarife yapılabilir. Son kaynak tedarik yükümlülüğü kapsamında uygulanması öngörülen tarifeler tedarik lisansı sahiplerince ayrıca

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 43
teklif edilir. Son kaynak tedarik tarifesı, aktif enerji maliyeti, faturalama ve müşteri hizmetleri maliyeti, perakende satış hizmet maliyeti gibi son kaynak tedarigi kapsamındaki tüm maliyet ve hizmetleri karşılayacak bedellerden oluşur."

"(10) Altıncı fıkranın (ç), (d) ve (f) bentlerinde yer alan bedeller, Kurum tarafından belirlenen dağıtım tarifeleri, perakende satış tarifeleri ve son kaynak tedarik tarifeleri kapsamında ürün veya hizmet bedeli niteliğinde maliyet unsurlarıdır. Ürün veya hizmet bedeline ilişkin olarak yapılan başvurularda ve açılan davalarda; tüketici hakem heyetleri ile mahkemelerin yetkisi, ürün veya hizmet bedellerinin, Kurumun düzenleyici işlemlerine uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır."

BAŞKAN – Madde üzerinde konuşmak isteyen?

Buyurun Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, değerli Bakanlık bürokratları, değerli katılımcılar; elinizi vicdanınıza koyun, şu kanunu bir okuyun ya. Tüketicie ne demişsiniz, biliyor musunuz? “Gözünü bağlayacağım, ağzını bağlayacağım, kollarını bağlayacağım, elini bağlayacağım, yemek vermeyeceğim, aç bırakacağım, hadi yavrum yaşa!” demişsiniz. Böyle bir şey olur mu ya? Böyle bir düzenleme olur mu, Allah aşkına! Şunu bir okuyun. Okurken hiç sesimi çıkarmadan dinledim. Böyle bir şey olur mu arkadaş ya? Tüketici Kanunu çıkardık, tüketici hakkı... Burada bir hak kalmış mı ya? Burada bu insanların kendilerini ifade edebileceği hiçbir şey kalmış mı ya? Tüketici hakem heyetlerine bile müdahale edebilecek şeyi de getirmişsiniz. En son fıkrada da diyorsunuz ya... Bakın, okuyayım (10)’uncu fıkrayı: Altıncı fıkranın (ç), (d) ve (f) bentlerinde yer alan bedeller, Kurum tarafından belirlenen dağıtım tarifeleri, perakende satış tarifeleri ve son kaynak tedarik tarifeleri kapsamında ürün veya hizmet bedeli niteliğinde maliyet unsurlarıdır. Ürün veya hizmet bedeline ilişkin olarak yapılan başvurularda ve açılan davalarda; tüketici hakem heyetleri ile mahkemelerin yetkisi, ürün veya hizmet bedellerinin, Kurumun düzenleyici işlemlerine uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır." El insaf, el insaf!

Yani, Sayın Müsteşarım, bu yasayı hazırlarken başta siz olmak üzere tüm kurum çalışanlarına sormak istiyorum: Ya, hiç de elektrik tüketicinin, abonelerin bu ülke açısından, bu iş açısından önemi yok muydu yani? Bu kadar eli kolu bağlı, hukuku elinde hiç kullanamayacağı bir noktaya getirmeye, bu maddeleri, bunları yazmaya vicdanın elvermemesi lazım ya, samimi söylüyorum. Yani anlıyorum, bürokratsınız, şeysiniz ama söylemeniz lazım Bakana, söylemeniz lazım siyasi iradeye. “Ya, arkadaş, bu olmaz. Bu kadar da bir şey olmaz.” demeniz lazım.

Sayın Başkan, size söylüyorum. Tüm samimiyetinize inanarak söylüyorum. Şunu bir okumanızı rica ediyorum. Okuyun şu maddedeki fıkraları, eğer bir tüketici olarak bu maddelere eliniz varırsa kaldırın oylama yapın. Kurulu bu kadar yetkili kılıp tüketiciyi bu kadar çaresiz bırakan bir konu olamaz. Bu maddeyi bu anlamıyla gözden geçirmenizi istiyorum. Bu, Türkiye’de hiçbir şekilde kabul edilebilecek bir şey değildir.

BAŞKAN – Bu konuda Hükûmetten bir bilgi isteyelim mi?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hükûmetten bilgi isteyeceğiz zaten, benim konuşmalarına ama... Hükûmetten bilgidten sonra sizin de şu maddeler konusunda görüşünüzü istiyorum. Hükûmet adına konuşacak arkadaşlarımız sonuçta siyasi iradenin kendilerine emrettiği şeyi kanun maddesi hâline getirip bizim önümüze koyuyorlar. Ama siz parlamentersiniz, Komisyon Başkanısınız, bu Komisyonun en etkili insanlarısınız, karar verme sürecinin belirleyici insanlarısınız. Hükûmetin verdiklerinin ötesinde, sizler özgür iradenizle şu maddeler konusunda görüşlerinizi belirtmeniz lazım. Ben bunu özellikle rica ediyorum yani. Bu kadar çok şey yapılır mı? Burada her şeyi içine koymuşsunuz, her şeyi.

Bakınız: “Dağıtım tarifeleri; dağıtım sistemi işletim maliyeti, teknik ve teknik olmayan kayıp maliyeti, kesme-bağlama hizmet maliyeti, sayaç okuma maliyeti, reaktif enerji maliyeti gibi dağıtım faaliyetinin yürütülmesi kapsamındaki tüm maliyet ve hizmetleri karşılayacak bedellerden oluşur.”

Peki, dağıtım şirketleri fiyat oluştururken bu Kurul nasıl oluşturuyor arkadaş? Nasıl oluşacak? Bunları nasıl denetleyeceksiniz? Bunların bedellerinin alınmasını tüketiciden, reaktif sayaç okuma bedelleri... Şu an yaşanan durum yok mu? Şu an yaşanan durum, hiç açma kapama yapmadan, borcunun tarihi geçti diye borcuna karşılık açma kapama parası koyup faturalandırılan onlarca, yüzlerce, binlerce fatura var. Nasıl denetleyeceksiniz bunları? Yani dağıtım şirketlerinin inisiyatifine bırakıp istedikleri gibi dağıtım şirketlerinin burada tarifeler oluşturduğu bir noktaya giden bir yapıya kanuni kılıf hazırladık, gidiyoruz ya. Böyle bir şey olmaz! Bu iktidar bunu nasıl yapar? Bu iktidar bunu nasıl görmez?

Diyebilirler ki bize “Kurula verdik.” Ya, kurul denetlemiyor. Az önce sizin milletvekiliniz konuştu. Az önce, İstanbul Milletvekiliniz, şu an özelleştirilmiş olan dağıtım şirketlerinin karşısında muhatap bulamadığını sordu. Geçen gün ben söyledim, tarımsal sulamama kullanmadığı hâlde gelen rakamı... Geldiler, Bakanlığın müdahalesi sonucu...

BAŞKAN – Çözüldü mü?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Benim saatim yanlış yazıyormuş, aldılar saati götürdüler. Benim bunca yıldır ödediğim yüksek tariflerin bedelini kimden alacağım ben şimdi? Ayda 2.500 lira, çalışmadığı veya az çalıştığı hâlde tarımsal sulama parası ödedim. Hiç kullanmadığım aralık, ocak, şubat aylarında bedel geldi bana.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 44

BAŞKAN – Bence helalleşin firmayla.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Kiminle helalleşeceğim?

BAŞKAN – Firmayla.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ya, firmayla helalleşme... Ben helalleştim, millet nasıl helalleşecek? Siz nasıl helalleşeceksiniz? Hep beraber koyalım. Arkadaşlar, yapmayın! Bu yetkileri verdiğiniz zaman bu milletin sırtından şey alacaksınız.

Sizin burada yapmanız lazım gelen şudur sosyal devlet olarak: En azından fakirden fukaradan elektrik bedeli almama noktasına getirip, bir asgari rakam koyup, elektrik bedelini almamanız lazım. Sosyal devlet budur. İnsanların bu çağda elektrik kullanması lüks değil, zorunlu ihtiyaçtır. Bu anlamıyla, gerçekten, bu insanların bu ihtiyaçlarını lüks noktasına getiren, her şeye para veren, her şeye para koyan bir anlayış olamaz. Bu madde, 10'uncu madde idam sehvasında tüketicinin ipini çeken maddedir.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Susam.

Sivil toplum kuruluşlarından bir kardeşimiz söz istiyor.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAH - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, belki tekrar konuşma, söz alma şansım olmaz. O bakımdan, özellikle size teşekkür etmek istiyorum. Son derece demokratik bir ortam içerisinde...

BAŞKAN – Sonuna kadar söz vereceğim, hiç şüpheniz olmasın.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAH – Hayır, gelişim itibarıyla söylüyorum. Ben şimdi de belirtmiş oldum. Son derece demokratik bir yönetim içerisinde düşüncelerimizi açıklama fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Her söz isteyene veriyorum.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAH – Sağ olun.

Sayın Milletvekilim Mehmet Ali Bey'in konuşmasından sonra gerçekten duyulanmamak mümkün değil şu öneri çerçevesinde. Yani nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum ama -deyimi bağışlayın- bir tüketici olarak isyan etmemek mümkün değil Sayın Başkanım.

Şimdi, Sayın Müsteşarım -özellikle daha önce de belirtmeye çalıştım- bizler hasım değiliz. Bizler tam tersine tüketici örgütleri olarak, tüketici örgüt yöneticileri olarak kamu yetkililerinin bizlerle belli şeyleri paylaşarak ortak çözüm yolları oluşturulması konusunda istek ve irademizi de ortaya koyduk. Birtakım şeyler konuşulmuş ve gerçekten çözüm yolları birlikte aranıyor olsa çok daha farklı şeyler de olabilirdi, hâlâ da olabilir. Yani ben bir şeyleri anlamakta zorluk çekiyorum.

Şimdi, bu söylenen maddede Sayın Müsteşarım az önce de yine belirtti "Dava yolu açık." diye ve dava hakkımızın olduğunu söyledi. Şu madde açıkça gösteriyor ve diyor ki siz dava açıp tüketici mahkemelerinden bir karar alsanız bile, almış olduğunuz bedelleri sonuçta ben yeniden tarifelendireceğim. Yani senin tüketici olarak almış olduğun bedelleri ben gene senden, tüm tüketicilerden geri alacağım. Yani bu nasıl bir mantıktır? Bu nasıl bir vicdani muhasebedir? Anlamakta gerçekten zorluk çekiyorum.

Israrla belirtmek talep etmemden sonra gelmiş olan bir dağıtım değerleri tablosuna bakıyorum. Sayın Başkanım, gene bizim sorunumuz burada çözümlenmiş değil. Dicle üzerinden gidelim. Şimdi, net ve brüt şeklinde bir tüketim ortaya konmuş. Şu tabloya baktığımız zaman Sayın Müsteşarım, ben burada kaçığın izini süremiyorum. Kaçak nerededir, şu tablodan göremiyorum.

BAŞKAN – Başkanım, şöyle yapacağım: Şimdi bizim aşağıda bir yoklamamız var, sayın vekillerime söyledim. Sayın Müsteşarımla bir araya bir gelin, bir konuşun, biz on beş dakika sonra geri geleceğiz, olur mu?

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAH – Konuşalım da Sayın Başkanım, burada asıl konu EPDK'nın...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu Komisyonun çalışma sistemi doğru değil. Burada yeterli çoğunluğunuzu bırakın, gitsin diğer arkadaşlar -zaten üç kişiyle katılıyorsunuz- çalışsın Komisyon. Tam konsantre olup maddeleri konuşacağımız zaman da "Yoklama var." deyip ara veriyorsunuz. Böyle bir çalışma ortamı olur mu? Olmaz.

BAŞKAN - Mecbur kalmam yapmayacağım da...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Biliyorum ama bırakın 3 kişi, 3 kişi de eksik olsun.

BAŞKAN – Sayın Susam şöyle olmuş: Çok komisyon çalışıyormuş, haklısınız, tek biz çalışmıyoruz. 4-5 komisyon alt alta gelmiş, onun için...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama dokuz şeyin işini bir yere bağlıyorsunuz.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Maddeyi bitirelim, ara verelim.

BAŞKAN – On beş dakika bir ara vereyim, gelelim, bitirelim inşallah.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 45

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama bir daha vermeyin ara, buraya verin. Olmaz yani bu sefer verdiniz ama bu olmaz artık.

BAŞKAN – Tamam, öyle yapalım. Yoksa da ara vereceğiz.

Saat 17.45’te toplantıyı açmak üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati:17.24

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 46

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.42

BAŞKAN : Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

BAŞKAN VEKİLİ : Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ : ALİ ERCOŞKUN (Bolu)

KÂTİP : Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Saygıdeğer Komisyon üyelerimiz, değerli vekillerimiz; kaldığımız yerden devam ediyoruz, 10’uncu madde üzerindeki görüşmelerimize devam ediyoruz.

Sayın Başkan, sizin konuşmanız bitmemiştii sanırım, devam edin, ondan sonra Hükûmete söz vereceğim.

Buyurun.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAAN – Şimdi, dağıtılan listede “mesken”, “ticari ve kamu hizmetleri”, “sanayi”, “tarımsal sulama”, “aydınlatma”, “diğer” ve “toplam” şeklinde kalemler var. Bir de “toplam brüt tüketim” var. Toplam net tüketim 5 milyon küsur, toplam brüt tüketim 19 milyon küsur megavat. Sonuçta, Sayın Müsteşarım, 15 milyon megavata yakın kayıp kaçağın nereden olduğunun bir izini süremiyoruz. Yani, eğer ki EPDK’nın başka birtakım verileri var ve bunlar bizimle paylaşılmamışsa bir şey diyemem ama veriler sadece bunlar ise...

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, ben biraz sonra, bu 10’uncu maddeden sonra ara vereceğim, yarın sabah toplanacağız. O sırada izini sürmesi için, Başkanımızın sorularına cevap verecek bir kardeşimiz yardımcı olursa da ayrıca sevinirim.

Buyurun Başkanım.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAAN – Şimdi, tabii, eğer bu veriler var ise o zaman bu kaçağın yani çalıntının nereden olduğunun izini sürmemiz mümkün olabilecek. Aksi takdirde bunların mümkün olma şansı yok. Şimdi, gerek EPDK’nın gerekse Sayın Müsteşarlığın bu konuda ayrıntılı bir bilgilenmesi ve ona göre çözüm yolları araması ve önermesi gerekirken bunlar yapılmaksızın, sadece ve sadece açıkların tüketiciye yükletecek şekilde bir sonuca gidilmesi hakkaniyete de, vicdana da, mantığa da uygun düşmemektedir. Bunu belirtmek istiyorum.

Buradaki bir diğer ciddi zafiyet, biliyorsunuz, Rekabet Kurumumuz var, Rekabet Kurumumuzun temel konusu, şirketlerin kendi arasında anlaşarak kartelleri, tekelleri önlemeye dönük bir denetim mekanizması sağlamak. Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Başkanım; ama görüyorum ki burada bir tekel ve kartelden daha öte bir tehlikeli ve bizim için ciddi bir tehdit oluşturacak bir durum var. Nedir o da? Siyasi iktidar olarak bu tür düzenlemeler yapmamız hâlinde, iktidar gücüyle bazı şirketlerin, dağıtım şirketlerinin gücü tamamen denetimsiz kalma ve devlet gücüne de dayalı olarak tüketicilerin haklarının ve hukukunun tamamen çiğnenmesine dönük bir durum doğacaktır ve bu gerçekten çok vahim sonuçlar doğuracaktır. Bazı konuşmacılar, sayın Komisyon üyeleri de belirttiler, öyle bir durum var ki... Ben gene Sayın Galip Ensarioğlu’nun sabah konuşurken belirttiği bir sözden hareket edeceğim, dağıtım şirketlerine dönük olarak belirtmişti. Aynen şunu söyledi Sayın Ensarioğlu: “Dağıtım şirketleri aymazlık içindedir. Kamudaki hizmet anlayışı ve yeteneği şimdiki dağıtım şirketlerinde yok. Bu benim kişisel düşüncem değil, genel kanı ve yeni bir model geliştirmeliyiz.” Sayın Ensarioğlu bunu söyledi ama ondan sonra toplantılarda, en azından bu tartışmalarla gerçekten farklı bir model geliştirilmesi konusunda, değerlendirme yapma ve çözüm bulma konusunda bu düşünceleri bize bir destek olma noktasında olmadı. Bunu üzülerik belirtmek durumundayım. Ama tespiti son derece yerinde olan bir tespitti. Gerçekten denetimsiz ve tüketicilerin sonuç almasına ortam ve olanak bırakmayacak düzenlemeler oluyor bu durumlar Sayın Başkanım. Ben şunu söyleyeyim, öylesine yönetmeliklerle karşı karşıya kalıyoruz ki herhangi bir...

BAŞKAN – Başkanım, Galip Ensarioğlu değil de -kayıtlarda düzelsin diye söylüyorum- İstanbul Milletvekilimiz Sayın Metin Külünk.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAAN – Özür diliyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah, kayıtlarda düzelsin diye söylüyorum. Galip Bey rahatsız olduğu için pek konuşmadı, Metin Bey’di o konuşan.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAAN – Özür diliyorum ben de yanlışlık için.

Şimdi, öylesine usulsüzlükler var ki ve bunları kendi yönetmeliklerine de geçirmişler. İstanbul’daki dağıtım şirketinden söz edeyim ben. Bir abone olarak bir fatura ödenmediği zaman o kişiye ait bütün diğer aboneliklerde gidip elektrikleri kesiyorlar. Böyle bir şey olabilir mi yani böyle bir şey kabul edilebilir mi Sayın Müsteşarım? Yani, buna cevaz verebilecek yönetmelikler EPDK’dan çıkıyor, onların onayından çıkıyor. Yani, böyle bir şey nasıl kabul edilebilir?

BAŞKAN – Eğer böyle bir şey varsa toplantıdan sonra isim olarak, abone No. olarak verin, bilgilendirelim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 47

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Ben kendi başıma geleni söyleyeyim. Apartmanın ortak aydınlatma aboneliği benim adıma ve benim adımla olan, doğrudan doğruya apartman yöneticisinin ödemiş olduğu şey. Bir aksama söz konusu olmuş nasıl olmuşsa, benim Silivri’deki yazlığım dâhil olmak üzere bütün aboneliklerim kesildi. Yani, şimdi, bu yasal bir prosedür içerisinde yapılıyor ve itiraz ettiğimiz zaman bize deniliyor ki: “Yönetmeliğimizin şu maddesi gereğince biz bunu yaptık.” E, elektronik cihazlar bir kenara, buzdolaplarının içindeki yiyeceklerin, içeceklerin bozulması -günler sonra haberimiz oluyor- kokması vesairesi gibi şeyler bir kenara ama yani burada bir insan olarak, insan bunu içine sindiremiyor. Bunların önünü hiç alamayacak noktalara gelecek bu tür düzenlemelerle.

Şimdi, sonuç olarak, sonuçta kamusal bir görev yapılıyorsa -dün de belirtmeye çalıştım- kamusal otorite eğer ki tahsil konusunda üzerine düşen görevleri yerine getiremiyorsa o zaman bunları karşılamak vatandaşın sırtına yıkmakla değil, kamusal olarak bunların diyetini ödemek kamuya düşer. Böyle birtakım borçlar var ve bu bizim aşırı şeyimizi sarsacak mantığıyla tüketicilere bunun yükletilmesi çok da hakkaniyetli bir durum olmayacaktır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, toparlayabilir miyiz lütfen.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Bu maddenin içerisinde özellikle belirtilen, kaçığın da gizlenmesi şeklinde “teknik ve teknik olmayan kayıplara -ki burada hiç “kaçak” sözü bile geçmiyor- ilişkin oranların tespit edilmesi ve değiştirilmesi yönetmelikle düzenlenir.” denerek bunun EPDK’nın yetkisine bırakılması hâlinde hiçbir tüketicinin kendisini koruyabilecek dayanağı da kalmamış olacaktır. E, tabii ki Anayasa Mahkemesi başta olmak üzere birtakım yasal yollara başvurmamız ve bunun iptal edilmesi süreçlerine girmemiz söz konusu olacaktır ama uzun yıllar süren bu mücadelenin ışığında, tüketicinin mağdur edilmesinin maddi ve manevi sorumluluğu da elbette ki bu düzenlemeye “evet” diyenlerin boynunda olacaktır.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Başkanım, kendinizi tanıtarak başlarsanız kayıtlara girer.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Şimdi, efendim, burada, 10’uncu maddede, (ç), (d), (f) ve 10’uncu fıkrasında “Dağıtım tarifeleri; dağıtım sistemi İşletim maliyeti, teknik ve teknik olmayan kayıp maliyeti, kesme-bağlama hizmet maliyeti, sayaç okuma maliyeti, reaktif enerji maliyeti gibi dağıtım faaliyetinin yürütülmesi kapsamındaki tüm maliyet ve hizmetleri karşılayacak bedellerden oluşur.”, “Perakende satış tarifeleri, aktif enerji maliyeti, faturalama ve müşteri hizmetleri maliyeti, perakende satış hizmet maliyeti gibi perakende satış faaliyetinin yürütülmesi kapsamındaki tüm maliyet ve hizmetleri karşılayacak bedellerden oluşur.”, gene aynı şekilde “Son kaynak tedarik tarifesini, aktif enerji maliyeti, faturalama ve müşteri hizmetleri maliyeti, perakende satış hizmet maliyeti gibi son kaynak tedariki kapsamındaki tüm maliyet ve hizmetleri karşılayacak bedellerden oluşur.” denilmektedir.

Şimdi, efendim, burada yani şu andaki mevcut durumdan 50 kat daha ağır yük getirecek ve ne varsa buraya koyacak. Şimdi, efendim, bu maliyet anlayışı ve bu maliyet unsuru tamamen, sık sık belirttiğimiz gibi, tüm yasalara aykırı, Tüketicinin Korunması Hakkında Yasa’ya, Borçlar Yasası’na, Anayasa’ya ve diğer tüm yasalara aykırı buradaki maliyet anlayışı.

Gelelim, efendim, 10’uncu fıkraya. Diyor ki burada: Altıncı fıkranın (ç), (d) ve (f) bentlerinde yer alan bedeller, Kurum tarafından belirlenen dağıtım tarifeleri, perakende satış tarifeleri ve son kaynak tedarik tarifeleri kapsamında ürün veya hizmet bedeli niteliğinde maliyet unsurlarıdır. Ürün veya hizmet bedeline ilişkin olarak yapılan başvurularda ve açılan davalarda; tüketici hakem heyetleri ile mahkemelerin yetkisi, ürün veya hizmet bedellerinin, Kurumun düzenleyici işlemlerine uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır.” Ve burada dava açma, tüketici hakem heyetine başvuru hakkı da elinden alınıyor tüketicinin.

Kısaca, Sayın Başkanım, bakın, 78 milyonun hakları buradaki 21 dağıtım şirketine teslim edilmiş, bu çok açık.

BAŞKAN – Kibar bir lisan kullandığınız için teşekkür ederim.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Şimdi, siz ne diyorsunuz Sayın Başkanım? Bu tüm yasalara aykırı, başta Anayasa olmak üzere Tüketicinin Korunması Hakkında Yasa’ya, Borçlar Yasası’na, hukuka, vicdana aykırı, evrensel tüketici haklarına baştan sonra aykırı.

Şimdi, bakınız, şu yaşımdayım, ben Türkiye’de ve dünyada böyle bir tasarı görmedim. Şimdi siz ne diyorsunuz Sayın Başkanım, bu tasarıya ne diyorsunuz? Bakın, gerçekten, dediğim gibi, bir kez daha tekrarlıyorum buradan: Bakın, bu ülkenin çocuğuyuz, bu çok büyük bir haksızlıktır, telafisi mümkün olmayacak sorunlara yol açacaktır, buradan söylüyorum Sayın Başkanım. Ne diyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sevgili Başkanım, yaşınız icabı benim de büyüğümstünüz ama sesinizi daha fazla yükselterek bu nezakete...

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Efendim, bakın, ilk defa böyle bir olayla...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 48

BAŞKAN – Ama şöyle...

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Bu yasaları siz çıkardınız Sayın Başkanım, Tüketicinin Korunması Hakkında Yasa’yı siz çıkardınız, Borçlar Yasası’nı, Anayasa’da... Şimdi, bu çıkardığınız yasalara bunlar aykırı Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ama bakın, benim konuşmamı bile dinlemediniz.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Peki, buyurun efendim, buyurun.

BAŞKAN – Diyorum ki: Bakın, tüketicilerle ilgili 3 genel başkanımız var, hepsine saygı duyuyoruz ve kim düğmeye basar ise söz veriyorum.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Teşekkür ederiz, çok sağ olun, çok teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Bakın, dikkat buyurursanız, şu bizi seviyor, sevmiyor, hiç öyle bir görüşümüz yok, bizi eleştirseniz de ben söz veriyorum ama burada dikkat buyurursanız, bizim Komisyon öyle bir komisyon ki muhalefet bile sizin kadar sesini yükseltmiyor. Yani, yükselterek haklılığınızı ispatlama diye bir şey yok.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Estağfurullah efendim.

BAŞKAN – Herkes fikrini söyleyecek ama karar yüce milletvekillerimizin. Onların vereceği karara hepimiz saygılı olacağız.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Tabii.

BAŞKAN – Ben söz isteyen Saygıdeğer Vekilim Osman Aydın Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, arkadaşlar, bu 10’uncu madde hakikaten tüketiciye tamamen her noktada darbe vuran bir madde; tüketicilerin en son açmış oldukları dava neticesinde -kayıp kaçak oranında- haklı olarak yargıdan almış oldukları neticeyi ortadan kaldıran bir madde, tamamen o amaçla tesis edilmiş. Arkadaşlar, bunun hedefi şu: Yürütme artık hakikaten ülkenin sorunlarını, dertlerini, problemlerini çözemez hâle gelmiş durumdadır. Bu madde yürütmenin, bürokrasi vasıtasıyla tüketici haklarını gasbeden bir yasal düzenlemeyle kaybettiği davaları tekrar kazanır hâle gelmeye çalışmasıdır. Bu büyük bir haksızlıktır. Yürütme kendi zafiyetlerini düzeltmek zorundadır. Öncelik, kendi zafiyetlerini, kendi eksikliklerini, kendi hatalarını düzeltmek konusunda olması gerekirken, tam aksine, yürütme, zafiyetlerini örten kanuni düzenlemeleri hedeflemektedir. 10’uncu maddenin amacı budur. Onun için yürütmenin zafiyetlerini düzeltmesi lazım. Bu maddeyle, haksız olarak, tüketicinin üzerine ek yükler getirerek zafiyetlerini örtmek değil, tam aksine zafiyetlerini ortadan kaldırmak için hareket etmek zorundadır. Yürütmenin hatalarını yasama üstlenemez, yürütmenin eksiklerini yasama kapatmak için yasal düzenlemeler geliştiremez. O nedenle, bütün iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımdan da şunu rica ediyorum: Yürütmenin zafiyetlerini yasal düzenlemelerle haksız olarak tüketicinin sırtını sararak düzeltme yolunu terk edelim arkadaşlar, bu doğru bir yol değil, doğru bir yöntem değil, doğru bir hak değil, reva değil. Bu adaletsizlikle yürütme faaliyetlerini sürdüremez, bu adaletsiz mantıkla, adaletsiz felsefeyle yürütme icraatlarındaki eksiklikleri kapatamaz. O açıdan sizlerden ricamız şu: Yürütme kendi işini düzgün bir şekilde yapsın, yasama bu şekilde hataları örtücü değil, hakkaniyetli, adaletli kanunlar yapmaya çalışsın. Yasamanın görevi budur, yasamanın yapması gereken budur, milletvekili olarak bizim görevimiz budur arkadaşlar. Yürütmenin eksikliklerini, yürütmenin hatalarını, yürütmenin noksanlarını kapatmak değil bizim amacımız. Buradaki tüm maddeler haklı olan tüketicinin haklarını gasbetmek için düzenlenmiştir. O açıdan bu maddenin tamamen ortadan kaldırılmasını, geri çekilmesini özellikle sizlerden rica ediyoruz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Osman Aydın.

Şimdi son söz Kütahya Milletvekilimiz Sayın Alim Işık Hocamızın.

Buyurun Hocam.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu madde 8’inci maddede yaptığımız tanım değişikliğiyle birlikte 2teknik ve teknik olmayan enerji kayıpları” adı altında, teknik olmayan yani kaçak kullanılan elektrik enerjisini yasallaştıran, dolayısıyla bundan sonra artık “Ben kaçak elektrik kullanmadım, dolayısıyla bu haksız ödemeye karşı yargı hakkımı kullanmak istiyorum.” diyen vatandaşın hakkının elinden alındığı, dolayısıyla Anayasa’mızın ilgili maddelerine tamamen aykırı bir düzenleme içermektedir. O nedenle, bu maddenin kesinlikle Anayasa Mahkemesinden döneceğini bilerek karar vermenizi ve bu değerlendirmelerimizi bu çerçevede dikkate almanızı özellikle istirham ediyorum. Tekrar ediyorum, eğer bu ülkede kullandığı elektriğin bedelini ödemeyen bir kişi varsa vatandaşlık hakkını yerine getirmiyor, dolayısıyla bu ülkeyi tanımıyor demektir. Sebebi ne olursa olsun bu ülkenin 21 elektrik dağıtım şirketinden 18 adedi kanuni hakları çerçevesinde kayıp ve kaçak elektrik oranını mümkün olan en düşük düzeye indirmek için çalışıyor, vatandaşları da bu ölçüde ikna ediyor ve çaba gösteriyorsa buna uymayan 3 dağıtım şirketinin Türkiye’de kullanmış olduğu enerjinin önemli bir bölümünü -yüzde 75’lerin üzerine çıkan yer de var, yüzde 30’un üzerinde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 49

olan yer de var- ortalama yüzde 60'lık bir bölümünü göz göre göre kaçak kullanıma harcattırıyorsa, "Bunu biz kanunla vatandaşın tamamına yayalım ama itiraz eden vatandaşın da, başka bir bölgenin vatandaşının da mahkemeye gitmeyecek şekilde önünü keselim." şeklindeki bir düşünceyle bu düzenlemeler yapıldıysa -ki öyle görünüyor- bunun hukuki bir tarafı yoktur, vicdani bir tarafı hiç yoktur ve Anayasa'ya aykırıdır. Şunu diyebilirsiniz: "Bu ülkenin Cumhurbaşkanı da, bakanları da, Başbakanı da yeri geldiğinde Anayasa'yı tanımıyor." Tanımayabilirler, onların sorumluluğu mutlaka kendi dünya görüşleri içerisinde, kendi vicdanlarında tartışılacak, yeri geldiğinde, zamanı geldiğinde bu ülkenin yasaları çerçevesinde hukuk önünde de mutlaka sorgulanacaktır. Ama, biz Komisyon olarak bu yanlış yapamayız. Bu maddenin geçmesi demek, son fıkrada da görüldüğü gibi "Ürün veya hizmet bedeline ilişkin olarak yapılan başvurularda ve açılan davalarda, tüketici hakem heyetleri ile mahkemelerin yetkisi, ürün veya hizmet bedellerinin, Kurumun düzenleyici işlemlerine uygunluğunun denetimiyle sınırlıdır." deniyor. Yani, deniliyor ki: "Kurum, haksızlığa karşı müracaat etmiş vatandaşımızın bu dilekçesini alıp işleme koyamaz. Vatandaşın davaya müracaat hakkını elinden alıyoruz." Bunu yapamazsınız, bu yapılamaz. Yani, bir yere dünya görüşünüz doğrultusunda "Söz verdik, biz sözde çözüm süreci aksamam, onun için 2015 yılı sonuna kadar hele hele bir AKP Hükümetini bir idare ettirelim." Bunu yasal düzenlemeye koyamayız. Onun için bu son derece yanlış bir düzenlemedir ve kesinlikle bu maddenin bu tasarıdan çıkartılması bu ülkenin hayrınadır, devletin hayrınadır, memleketin geleceği için hayırlıdır diyorum.

Bu vesileyle Sayın Hükümetimizden özellikle bu 3 elektrik dağıtım şirketinin, Dicle, Van Gölü ve Aras dağıtım bölgesinin şu anda tahsil edilemeyen enerji miktarı ne kadardır, bunun TL cinsinden değeri nedir?

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, vekilimizin istediklerini yarın sabah mümkünse...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yani, özellikle yarın için hazırlık yapabilirlerse...

BAŞKAN – Yarın 10.30'daki toplantımıza rica ediyoruz.

ALİM IŞIK (Kütahya) – 77 milyon insana biz ne kadar bir yük getiriyoruz? Bundan sonra da bu düzenlemenin geçmesi hâlinde her yıl her vatandaşımız kullanmadığı bir elektrik bedeli olarak ne kadar ödeme yapacak? Bunu özellikle öğrenmek isterim. Hem enerji birimi cinsinden hem de bunun bugünkü tarifeler üzerinden TL cinsinden değerleri nedir? Kaçak kısmının miktarı, bir de kaçak olmayıp da faturalandırılmış ama devletin tahsil edemediği, bugüne kadar alamadığı elektrik bedeli nedir? Biz bunu bir bilelim. Her vatandaşımız da şunu bilsin: Yani, bugün vergi veren iş adamı, maaşından peşin vergi kesilen devlet memuru, kamuda çalışan işçi kime, kimin için, ne kadar kaynak ayırıyor, dolayısıyla kendi geleceğinden, çocuğunun geleceğinden her ay kimin için ne ödüyor, ödediği 100 liralık faturanın ne kadarı bu elektrik hırsızlığı için gidiyor? Bunu bilmek zorunda, bizim de bilmemiz lazım. Onun için herkes bu ölçüde bu maddeyle ilgili vicdanını yoklamalı.

Vereceğimiz önergelerde özellikle bunun tasarı metninden çıkarılmasını istiyoruz. Çıkarılması hâlinde mevcut sorunun çözümü konusunda başka yöntemleri, başka sistemleri deneyebiliriz, hep beraber bunu kararlaştırıp doğru bir yol bulabiliriz. Bunun da yolu belli, defalarca söyledim, yine de kayıtlara geçmesi için bir kez daha söylüyorum: Bölgesel bazda tarife uygulamasını getireceğiz, o zaman bu elektrik şirketi kendi bölgesindeki kaçağın daha aza indirilmesi için devletten de alması yardım varsa alıp buna göre çalışacak. Komşu iki vatandaştan birisi aynı bölgede olduğu hâlde, kaçak elektrik kullanmıyor da diğerinin kullandığı kaçak elektrik faturasına ortak oluyorsa inanıyorum ki komşu diğerini uyaracak, "Kusura bakma." diyecektir. Yoksa ülkenin bir bölgesindeki kaçak elektriği hiç kaçak elektrik kullanmayan başka bölgedeki insanların üstüne yıkarak, omzuna yıkarak onların cebinden para alma konusu doğru bir çözüm değildir, onun için bu konuyu özellikle bir kez daha vurgulamak istedim.

Dolayısıyla, bu maddedeki düzenlemelerin tamamı hem Anayasa'ya aykırı hem vicdana ve insan haklarına aykırıdır. Hukukun arkasından dolanmaya gerek yok, doğru çözüm bulalım diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Alim Işık Hocam, teşekkür ederim.

Saat 18.30'da tekrar toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.07

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 50

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 19.07

BAŞKAN : Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

BAŞKAN VEKİLİ : Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ : ALİ ERCOŞKUN (Bolu)

KÂTİP : Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Saygıdeğer vekillerim, değerli Bakanlık yetkililerimiz; 10’uncu madde üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Sayın Müsteşar Bey, bize bir açıklama yapacaktı.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, izin vererseniz, açıklamalarımı sadece maddeyle sınırlı tutayım çünkü dile getirilen sorularla ilgili olarak sizin de talimat buyurduğunuz gibi yarın yazılı olarak sayın vekillerimize ve Komisyonun değerli katılımcılarına bilgi aktaracağım.

BAŞKAN – Evet, yarın saat 10.30’daki toplantıda inşallah.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet, inşallah.

Sayın Başkanım, söz konusu 10’uncu madde, 6446 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinde düzenlenen “Tarifeler ve tüketicilerin desteklenmesi” başlıklı maddeyi yeniden düzenliyor. 2’nci fıkrası hariç büyük ölçüde değişime uğratıyor. Buna ihtiyaç duyulmasının sebebi, 8’inci maddede yapmış olduğumuz tanım değişikliklerine ilişkin düzenlenmelerin, tarifelerin düzenlenmesine ilişkin 17’nci maddede yerlerine işlenmesinden ibarettir. Bu anlamda, 10’uncu maddeyle getirilen değişikliklerin aslında maddenin kapsamı kadar geniş olmadığını ifade etmek için Komisyon üyelerimize nerelerde değişiklik yaptığımızı gösteren bir doküman da dağıttık, sanırım oradan görülebilir. Burada tüketicilerimize getirilen yeni bir yük söz konusu değil. Sanırım bilgi eksikliğinden kaynaklanan, ilave yük getirildiğine ilişkin birtakım değerlendirmeler yapıldı. Şu anda, tarifenin içerisinde yer alan kalemlerin tatad edilmesinden ibaret bir düzenleme.

En çok dile getirilen konulardan bir tanesi de 10’uncu maddenin son fıkrasında yer alan, daha doğrusu 17’nci maddeye eklenen 10’uncu fıkrada yer alan “Ürün veya hizmet bedeline ilişkin olarak yapılan başvurularda ve açılan davalarda, tüketici hakem heyetleri ile mahkemelerin yetkisi, ürün veya hizmet bedellerinin, Kurumun düzenleyici işlemlerine uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır.” ifadesi, burada tüketicilerin yargı yoluna başvurmalarının engellendiği ifade edildi. Esasen böyle bir durum asla söz konusu değil. Burada malumunuz olduğu üzere kurulun kararlarına ilişkin olarak birinci derecede yargı mercisi Danıştaydır, idari mahkemeleridir. Dolayısıyla, kurul kararlarının tüketici hakem heyetleri ya da diğer mahkemelerde görülmesinin önünde bir sınırlama söz konusu. Esasen İdari Yargılama Usulü Kanunu’nda da idare mahkemelerinin nerelere başvurusu gerektiğine, hangi alanlarda faaliyet göstermesi gerektiğine ilişkin bir sınırlama da var. Örneğin, İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 2’nci maddesinin 2’nci fıkrasında “İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı veremezler.” hükmünü amirdir. Dolayısıyla, EPDK’nın kurul kararlarına ilişkin olarak da tüketici mahkemelerinin yetkisini, kurul tarafından ürün veya hizmet bedellerine ilişkin alınan kararların hukuka uygunluğunun denetimiyle sınırlı olması idari yargı sisteminde yargı ve yürütme arasındaki sınırların belirlenmesi açısından son derece normal bir düzenleme olduğunu ifade etmek istiyorum. Az önce de ifade ettiğim gibi, zaten İdari Yargılama Usulü Kanunu’nda böyle bir husus var. Uzattığım için kusura bakmayın. Esasen kayıp kaçakla ilgili sorunun ortaya çıkmasında da bir bakıma bu karmaşa önemli bir rol oynadı. Çünkü tarifelere ilişkin düzenlemeler bir kurul kararıyla alındı. Kurul kararlarına ilişkin yargı mercisi idare mahkemesi. Fakat kurul kararlarına ilişkin tüketici mahkemelerinde alınan kararlar silsile içerisinde Yargıtaya intikal edince Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından sabahleyin oturumda söylenen, içeriği kısmen okunan karar alındı. Daha sonra, tabii ki her biri bireysel bir başvuru üzerine alınan karar olduğu için her bir dava için Yargıtaya kadar uzanan süreç içerisinde yeni kararlar alınması gerekiyor ki uygulanabilme imkânı kazansın. Nitekim en son Yargıtay 3. Ceza Kurulu almış olduğu kararda ise daha önce vermiş olduğu Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun kararına esas olan karardaki görüşünü değiştiren mahiyette ve bizim bu kanunla yapmaya çalıştığımız düzenlemeyi destekler mahiyette Yargıtay 3. Ceza Dairesi yeni bir karar aldı. Dolayısıyla, bu yapılan düzenlemelerin de Yargıtay kararlarının etkisini ortadan kaldırarak nitelikte değil, oradaki önerileri, oradaki tavsiyeleri hukuk düzenine, EPDK’nın ve Elektrik Piyasası Kanunu’nun düzenlemelerine uygun hâle onların içerisine uyarlamak mahiyetinde bir çalışma. Ben bu aşamada sözlerimi burada noktalamak istiyorum Sayın Başkanım vaktinizin de değerli olduğunu göze alarak.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, sağ olun Sayın Müsteşarım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 51

Bizim de zaten elimizde dokuz önergemiz var, ikisi aynı mahiyette.

Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın çerçeve 10 uncu maddesinin tasarı metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Mehmet Ali Susam

Alim Işık

Aydın

İzmir

Kütahya

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Tüketicilerden haksız şekilde alınan kayıp-kaçak bedellerinin yasallaşması sağlanacağı ve tüketicilerin hukuk yolunun kapanmasına yol açacağı düşüncesiyle maddenin kanun metninden çıkarılması amaçlanmaktadır.

Osman Aydın

Mehmet Ali Susam

Aydın

İzmir

Madde mevcut hâliyle kaçak elektrik kullanımını teşvik eden ve yasalaştıran düzenlemeler içermektedir. Dürüst davranan ve kaçak elektrik kullanmayan vatandaşlarımızın âdeta cezalandırıldığı bu düzenlemenin çıkartılması daha doğrudur.

Alim Işık

Kütahya

Buyurun Sayın Osman Aydın Bey.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Başkanım, teşekkür ederim.

Yani, maddenin önergemizde de... Biraz önce geneli üzerindeki görüşlerimizi tekrar etmeye gerek yok. Hakikaten bu madde namuslu vatandaşa, düzgün ödemesini yapan vatandaşa karşı yapılan büyük bir adaletsizlik. Bu maddeyle bu adaletsizlik, yürütmenin zafiyetleri, Hükûmetin zafiyetleri bu maddeyle yasama tarafından örtbas edilmeye çalışılıyor. Bu maddenin çıkartılması hakikaten adaletli bir yasama yapacaksa çıkartılması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın çerçeve 10. maddesinde bulunan “aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.” ibaresinin ve eklenen (10) fıkranın madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Mehmet Ali Susam

Aydın

İzmir

BAŞKAN – Gerekçe mi Sayın Susam?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerekçeyi okuttuktan sonra konuşmak istiyorum.

BAŞKAN – Tamam.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kayıp ve kaçak bedeli, tüketicinin çok mağdur edildiği bir noktaya ulaşmıştır. Bu bedelin faturasını düzenli biçimde ödeyen vatandaşın sorgusuz sualsiz tahsil edilmesi neticesinde, kayıp ve kaçak bitirme amacıyla gerek kamu gerekse dağıtım özelleştirmesini alan şirketlerin bir tedbir almaya ihtiyaç duymamışlardır. Oysa kaçak kullanılan enerjiyi takip etmek, kaçak enerjiyi kullanan hakkında gerekli hukuki girişimleri gerçekleştirmek, ilgili dağıtım şirketinin sorumluluğundadır.

Maddeyle dağıtım şirketlerinin bu kazancı haksız olarak elde ettiklerini sabit bulan ve haksız tahsilatı iade eden mahkeme ve tüketici hakem heyetlerinin eli kolu bağlanmaktadır. Kaçak elektrik parasının faturasını tam ve gününde ödeyen vatandaşın tahsil edilmemesinin sağlanması için madde metninden çıkartılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, şimdi, bu maddeyle ilgili görüşlerimizi genel çapta herkes söyledi, Müsteşar da Hükûmet adına bir değerlendirme yaptı, değerlendirmelerine katılmadığımı altını çiziyorum. Ama, gördüğüm olay şudur: Sizin de burada bizim anlattıklarımızı objektif olarak dinleyip karar değiştirme noktasında olmadığınız çok açık ve net olarak ortada. Yani, biz ne söylersek, en doğruyu, en güzeli, en mantıklıyı söylesek de anlaşılıyor ki siz bir değişiklik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 52

yapma niyetinde değilsiniz. Sonuç itibarıyla biz boşu boşuna konuşmuş, bu konuda mücadeleyi vermiş, bu kadar emek çekmiş insanlar olarak siz Hükümetin getirdiği şeyi harfine, virgülüne dokunmadan geçirme noktasında kararlı gözüktüyorsunuz. Bu bizi üzüyor. Üretken bir komisyonu sektörü adına veya toplum adına kararlar üreten bir komisyonu bu anlamıyla bu kanunda işlevsiz hâle getirdiğimiz gözüktüyor. Birçok komisyonda, biz, birçok kanun tasarısında bu komisyonda değişiklikler yapma fırsatı bulmuştuk. Ama, anlaşılıyor ki Hükümet bu işte öyle bir kararlı ki hiçbir şeyi değiştirme noktasında müsaade etmiyor ve öyle bir noktada gidiyor. Bunun işi iki yerde çözülecektir bundan sonra, bir, toplumu bu konuda ciddi bir şekilde harekete çağıracağız; ikincisi, Meclisi kilitleyeceğiz, buradan net söylüyorum. Bu tasarının Meclisten çıkmasını önünde ne koyabileceğimiz muhalefet olarak engel varsa koyacağız. Bundan başka yapacak bir şeyimiz yoktur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Susam.

Sayın Osman Aydın Vekilimiz, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkan teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, hakikaten bu madde bir kırılma noktası. Adalet ve Kalkınma Partisi dedik, kalkınma tarafı bitti zaten. Yani, Türkiye'nin ortalama kalkınma potansiyeli yüzde 5'ken yüzde 3'lere düşürdük, yüzde 3'lerin altına doğru da gidiyoruz. Yani, kalkınma tarafı bitti, şimdi adalet tarafını bitirmeye geldik. Yani, bir adaletsizlik, bu kadar adaletsiz bir yasa, bu kadar adaletsiz bir madde yasallaştırılmak için uğraşılır mı? Yani, tüketiciye, hakikaten namuslu vatandaşa, ödeme yapmak için bütün çabasını gösteren tüketiciye bu adalet mi? Yani, kayıp kaçak oranını biz adamın üzerine yüklüyoruz ve kendini savunma mekanizmasını tamamen ortadan kaldıracak kanuni müeyyideler getiriyoruz. Yani, yasamanın görevi hakikaten bu değil. Bu kadar adaletsiz bir yasa hakikaten iktidarı artık yasama konusunda da ne hâle getirdiği açık ve net bir şekilde göstermekte. Onun için iktidar milletvekili arkadaşlardan özellikle bu kadar adaletsiz bir yasanın yasallaşmasına izin vermemeleri için hakikaten rica ediyoruz. Bu madde, bütün yönleriyle savunma yani insanların kendi haklarını savunma şeyini ortadan kaldırıyor. Onun için “Bu maddeyi geri çekin.” dediğimiz önergeyi desteklemediniz. Hakikaten geri çekilmesi gereken bir madde. O açıdan sizleri bu madde üzerinde tekrar düşünmeye davet ediyoruz. Bu konuda tüketicileri bu kadar ezen, bu kadar tüketici hakkını ortadan kaldıran, bu kadar tüketiciyi mağdur eden bir yasaya meydan vermemenizi özellikle istiyoruz.

Teşekkür ederim.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir kere daha vurgulamaya çalışayım. Sadece Tüketiciyi Koruma Derneği olarak değil, “Türkiye Tüketici Hareketi” adıyla bir araya gelmiş bulunan farklı siyasi düşünce ve eğilimde bulunan tüketici derneklerinin tamamını temsil anlamında da bu söylediklerimin dikkate alınmasını özellikle rica ediyorum.

Görünen o ki burada ne söylenirse söylensin bu yasa çıkma noktasında olacak. Ama, en azından tüketici dernekleri olarak özellikle kayıp kaçığın minimize edilmesi bakımından birtakım çözüm önerilerinin ortaya konması, karşılıklı görüşmelerle belli somut projeler çerçevesinde davranılması konusunda siyasi iktidarla ve kamu yöneticileriyle görüşmeye ve belli çözümler bulmaya açık olduğumuzu bir kere daha belirtme ihtiyacı duyuyorum. Bunu özellikle belirtiyorum çünkü tüketici örgütleri olarak bu yasanın çıkmaması konusunda elimizden gelen tüm olanakları kullanma noktasında olacağız ve yapacağımız girişimlerin de siyasi iktidara karşı olarak algılanmamasını, tüketici haklarının korunması anlamında bir etkinlik ve mücadele içerisinde olacağımız şeklinde değerlendirilmesini özellikle belirtmekte yarar görüyorum.

Sayın Müsteşar, az önceki konuşmasında bu konuda asıl karar verici mercinin idari yargı organları olduğunu ve burada da buna vurgu yapıldığını belirtmeye çalıştı. Oysa, hazırlanmış bulunan ve siyasi iktidarın da inisiyatifiyle çıkmış bulunan, Tüketici Kanunu çerçevesi içerisinde oluşturulmuş bulunan ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği çerçevesinde oluşturulmuş bulunan tüketicilerin hakları çok açıktır. Tüketici, kendi haklarına dönük olarak hak ihlali hangi alanda, hangi şekilde olursa olsun bunları rakamsal olarak belli miktar limitlerine göre tüketici hakem heyetlerine yahut tüketici mahkemelerine intikal ettirmektedir. Dolayısıyla, kişi olarak bir tüketicinin tüketici hakem heyetlerine ve mahkemelerine dava açma hakkı bizzat yasalarca düzenlenmiştir. İdare mahkemelere yapılacak olan başvurular genel neticeyi etkileyecek olan nitelikte sonuca matuf olan, o mahiyette olan kararlardır. Tüketici hakem heyetlerinde ve mahkemelerinde alınmış olunan kararlar da sadece o kişiyi ilgilendirme noktasında olan kararlardır. Bu nedenle her ikisini birbirine karıştırmak ve burada Sayın Müsteşarın gerçeklerle bağdaşmayacak şekilde bir açıklama yapmasını ben şahsen doğru bulmadığımı belirtmek istiyorum.

Mahkeme kararlarında da çelişkiler varmış gibi yansıma söz konusu oldu. Dayanak olan, bizim belirtmiş olduğumuz Hukuk Genel Kurulunun almış olduğu en üst mercinin kararıdır. Bu kararın Yargıtay 3. Ceza Dairesinden mahiyetini bilmediğimiz bir kararla gölgelemeye kalkılması ve “Burada farklı karar da var.” şeklinde konulmasını ben şahsen bir hukukçu olarak da çok doğru ve yerinde olarak görmüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi

Giriş :

Tarih : 17/03/2015

Stenograf :

Kayıt: Sanayi

Sayfa: 53

Sözü daha fazla uzatmak istemiyorum ancak bu yasanın çıkması konusundaki tüketici dernekleri olarak yapacağımız etkinlikler, göstereceğimiz direnç hiçbir zaman siyasi nitelikte olarak kabul edilmesin, algılanmasın. Bu, tamamen ve tamamen tüketici haklarını korumaya dönük olarak olacaktır. Bunun da bu şekilde özellikle anlaşılması ve bilinmesi belirtmekte yarar gördüm.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Alim Işık Vekilimiz, buyurun.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben bu tasarıda en önemli maddenin 10’uncu madde olduğunu söylemiştim. Anlaşılan o ki Hükûmet, siyasi ömrünün son döneminde, bu tasarinın Genel Kuruldan geçirilip geçirilmeme ihtimalinin de tartışıldığı bir dönemde bu yüce Komisyon üyelerini ciddi bir baskı altında tutarak bunu buradan geçirmek istiyor. Sekiz yıldır bu komisyonda çok iyi işler yaptığımızı gören, buna şahit olan, hasbelkader elinden gelen katkıyı da vermek için önemli çabalar sarf etmiş birisi olarak söylüyorum ki şu andaki tutumunuz ve Hükûmetin bu konudaki ısrarlı davranışı, bir Komisyonu yok sayan, torba yasaya ayrı bir düzenleme teklifi götürerek, Konya Milletvekili Kerim Özkul adında bir milletvekilinin kanun teklifine bu maddeyi koydurup, Başkanlık buraya da bunu sevk etmiş olmasına rağmen, bir, bunu konuşmadan, Komisyondan kaçırarak torba yasaya koyduran bir hükûmet; iki, 3 elektrik dağıtım şirketini kurtarma çabasına girmiş bir hükûmet anlayışının acaba bu şirketlerle bir bağlantısı mı var sorusunu sormaya bizi zorladığını düşünüyorum. Bu kadar ısrarın sonunda acaba kimin hangi şirketle, nasıl bir organik, inorganik, sosyal ya da kültürel bağı var, ben bu soruyu sormadan geçemeyeceğim. Çünkü vicdanımı rahatlatmak için mutlaka bunun arkasında ne olduğunu öğrenmek zorundayım ve görmek zorundayım. Bu ısrarın başka sebebi olamaz. Bu şirketler satılırken eğer siz doğru bilgi vermeyerek ihaleye çıktınız, Hükûmet olarak bu ihaleyi yapıp A kişisine sattıysanız, daha sonra sizin verilerinizin gerçeği yansıtmadığı gerekçesiyle bu şirketler gelip Hükûmete baskı yaptılarsa bunu yeniden 77 milyon insanımıza yayararak birilerini kurtarma çabasına giren bir anlayışın “Acaba bir bağlantı mı var?” sorusunu sormaya zorladığını düşünüyorum. Kimseye şöyle bir bağlantısı var demiyorum ama bu soruyu da sormadan geçemeyeceğimi ifade etmek istiyorum. Çünkü bu ısrarın tek bir sebebi olabilir, ya organik ya ekonomik ya sosyal ya kültürel bir bağı var. PKK terör örgütünün resmen vatandaşı tehdit ederek “Bu devlet bizim devletimiz değil, buna para vermeyin.” dediğini zikreden bir Bakanın, bu düşünceye karşılık, bizden daha fazla direnip tam tersi bir tavır almasını beklerken, aynı yolda Hükûmetin bu tasarıyı geçirmeye çalışması, bizi, maalesef, bu tasarinın gerek Komisyondan gerekse Genel Kuruldan geçmemesi için İç Tüzük’ten kaynaklanan hangi hakkımız varsa, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak onu kullanmaya zorlayacaktır.

Komisyondaki arkadaşlarımın bazılarıyla dört yıla yakın, bazılarıyla sekiz yıla yakın süredir birlikte çalıştık. Bu Komisyonda hiçbir arkadaşımın böyle bir ilişkisi olabileceğine zerre kadar ihtimal vermiyorum ama Hükûmetin içerisinde bu şirketlerle ekonomik bağı olan var mı? Sosyal, siyasal, kültürel ya da başka bir bağı olan var mı? Bunun da takipçisi olacağız. Genel Kurul gündemine geldiği zaman, özellikle Sayın Bakanın olduğu bir oturumda -olursa- bunun cevabını kendisinden isteyeceğim. Sayın Bakanın, tüketici aleyhine, milletin aleyhine, devletin aleyhine olan böyle bir tasarıyı bu kadar ısrarcı bir şekilde, direk olarak buradan geçirmeye çalışmasını başka türlü yorumlamam mümkün değildir. Bundan sonraki önerelerde de hiç konuşmamıza gerek yok, diğer maddelerde zaten bir şey kalmadı. 13 maddelik bir tasarıdır.

Ben grubumu bu konuyla ilgili bilgilendirip Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak -elimizden ne geliyorsa- bu tasarinın kanunlaşmaması için tüm çabayı sarf edeceğimizi buradan da duyurmak istiyorum.

Size de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben Sayın Alim Işık Hocama teşekkür ediyorum. Hocam kızmasa bu kadar bizi suçlayıcı konuşmazdı.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sizin şahsınıza veya buradaki hiçbir arkadaşına öyle bir şey yok ama...

BAŞKAN – Yarın saat 10.30’da toplantımız var. Ben Bakan Bey’i de arayacağım. TANAP projesi...

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sayın Bakan gelirse aynı sözlerimi tutanaktan tekrar kendi yüzüne söyleyeceğim.

BAŞKAN – Bu gece dönüyorsa rica edeceğim, yarın toplantıya davet edeceğim.

Müsteşarımız bir cevap vermek istiyordu.

Buyurun Sayın Müsteşarım.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Müsaade eder misiniz bir dakika Sayın Başkanım, uzatmayacağım. Ondan sonra bütün hepsine birlikte cevap versin.

BAŞKAN – Peki, buyurun Mustafa Öztürk.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Şimdi, bu özelleştirmeler herkesin gözü önünde yapıldı. Çok şükür ki kimseyle özel bir bağlantımız yok -Sayın Alim Hocam da söyledi- dolayısıyla Hükûmetimizin o manada bireylerinin de açık, şeffaf, televizyonlarda yayınlanan bir ihaleden dolayı bir bağlantısı olduğunu düşünmüyoruz. O şartlarda -işte söyledik- oranın özel bir durumu var. Keşke -tekrar söylüyorum- bu ihaleler yapılmadan önce, belki bu düzenlemeler o dönemde yapılmış olsaydı,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 54

daha belki şey olabilirdi. İnşallah, biz kayıp kaçak oranlarını da önümüzdeki dönemde hedeflerimiz doğrultusunda -ki 2015, 2016, 2017 hedeflerimiz var- düşüreceğiz. Bu milletin, tüketicinin daha az ücret ödemesi için, daha uygun ekonomik fiyatlarla elektrik alması için de elimizden gelen her türlü çabayı göstermeye devam edeceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, teşekkür ediyorum.

Sayın Müsteşarımın cevabını rica ediyorum.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Vekilimizin sorduğu “Ne tür bir bağ var?” konusunda, sosyal, siyasal ve inorganik bağ konusunda Sayın Bakanımız yarın gelebilirlerse cevap verebilir. Ancak ben şu kadarını söylemek istiyorum: Bizim devlet olarak dağıtım şirketleriyle organik, ekonomik ve yasal bağımız var çünkü biz dağıtım şirketlerinin mülkiyetini satmadık; dağıtım hizmetlerinin gördürülmesini, belli bir süreyle gördürülmesi işini imtiyaz sözleşmesi kapsamında devrettik. Bu dağıtım şirketlerinin yatırımlarını, tarifelerini, faaliyetlerini, hizmetlerini, her türlü işlemlerini denetlemekle mükellefiz. Bu denetim görevimizi gereği gibi yerine getirmediklerimiz konusundaki eleştirileri de her platformda dinlemeye hazırız. Bunlarda haklılık payını da inkâr etmiyorum. Ama bizim görevimiz, kanunlarla verilmiş olan görevimiz, bizim belirlediğimiz, tarifesini, yatırımını, hizmet kalitesini, her yaptığı işi denetlemek, aldığını sattığını denetlemek. Dolayısıyla, bu açıdan bizim bütün dağıtım şirketlerinin nasıl çalıştığı, sağlıklı olup olmadığı konusunda ciddi sorumluluklarımız ve ciddi bağlarımız var. Bir bakıma kamu-özel ortaklığıdır dağıtım işi. Bunu açıkça ifade etmek istiyorum.

Bir de, birkaç keredir, Sayın Federasyon Başkanımız, söylediklerimin gerçeğini yansıtmadığını, nereden çıktığı belli olmayan bir Yargıtay kararından bahsettiğini, sürekli ben olmayan bir şeyi söylüyormuşum gibi ifadelerde bulunuyor. Bunları ben kendisine daha önce de söyledim. Bakanlığımızı ne zaman ziyaret etmek isterlerse Enerji İşleri Genel Müdürlüğümüz her türlü bilgiyi vermeye hazırdır diye ifade ettim. Ayrıca, tabii, bu tür gerçeklikle ilgili değerlendirmeleri yaparken söz konusu kanun tasarısının içeriğine birazcık daha iyi bakılsa, daha iyi çalışılsa... Hukukçu olduğunu da ifade etti.

BAŞKAN – Olmazsa -hukukçuymuş kendisi- istediği evraklar da varsa verelim, ne yapalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bir de Sayın Başkanım şöyle bir konu da var: Bir şeye cevap verebilmek için sorunun anlaşılması, sorunun soru olması lazım. Anladığım sorunun, kapasitem içerisinde anladığım sorunun cevabını behemehal listesini yaparak verdik ama neyin izlenmesi gerekiyor, neyin, nasıl izlenmesi gerekiyor konusunda tabii ki ben insanların kafasının içerisinde ne geçtiğini bilemem, onları anlamak için de bir gayret sarf etmem beklenemez.

Ama davetimiz açıktır. Bakanlığımızda sadece kendisi değil, tüketicilerle ilgili -ben de bir tüketiciyim neticede- tüketicilerin her türlü temsilcisini ağırlamaktan, her türlü bilgiyle teçhiz etmekten büyük mutluluk duyarız. Şimdiye kadar da bu konuda herhangi bir gıcınmamız, sakınmamız söz konusu olmamıştır.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Hükümet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 10. Maddesinin değişik birinci fıkrasını bulunan "ve hizmet" ibaresinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Aydın

Hasan Ören

Manisa

Mehmet Ali Susam

İzmir

Ümit Özgümüş

Adana

Kemal Değirmendereli

Edirne

Erdal Aksünger

İzmir

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçe lütfen.

Gerekçe:

İlgili tüzel kişi, tarife konusu faaliyetlerine ilişkin maliyetlerini hazırlar ancak hizmet bedelleri zaten yapmayı taahhüt ettiği ve karşılığında ücretini alacağı kalemlerdir. Bunları ayrıca tarifenin parçası haline getirmek ve bunun üzerine ayrıca kar payı koymak kamu yararı açısından uygun değildir. Bu nedenle çıkartılması amaçlanmıştır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 55

BAŞKAN – Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 10. Maddesinde bulunan (3)'üncü fıkranın aşağıdaki şekilde değiştirilmesin arz ve teklif ederiz.

"(3) Onaylanan tarifeler içinde, söz konusu tüzel kişinin piyasa faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan unsurlarla sayaç okuma bedeli, teknik olmayan kayıplar ve TRT payı yer alamaz. İletim ek ücreti bu hükmün istisnasını oluşturur."

Osman Aydın

Mehmet Ali Susam

Kemal Değirmendereli

Aydın

İzmir

Edirne

Hasan Ören

Ümit Özgümüş

Erdal Aksünger

Manisa

Adana

İzmir

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçe lütfen.

Gerekçe:

Sayaç okuma bedeli, kayıp kaçak ve TRT payının tüketiciden tahsil edilmemesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 10. Maddesinde değişik dördüncü fıkra bulunan "İlgili faaliyete ilişkin tüm maliyet ve hizmet bedellerini içeren" ibaresinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Mehmet Ali Susam

Kemal Değirmendereli

Aydın

İzmir

Edirne

Hasan Ören

Ümit Özgümüş

Erdal Aksünger

Manisa

Adana

İzmir

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçe lütfen.

Gerekçe:

Faturaya yansıtılacak bedellerle ilgili diğer fıkralarda düzenleme yapılmıştır. Burada getirilmek istenen düzenleme, fıkra murat edilen düzenlemeyle ilgili olmadığından, bağlamından kopuk olacaktır. Düzenlemenin çıkartılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 10. Maddesinde değişik altıncı fıkranın (d) bendinin son cümlesinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Mehmet Ali Susam

Kemal Değirmendereli

Aydın

İzmir

Edirne

Hasan Ören

Ümit Özgümüş

Erdal Aksünger

Manisa

Adana

İzmir

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçe lütfen.

Gerekçe:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 56

Kayıp ve kaçak bedeli, tüketicinin çok mağdur edildiği bir noktaya ulaşmıştır. Bu bedelin faturasını düzenli biçimde ödeyen vatandaşın sorgusuz sualsiz tahsil edilmesi neticesinde, kayıp ve kaçak bitirme amacıyla gerek kamu gerekse dağıtım özelleştirmesini alan şirketler bir tedbir almaya ihtiyaç duymamışlardır.

Oysa kaçak kullanılan enerjiyi takip etmek, kaçak enerji kullanan hakkında gerekli hukuki girişimleri gerçekleştirmek, ilgili dağıtım şirketinin sorumluluğundadır. Bunun sağlanması, kaçak elektrik parasının faturasını tam ve gününde ödeyen vatandaşın tahsil edilmemesinin sağlanması için madde metninden çıkartılması amaçlanmıştır

BAŞKAN – Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 10. Maddesinde değişik altıncı fıkranın (f) bendinin son cümlesinde bulunan "faturalama ve müşteri hizmet maliyeti, perakende satış hizmet maliyeti" ibarelerinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Mehmet Ali Susam

Kemal Değirmendereli

Aydın

İzmir

Edirne

Hasan Ören

Ümit Özgümüş

Erdal Aksünger

Manisa

Adana

İzmir

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçe lütfen.

Gerekçe:

Dağıtım şirketlerinin zaten işlerinin ayrılmaz parçası olarak yürüttüğü, karşılığında bir kazanç elde ettiği faturalama ve müşteri hizmet maliyeti ve perakende satış hizmet maliyetinin tüketiciye ayrıca yansıtılmaması, dağıtım şirketlerinin haksız kazanç elde etmesinin önlenmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1014 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 10. Maddesinde değişik altıncı fıkranın (ç) bendinde bulunan "teknik ve teknik olmayan kayıp maliyeti, kesme-bağlama maliyeti, sayaç okuma maliyeti" ibaresi ile üç, dört ve beşinci cümlelerinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Mehmet Ali Susam

Kemal Değirmendereli

Aydın

İzmir

Edirne

Hasan Ören

Ümit Özgümüş

Erdal Aksünger

Manisa

Adana

İzmir

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçe lütfen.

Gerekçe:

Kayıp ve kaçak bedeli, tüketicinin çok mağdur edildiği bir noktaya ulaşmıştır. Bu bedelin faturasını düzenli biçimde ödeyen vatandaşın sorgusuz sualsiz tahsil edilmesi neticesinde, kayıp ve kaçak bitirme amacıyla gerek kamu gerekse dağıtım özelleştirmesini alan şirketler bir tedbir almaya ihtiyaç duymamışlardır.

Oysa kaçak kullanılan enerjiyi takip etmek, kaçak enerji kullanan hakkında gerekli hukuki girişimleri gerçekleştirmek, ilgili dağıtım şirketinin sorumluluğundadır. Bunun sağlanması, kaçak elektrik parasının faturasını tam ve gününde ödeyen vatandaşın tahsil edilmemesinin sağlanması için madde metninden çıkartılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Ali Susam.

Buyurun Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 10'uncu maddeyle ilgili bütün önergelerimizi verdik ve okuttuk. Hükûmet de gerekçemize, söylediğimizin ne olduğuna hiçbir şekilde doyurucu bir açıklama yapmadan sadece "Katılmıyoruz." dediler.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sanayi Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Sanayi Sayfa: 57

Komisyon da Hükümetin katılmadığı önergeyi oylamaya sunup el kaldırdı. Bir arkadaşımız da demedi ki: “Arkadaş, siz bunları niye verdiniz? Bu kadar emek çektiniz, önerge verdiniz, yazdınız, günlerce çalıştınız.”

Sizi biz tanıyoruz, kamu yararına işleri de seven insanlarsınız. Beraber Komisyonunda görev yaptık. “Bunların üzerine bir düşünelim.” demediğine göre, bu kanunda artık yapılacak bir şey kalmamış demektir. Onun için, değerli arkadaşlar, sizi bundan sonraki süreçte bu kanunun vebaliyle baş başa bırakıyoruz. Bu kanunun vebalini taşımak iktidarınızın ve bu şeyindir ama bir şeyi söylemek istiyorum: Şurada Meclisin kapanmasına on gün kalmış, on beş gün kalmış. Belki Mecliste görüşülme fırsatı bile bulamayacak bu kanun üzerinde ısrar etmesi, üç dönemi dolmuş bir Bakanın bu kanunu çıkarmak için bu kadar gayret sarf etmesi ve bu kanunla ilgili olarak bu kadar çaba sarf edilmesini anlamakta güçlük, zorluk... Ve başka bir kelime bulamıyorum, çok zorlanıyorum. Size bu kanun gelirken de söyledim, dedim ki bunu yeni döneme bırakın. Yeni dönemde yeni Parlamento bu işleri konuşsun, görüşsün, kararını versin ama bu noktada yapılacak bir şey olmadığını görüyorum, ki ısrarla devam ediyorsunuz.

İnşallah, dileğim ve isteğim odur ki, bu yasa Parlamentoda yasalaşmadan yeni Parlamento dönemi başlar, bu Parlamentaoya yetişmez. Yetişip eğer çıkarsa -ki çıkmayacağına inanıyorum- yeni gelecek iktidar bu yasayı düzeltmek için... Biz eğer iktidar olursak ilk işimiz bu yasayı düzeltmek olacaktır, bunun altını çiziyorum. İlk işimiz biz iktidar olursak, bu yasadaki bu çelişkileri düzeltmek konusunda müthiş bir gayret sarf edeceğiz. Buradan herkese söz veriyorum. Bunu da sizin bundan sonraki süreçte vicdanınıza bırakıyorum. Anlaşıyor ki bizim konuşmamızın artık anlamı yok. Ne kadar düzenli eleştiri yapsak, ne kadar doğru şeyleri söylesek de yapılmayacaktır.

Şurada bekleyen şeyler var, üreticiler için bekleyen yeni maddeler var. Okuyun, bitirelim, bu yasayı bitirmiş olalım.

BAŞKAN – Saat sekizde tekrar Meclis açılacak. O zamana kadar biter mi?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O zaman yarına bırakın Ağabey.

BAŞKAN – Alim Hocam, yarına bırakalım, sözümüzde duralım.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Yeni madde ihdaslarını da kaldırın Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Bizi figüran olarak kullandırma. Yeni madde ihdası istemiyoruz.

BAŞKAN – Hocam, özür dilerim. Şunu bir oylayayım da...

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yarın toplantımızda bir yer değişikliği oldu, mesaj olarak gönderdik ama ben de söylemek istiyorum. Yarın saat 10.30’da Ana Bina 2’nci kat KİT Komisyonu toplantı salonunda görüşmelere devam etmek üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.48